Št. 29 (2083) Leto XL
Novo mesto, četrtek, 20. julija 1989
Cena: 6.000 din
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

YU ISSN 0416-2242

VSAK ČETRTEK DOLENJSKI LIST

Žužemberk zdaj še več v izvoz

Do leta 1995 80 odstotkov fizične proizvodnje v izvoz — Priznanja tujim partnerjem in domačim delavcem — J. Stanovnik o vzrokih gospodarske krize

ŽUŽEMBERK — V prisotnosti številnih krajanov, delavcev Iskre, poslovnih partnerjev iz domovine in tujine, predstavnikov občine in republike so v soboto predali svojemu namenu novo proizvodno halo Keko 3, ki jo je postavil novomeški Pionir, v njej pa teče proizvodnja specialne opreme za keramične kondenzatorje, pretežno za izvoz. To je bil hkrati tudi osrednji dogodek praznika krajevne skupnosti Žužemberk v spomin na Suho krajino kot prvo slovensko osvobojeno ozemlje spomladi in poleti leta 1942.

Najprej je predsednik krajevne skupnosti Janko Skube predstavil krajevno skupnost in pomen novih pridobitev za njene prebivalce, potem pa je o dosedanjem delu Iskre, njenih načrtih za bodočnost in tesni povezanosti s krajem govoril direktor žužemberške Iskre Dušan Lavrič in med drugim dejal: »Letos se Iskra Žužemberk koncipira tudi kot samostojno tržno usmerjeno podjetje. S tem bodo dane možnosti za še hitrejši in uspešnejši razvoj.«

Slavnostni govornik, predsednik predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik, se je v svojem govoru dotaknil predvsem perečih ekonomskih vidikov naše gospodarske krize, izgub, inflacije, prelivanja dohodka, zadolževanja, tečajnih razlik in krčevitih poskusov naše nove vlade, da bi razmotala ta zapleteni klopčič ter pokazala, kje tiče predvsem globlji vzroki naše krize. Tako je dejal: »Moram reči, da mi je zelo žal, da predsednik zvezne vlade tega pritiska tokrat le ni zdržal, ampak je moral popustiti zaradi tega, ker denar za zvezno vlado le mora biti, če hoče še naprej poslovati. Vendar je to, kar se je zadnje dni dogajalo pri nas, za vse nas izredno koristno. Zakaj? Predvsem zaradi tega, ker je resnica priplavala na površje. Doslej se je vse to delalo na skrivaj in pod vodo, sedaj pa je jasno, kdo pije in kdo plača. Sedaj je jasno, kje so tisti računi, sedaj je jasno, kako se preliva družbeni produkt in družbeni dohodek.«

T. JAKŠE

• Na slovesni otvoritvi hale Keko 3 v Žužemberku sta prejela posebno priznanje Iskre predstavnika partnerjev iz Sovjetske zveze, generalni direktor firme Monolit iz Vitebska Valerij Pavlovič Negrej in pomočnik generalnega direktorja zunanjetrgovinske firme Elektronintorg iz Moksve Anatolij Odinokov. Posebno priznanje je dobil tudi pionir žužemberške Iskre Anton Konda, za tridesetletnico dela v kolektivu pa so prijele priznanje Vida Struna, Anica Novak, Ivanka Blatnik, Marija Kastelic in Mihaela Vidmar.

JANEZ STANOVNIK: »Žal mi je, da Markovič ni zdržal pritiska...«

Največ škode v vinogradih

Plazovi in voda so odnesli občini 27 odst. družbenega proizvoda

BREŽICE — Posledice hudega neurja v noči od 3. na 4. julij so v občini katastrofalne, ponekod celo nepopravljive. Plazovi so opustošili vinograde, hudourniške vode so razdrle ceste, poplavljena so bila polja, uničeni so posevki in zrnje za žetev.

Predsednica izvršnega sveta Jelka Barlič je v ponedeljek povedala, da je brežiška občina za Ptujem in Slovensko Bistrico najbolj prizadeta. Škode je za 132 milijard dinarjev, kar predstavlja 27 odst. od ocenjenega družbenega proizvoda za tekoče leto. Prvo pomoč iz republike pričakujejo konec julija.

Najbolj prizadeti so vinogradniki in do ponedeljka je prijavilo plazove 263 Slovinovih kooperantov. Komisije iz delovne organizacije so, kot je dejal inž. Lojze Kunej, takoj po neurju krenile na teren in ugotovile v zasebnem sektorju za 95,5 milijarde škode, v Slovinovih nasadih pa za 3,3 milijarde. Številke še niso dokončne. Ponekod bodo morali vinograde celo opustiti, ker bi bila sanacija plazov predraga. Premaknilo in raztrgalo je cele nasade, precej škode pa naknadno ugotavljajo tudi tam, kjer je odneslo samo nekaj deset trt, vendar strojna obdelava ne bo več mogoča.

Zaradi ogromnih količin dežja, kakršnega po Kunejevih besedah ljudje na tem območju ne pomnijo, je bilo ogromno poplav na poljih, vse strmine pa so se spremenile v hudournike. Pod vodo so bili celo nekateri zaselki. Najhuje je bilo v središču vasi Bizeljsko, kjer je voda vdrla v hiše, hleve in gospodarska poslopja in jih poplavila 1 meter visoko. Hudourniški potok je sredi vasi pretrgal regionalno cesto Brežice — Bizeljsko — Bistrica ob Sotli, kjer je še vedno obvoz skozi Orešje. Kaže, da bodo morali zgraditi most, saj cevi ob nalivih ne požirajo vse vode in povzročajo pogoste poplave.

J. TEPPEY

PREKINJENA REGIONALNA CESTA NA BIZELJSKEM — Potok Sušica je odtrgal velik asfaltni blok v središču vasi in promet proti Bistrici ob Sotli in Mariboru so preusmerili skozi Orešje. (Foto: J. Teppey)

BERITE DANES!

na 4. strani:
- Stavkali so tudi v novomeškem tozdu

na 5. strani:
- Pomisleki ob čistilni napravi

na 6. strani:
- Tekstilci v hudem primežu

na 7. strani:
- Kaj po bienalu?

na 9. strani:
- Zakaj ljudje in živali zehajo?

na 16. strani:
- Napada na vojaka ni bilo

Pojem slovenske zavesti

V počastitev 90-letnice rojstva Božidarja Jakca so v njegovem rodnem mestu odprli razstavo grafik — Slavnostna govornika Ciril Zlobec in Milček Komelj

NOVO MESTO — Minulo nedeljo je oče slovenske umetniške grafike in patriarh slovenskega slikarstva Božidar Jakac dočakal visoko življenjsko obletnico — leta svojega življenja je zaokrožil na častitljivih devet desetletij.

V počastitev tega jubileja so v petek, 14. julija, v zgornjih in spodnjih prostorih Dolenjske galerije odprli retrospektivno razstavo njegovih javnosti še nepredstavljenih grafik iz obdobja 1921 — 1923. Razstava sodi v okvir prireditev 1. bienala slovenske grafike, z njo pa so počastili tudi 70. obletnico novomeške pomladi. Slavljenec se zaradi slabega zdravja svečane otvoritve ni mogel udeležiti.

Po uvodnem nagovoru Toneta Kneza in pozdravnih govorih Janeza Komljanca, ki je prinesel pozdrave občanov slovenjegraške občine, katere častni občan je Jakac, ter Zorana Šolna, ki je ob tej priložnosti umetnikovi ženi Tatjani predal Jakcu podeljeno zlato plaketo SO Krško, je spregovoril akademik Ciril Zlobec, podpredsednik RK SZDL. Z izbranimi besedami je orisal pomembnost Jakčevega ustvarjanja in življenja ter ga označil kot osebnost cele epohe slovenske zgodovine, kot pojem slovenske kulturne in nacionalne zavesti. »Taki ljudje so tiste prvine v narodovem spominu, na katere se opiramo v trenutkih malodušja, v kakršnih Slovenci živimo prav zdaj, in od njih dobivamo moč, da preživimo pokončno in samozavestno,« je dejal Zlobec. Kot ustvarjalec, intimno globoko navezan na Dolenjsko, Jakac ni upodobil le tega dela Slovenije, marveč duha in dušo slovenstva, kot velik ustvarjalec pa je ves čas deloval z mislijo, da ustvarja umetnost, ki je hkrati slovenska in svetovna. »Njegov delež v dediščini slovenskega naroda bo zmeraj pomemben in živ; čutili ga bomo, kot bi bil zmeraj med nami,« je zaključil Zlobec.

Milček Komelj, ki sodi med največje poznavalce Jakčevega dela in ki je tudi pripravil izbor grafik za novomeško razstavo, je esejistično iskrivo in poglobljeno predstavil dinamiko Jakčevega ustvarjanja, iz katere je mogoče razumeti njegovo silovito vsestranskost, predanost umetniškemu dokumentiranju časa in prostora ter globoko, življenjsko zavezanost umetnosti, ki jo je Jakac dojemal kot cilj in smisel življenja, kot edino iluzijo, ki vse minljivo ohranja. Zavezan tradicionalnim vrednotam, slovenstvu in veri v umetnost je postal slovenski prvak, likovni Goethe in Valvasor, najplodovitejši slovenski likovni umetnik in pravi kronist tega stoletja.

Otvoritev je glasbeno obogatil Godalni kvintet glasbene šole Marjan Kozina, ki je s solistom zaigral Vivaldijev koncert za kitaro in godala, članici kvinteta pa sta zaigrali nekaj stavkov Telemanovih sonatin.

M. MARKELJ

SLOVESNO V RODNEM MESTU — Slovesne otvoritve razstave Jakčevih grafik, ki so jo pripravili v počastitev umetnikove 90-letnice v prostorih Dolenjske galerije v Novem mestu, se je udeležilo izjemno veliko obiskovalcev. Med gosti so bili tudi Ciril Zlobec z ženo, Tatjana Jakac in Janko Jarc (v prvi vrsti z desne na levo). Za vzdušje je poskrbel novomeški godalni kvintet.

Neurje s kot oreh debelo točo

V nekaterih vaseh semiške krajevne skupnosti so zaradi neurja popolnoma uničene poljščine in vinogradi — Poplavljen Rožni Dol — Hitra pomoč

ČRNOMELJ — V torek, 11. julija, med 18. in 19. uro je hudo neurje s točo močno prizadelo številne vasi v semiški krajevni skupnosti. Toča, ki je imela v premeru 3 do 5 centimetrov in je bila torej debelejša od oreha, je najbolj prizadela območje Gradnika, Sodjega vrha, Praproč in dela Omote, kjer je škoda na poljih in v vinogradih stoodstotna. Da bi bila mera polna, pa je v noči od srede na četrtek zaradi močnega deževja poplavil potok v Rožnem Dolu, prav tako v semiški krajevni skupnosti, ki si je našel novo strugo kar po vaški cesti ter tako odrezal krajane od sveta. Talna voda pa je vdrla v hiše in gospodarska poslopja.

Toča je v omenjenih štirih vaseh povsem uničila letošnji pridelek poljščin in travinje. Da bi bila tragedija še večja, pšenica še ni bila požeta. Posledice neurja bodo prebivalci čutili še nekaj let, saj je to območje izrazito vinogradniško, z veliko tržno proizvodnjo grozdja, zaradi poškodb lesa na trtah pa bo pridelek še nekaj časa pičel. Po pripovedovanju prebivalcev Gradnika tudi 90-letni vaščani ne pomnijo takšnega neurja, ki je trajalo eno uro, 20 minut pa je tolkla sama toča brez dežja. Po poteh je ležala toča 10 cm na debelo, po kotanjah pa tudi do pol metra in se je marsikje obdržala še do naslednjega večera. Kot je poedal Silvo Hutar z Gradnika, so mnogi ljudje apatični, saj jim je že predlani vinograde »obrala« toča, lani pa pozeba.

Tudi na območju Črešnjevca, Cerovca, Hriba pri Cerovcu, dela Strekljevca in dela Omote so nekateri posevki povsem uničeni, sicer pa 85- do 95-odst. S polj so pospravili le približno petino pšenice, ker pa tudi tu prevladuje vinogradništvo, posledic neurja z letošnjim letom še ne bo konec. Okolica Osojnika, Krvavčjega vrha in Podrebra je prizadeta 50-odst., vinogradi v Kotu in Semiški gori pa 30-odst. Hud veter je v torek zvečer vrgel na tla tudi okrog 200 m² veliko pločevinasto streho s hleva Pavleta Malnariča na Krupi, ki je bila pred časom obnovljena.

V Rožnem Dolu velja, da so poplave približno vsakega pol stoletja. Zadnje so bile pred 52 leti, ko je deževalo dva dni in dve noči, nazadnje pa se je utrgal še oblak. V noči od srede na četrtek pretekli teden pa je bilo dovolj le 2 uri deževja, da si je potok utrl pot po vaški cesti in jo tako rekoč odnesel s seboj. Vaščani so bili do približno 8. ure popolnoma odrezani od sveta — če odštejemo telefon — tako da nihče tega dne ni odšel v službo. Iz vasi pa ni bilo moč priti z avtom niti še v popoldanskih urah. V Rožnem Dolu, v katerega je šele v zadnjem času začel po kapljicah pritekati razvoj, so imeli pripravljeno cesto za asfaltiranje, ki naj bi ga opravili prihodnji teden. Na pot so navozili že okrog 750 m³ peska, po opustošenju pa ga bodo morali še najmanj 500 m³. Pod vodo so bila tudi vsa polja z nepožeto pšenico vred.

Črnomaljski izvršni svet je takoj sklical komisijo, ki naj bi ocenila škodo. Na četrtkovi seji izvršnega sveta pa so poudarili, da bodo morali na najbolj prizadetem območju pomagati vsem prebivalcem, medtem ko naj bi drugje dobili pomoč sisa za pospeševanje hrane tisti, ki imajo podpisane pogodbe s kmetijsko zadrugo. Pomoč iz republiškega sklada za elementarne nesreče pa naj bi poleg teh dobili tudi ostali prizadeti, če bodo seveda ugotovili, da škoda, ki jo je povzročilo minulo neurje, presega 4 odst. družbenega proizvoda v občini. Poudarili pa so, da mora biti povsod pomoč hitra, ker bo le tako tudi uspešna.

Predstavnik kmetijske zadruge je na seji dejal, da se kombajniranje tam, kjer je poškodovane več kot 75 odst. pšenice, ne splača, vendar bodo pred končno odločitvijo vseeno poskusno poželi nekaj poškodovanih polj. Z uprave za družbene prihodke pa je bilo slišati, da bodo prizadetim letos odpisali davke, tistim, ki bodo imeli zaradi toče manjši pridelek tudi prihodnje leto, pa sorazmeren delež davkov tudi leta 1990. Poskušali bodo doseči tudi odpis prispevkov za SPIZ.

M. BEZEK-JAKŠE

LETOVANJE OTROK IZ POBRATENIH MEST

METLIKA — Od 8. do 18. julija je bilo na letovanju pri svojih vrstnikih iz metliške občine 18 otrok z Metliko pobratenih italijanskih Ronk in avstrijske Wagne. V enem od teh mest vsako leto otroci iz drugih dveh preživljajo del svojih počitnic. Ker letos Kolpa ni bila dovolj topla za kopanje, so sproti prilagajali program. Med drugim so otroci iz Ronk in Wagne obiskali Bazo 20, kopali so se v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah, si ogledali Novo mesto, spoznali Belo krajino, ob sobotah in nedeljah pa so bili s svojimi gostitelji.

DELAVCI ZAHTEVAJO BOLJŠO ORGANIZIRANOST PROIZVODNJE

BREŽICE — V ponedeljek je sindikalna organizacija v obratu Tovarne avtomobilskih prikolic IMV Brežice organizirala sestanek z občinskim svetom sindikata in vodilnimi delavci v obratu. Udeležila se ga je približno četrtina zaposlenih, ki so zahtevali boljšo organiziranost proizvodnje, znižanje razlik med osebnimi dohodki zaposlenih in ureditev odnosov znotraj kolektiva. Izrazili so pripravljenost, da delajo več, samo če bodo odpravili zastoje v proizvodnji in povečali učinkovitost. Več o delavskem alarmu v tem obratu prihodnjič.

Slabša letina pšenice

Vzrok: neurja in bolezni — Kombajnistom, ki povzročajo zmedo, drugo leto prepovedali žetev

ČRNOMELJ — Do preteklega četrtka so v črnomaljski občini poželi 20 do 30 odst. pšenice, vendar so že lahko ugotovili, da bo letošnja letina tako po kvaliteti kot po količini slaba. Pridelek pšenice bo po ocenah strokovnjakov za 30 do 40 odst. nižji kot sicer, seveda pa različno po posameznih območjih. V okolici Gradnika, Sodjega vrha, Praproč in Omote, kjer je pretekli teden pustošila toča, ne bo kaj žeti.

Sicer pa so poleg neurij glavni vzrok za slabo letino bolezni, predvsem pepelasta plesen in rja. Pričakujejo, da bo hektarski donos 25 do 30 centov, to pa ne bo dovolj, da bi kmetijska zadruga lahko odkupila 520 ton pšenice, kot so načrtovali, čeprav so jo v občini zasejali na 700 hektarih. Predstavniki zadruge so se s kombajnisti dogovorili tudi za ceno kombajniranja, ki naj bi za kombajne z delovno širino nad 2,60 metra veljala z vezanjem 780.000 din na uro, brez vezanja pa 90 tisočakov manj. Ta dogovorjena cena je sicer nižja kot v metliški občini, vendar se že dogaja, da kombajnisti zaračunavajo tudi po 900 tisočakov na uro, upoštevajoč tečaj marke.

Tako, kot že celo desetletje doslej, pa se tudi letos dogaja, da nekateri kombajnisti ne žanjejo po vrsti, ampak »skačejo« z njive na njivo. To pri kmetih povzroča veliko hude krvi, nekateri zahtevajo celo tržnega inšpektorja, pa tudi, da bi dovolili žetev kombajnistom iz Hrvaške, saj jim gre le za to, da bi bilo zrnje čimprej v kaščah. Zato je črnomaljski izvršni svet na nedavni seji sprejel sklep, naj predstavniki kmetijske zadruge ugotovijo, kateri kombajnisti povzročajo na njivah zmedo in nered, in jim prihodnje leto ne dovolijo več žetve v občini. Bojazni, da bi bilo kombajnistov premalo, namreč ni.

M. B.-J.

KOT BI STRMOGLAVILO LETALO — Kako močno je bilo neurje, ki se je v torek pretekli teden razdivjalo nad Belo krajino, priča tudi zgornja fotografija: pri Malnaričevih na Krupi je namreč močan vrtinec vetra dvignil s hleva okrog 200 m² pločevinaste strehe ter jo kot za stavo treščil med gospodarska poslopja. V nekaterih bližnjih vaseh pa je toča povsem uničila letosnji pridelek na poljih, medtem ko so bile v Rožnem Dolu njive pod vodo, cesto pa je odnesel potok. (Foto: M. B.-J.)

VREME

Vse kaže, da bo proti koncu tedna sončno in vroče!

(Pre)dobro življenje?

Ocenjeni povprečni življenjski stroški so v juniju v Sloveniji znašali za tričlansko družino 10.172.622 din, za štiričlansko pa 12.520.485 din. Minimalni stroški so bili seveda nekaj manjši, za tričlansko družino nekaj manj kot 6,3 milijona dinarjev, za štiričlansko pa skoraj 7,7 milijona dinarjev. Povprečna slovenska plača je v tem času znašala okrog 4,7 milijona dinarjev. Dve povprečni slovenski plači v družinskem proračunu torej ne zagotavljata povprečnega življenja slovenski družini. Poleg tega sploh ni malo delavcev in družin, ki o povprečni plači le slišijo. Podatki o življenjskih stroških pa so seveda tudi že »zelo stari«, v zadnjih dneh smo spet doživeli množične podražitve vsega megočega, ki jim je svoje pritaknil še zvezni izvršni svet z zvišanjem prometnega davka prav tako za celo vrsto izdelkov, med katerimi posebej zbodejo v oči tisti za otroke, na primer toaletne potrebščine zanje pa vozički itd. Saj se tudi plače povečujejo, ponekod celo v skladu z rastjo tečaja marke, a takih podjetij je vendarle še bolj malo. Inflacijska spirala je resnično vse bolj zastrašujoča. Jo bo ukrepom Markovićeve vlade vsaj sčasoma uspelo pretrgati, kot je slišati obete? Lahko le upamo, čeprav zadnja dogajanja v Beogradu žal niso ravno v spodbudo temu upanju. Do takrat se bodo Slovenci še naprej množično mučili s sivo ekonomijo, da bodo povprečno preživeli, hkrati pa verjetno poslušali očitke, kako jim gre (pre)dobro, seveda na tuj račun. Nori svet, ni kaj!

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

MANJ OLJNE REPICE

METLIKA — Na zadružni zemlji v metliškem Mestnem logu so oljno repico posejali na 15 hektarjih, še na 3 ha pa so jo posejali kooperanti. Vendar letošnje vreme, zlasti to pred žetvijo, ni bilo ugodno za oljno repico, zaradi moče so stroki pokali, neurje pa jo je poleglo. Tako letošnji pridelek za oljarno v Slovenski Bistrici ne bo tako dober kot lanski, ko so poželi 1,7 tone oljne repice na hektar.

SEDEM DNI

K absolutni ničli

V Philadelphiji že več kot mesec dni teče sojenje kombinirani ameriško-jugoslovanski ekipi, ki je obtožena pranja umazanega denarja. Čeprav je proces šele v uvodnem delu, se že nedvomno vidi, da bo črna zvezda brez dvoma Bahrudin Bijedić, naš generalni konzul v ZDA. Novinar ni pristojen ugotavljati morebitno Bijedićevo vlogo v čudnih finančnih operacijah, gotovo pa ga lahko postavi pod lupo kot našega, jugoslovanskega predstavnika v veliki državi čez veliko lužo, generalni konzul SFRJ v ZDA namreč ni kdorkoli.

Na žalost se je že na začetku pranja perila izkazalo, da človek, ki ne bi smel biti kdorkoli, sicer predstavlja Jugoslavijo v najbogatejši državi na svetu, vendar sploh ne zna pošteno njenega jezika angleščine. Generalni konzul torej ne zna jezika dežele, kjer je generalni konzul! Kaj takega je res mogoče samo še v Jugoslaviji.

V poroti v Philadelphiji nedvomno sede ljudje, ki poznajo življenje in človekovo naravo, vendar jim je nerodno, ko poslušajo tajno posnete magnetofonske zapise moških opolzkosti in šal, ki so si jih pripovedovali Bijedić in tovarišija. Porotniki pač ne vedo, da smo dežela, kjer v vsakem drugem stavku pošljemo vse nazaj na začetek, to je v p. m.

Sprašujem se tudi, kakšen konzularni uslužbenec Jugoslavije je Bahrudin Bijedić, med prijatelji imenovan Burija, če se priča Cole hvali s stiki z jugoslovansko policijo, Bijedića pa na veliko predstavlja kot bivšega šefa bosanske tajne policije. Cole je moral za Bijedićevo prejšnje delo od nekoga zvedeti. Doslej ni bilo v navadi, da bi se jugoslovanski agenti službe državne varnosti po svetu hvalili, da so bili agenti državne varnosti.

Nenavadno za generalne konzule je tudi, da sprejemajo kovčke s pol milijona dolarji in jih na mednarodnem letališču v Chicagu izroče Jatovim uslužbencem kot diplomatsko prtljago, rekoč tudi naj dajo kovčeg med posadkino prtljago. Kovčeg z zelenimi bankovci po takem posredovanju seveda ni bil pregledan.

Mednarodni ugled SFRJ se počasi približuje absolutni ničli, gre nam tako slabo, da je moral Budimir Lončar, šef jugoslovanske diplomacije, v Parizu našo državo predstavljati kot eno največjih zagovornic civilnega služenja vojaškega roka. Diplomacija je ena sama velika laž, vendar je vprašanje, ali je smiselno lagati na tako kratke proge.

Nedvomno je bilo veliko priložnosti, da bi ob različnih jugoslovanskih diplomatskih škandalih prevetrili, uradno rečemo podružabili, našo zunanjo politiko, katere del so tudi obnašanje, znanje in sposobnst predstavnikov SFRJ v tujini. Bojim se, da bo ob negativni in rodovni selekciji v naši diplomaciji v prihodnje nerodnosti še več, s prevetritvijo pa ne bo nič.

Zato, ker se zdi, da je SFRJ kot država že prestopila ali pa ravnokar prestopa tisto mejo, do katere imajo države še toliko moči in ponosa, da priznajo lastne napake. Ali kot pravi ljudstvo: za pijanca je še kakšna možnost, dokler prizna, da pije. Potem možnosti sicer ni več, vendar je pijanec zadnji, ki bi ga to zanimalo.

M. BAUER

Novi programi so še redkost

Pomanjkanje denarja in kadrov zavira uvajanje novih proizvodnih programov — Spremenjena zaposlovalna podoba — Obrt rešilna bilka?

NOVO MESTO — Večina organizacij združenega dela v novomeški občini spreminja organizacijske oblike poslovanja, da bi se prilagodile spremenjenim pogojem trga in trženja ter rešitvam iz zakona o podjetjih, s tem pa se tudi pripravile na prestrukturiranje proizvodnje.

Zaenkrat organizacije sicer v glavnem ostajajo pri dosedanjih proizvodnih programih, le najbolj nerentabilne ukinjajo. Imajo ali še razvijajo pa tudi nove programe, predvsem takšne, da bodo izdelke lahko prodajali na zahodnem tržišču. Ovira za nove programe pa je tako pomanjkanje sredstev kot strokovno usposobljenih kadrov, zz. katere ponekod (npr. v IMV, Novolesu, Novoteksu) ocenjujejo, da jih bodo zelo težko ali pa sploh ne dobili v novomeški občini. Pomanjkanje lastnih sredstev za nove programe, brez katerih se nam obeta kaj klavrn položaj v Fvropi po letu 1992, skušajo nekatere organizacije odpraviti s tujim svežim denarjem. Posrečilo se je zaenkrat le IMV, ki se je lani s sovlaganjem Renaulta preoblikovala v mešano podjetje in uspešno posluje, drugi pa tuje sovlagatelje bolj ali manj resno in uspešno šele iščejo. Za nove programe, povezane s prestrukturiranjem ali izvozno usmeritvijo, so Novoles, IMV in Opekarna Zalog dobili tudi posojilo iz slovenskega razvojnega dinarja.

Že v fazi privajanja na poslovanje v tržnih razmerah so organizacije močno omejile zaposlovanje, izjema so le visoko izobraženi strokovni kadri. Prav tako organizacije močno zmanjšujejo število režijskih delavcev. Vprašanje presežka, dobljenega v drugačnih časih blagostanja (bolj navideznega kot resničnega), rešujejo z uvajanjem druge izmene ali z razširjanjem proizvodnje sedaj tržno zanimivih programov, ki se dobro prodajajo. Zdajšnji tehnološki in ekonomski presežki delavcev so ocenjeni na 5 odstotkov vseh zaposlenih, zaradi praktično ustavljenega zaposlovanja v vseh organizacijah pa se bo 535 iskalcem zaposlitve (kolikor jih je bilo prijavljenih na občinski skupnosti za zaposlovanje konec aprila) sedaj pridružilo še okrog 270 diplomantov vseh stopenj. Zaradi neustrezne kadrovske sestave delavcev v organizacijah tudi izvajajo programe dodatnega izobraževanja in programe prekvalifikacij oz. preusposabljanja delavcev. Najobsežnejši program za to ima Novoles (dobil je tudi republiška sredstva, podobno Novoteks), sledijo Iskra Tenel, IMV, Novoteks in drugi.

Zaradi močno priprtih vrat zaposlovanja in odvečnih delavcev v gospodarstvu se z mnogo upanja gleda v drobno gospodarstvo kot v rešilno bilko. V občini je sicer v porastu izdaja obrtnih dovoljenj, predvsem za storitvene dejavnosti, vse več ljudi pa se odloča za popoldansko obrt, kar kaže na preslabo plačano dopoldansko delo v podjetju, ki ne omogoča normalnega življenja. Sicer je razvoj drobnega gospodarstva naredil le prve korake. Obrtna zadruga Hrast pripravlja dokumentacijo za obrtno cono na Cikavi, za katero je predvideno financiranje iz republiškega razvojnega dinarja, z medobčinsko gospodarsko zbornico proučujejo ustanovitev sklada za razvoj drobnega gospodarstva, skupaj z Dolenjskim projektivnim birojem pa MGZ in Hrast snujeta informacijski sistem za potrebe drobnega gospodarstva. Kljub vsemu je realno pričakovati kakšne bistvene premike na tem področju šele po letu 1990.

Z. L.-D.

Česa je kriva cesta?

Vsi očitno niso zadovoljni z vpadnico

Zadnji dan junija je Maribor po toliko letih čakanja, priprav in gradnje, ki jo je kronično pestilo pomanjkanje denarja, končno dobil svojo hitro cesto skozi mesto — pa je že slišati glasove, ki celo napeljujejo k misli, da je zdaj marsikateremu žal, da je bila zgrajena! Štiripasovnica, ki se začenja v Pesnici in speljuje glavni tranzitni promet iz Šentilja proti jugu mimo mestnega središča, je sprala sramoto, ki jo je ves ta čas Mariboru delala dosedanja severna vpadnica, luknjasta Šentiljska cesta. Toda ko bi moralo mesto biti zadovoljno vsaj s tem skromnim dosežkom, če bo že moralo še nekaj let čakati na pravo avtocesto od Šentiljskega mejnega prehoda do Ptuja in naprej do Zagreba, vsem očitno ni do zadovoljstva. Predvsem ne mariborskim hotelirjem in gostincem, če sodimo po prvih reakcijah na izkušnje prvih dveh tednov nove ceste.

V vseh mestnih hotelih namreč že tarnajo, da jim je cesta, ki zdaj pelje mimo glavnih mariborskih ulic, vzela precej gostov. Trditev dokazujejo s primerjalnimi statistikami, ki resda govore o padcu števila nočitev v nekaterih hotelih tudi za slabo tretjino, odkar avtomobili brzijo po novem asfaltu. Pravzaprav ni jasno, kaj želijo s tem tarnanjem doseči: nekaj podobnega so navsezadnje morali pričakovati, torej gre samo za vprašanje, kako se bodo prilagodili novim razmeram — s čim bodo tujca povlekli s štiripasovnice in ga primamili v mestno središče. Na kakšno odškodnino od cestne skupnosti in iz mariborskega proračuna, ker sta jim z dograditvijo ceste vzela nekaj zaslužka, najbrž ne računajo. Domnevamo tudi, da nova hitra cesta ni kriva, če je imel znani pohorski hotel Bellevue v tem tednu samo tri goste!

Malce tarnajo že tudi gostinci. Dokler hitre ceste ni bilo, so bili pogosto deležni kritik, zakaj ne znajo bolje izkoristiti ogromnega prometa, ki se predvsem v turistični sezoni vali skozi Maribor. Če že moramo Mariborčani požirati nesnago iz izpušnih plinov in se prebijati skozi prenatrpana križišča, naj mesto ima vsaj nekaj od tega, jim je bilo rečeno, pa so vedno našli veliko »objektivnih« razlogov, zakaj štajerska prestolnica ne more postati turistični kraj. No, zdaj je kajpada vsega kriva hitra cesta. Čudovito pokritje za nesposobnost.

Mariborski trgovci za zdaj ne tarnajo. Mestna trgovina je bila dolga leta na psu, plače trgovcev pa kriminalne, toda še zlasti v zadnjem letu in pol začenja končno pobirati sadove dejstva, da je Maribor postal veliko nakupovalno središče celotne avstrijske Štajerske. Hitra cesta na te nakupovalne goste ne more vplivati, kajti Maribor jim je že od nekdaj bil prva, edina in zadnja postaja — še zlasti pa je to zdaj, ko so avstrijski časniki tudi uradno objavili, da je njihov šiling med vsemi evropskimi državami največ vreden v Jugoslaviji.

MILAN PREDAN

TOČA VZELA SVOJ DAVEK

METLIKA — Hudo neurje s točo je v torek, 11. julija, med 18. in 20. uro prizadelo tudi gorjanski del metliške občine in povzročilo precej škode v vinogradih, na sadnem drevju in na poljščinah. Stalna komisija za oceno škode po elementarnih nesrečah pri metliškem izvršnem svetu je obiskala prizadeta območja in ocenila povprečno škodo.

Najbolj je neurje prizadelo Dragomljo vas, kjer škoda v vinogradništvu in sadjarstvu znaša od 50 do 60 odst., prav toliko na pšenici in koruzi. Na območju vasi Bereča vas, Hrast, Božič vrh, Škemljevec, Gor. in Dol. Lokvica je škoda v vinogradništvu in sadjarstvu 30- do 40-odst., na pšenici in koruzi pa 20 do 30-odst. Isto velja za vasi Trnovec, Berčice, Brezovica, Grabrovec, Bočka in metliško Veselico. Na Jugorju, Gor. in Dol. Suhorju, v Selih, Ravnacah, Bušinji vasi, Dolah in Dragah bo pridelek grozdja in sadja za 20 do 30 odst., manjši, pšenice in koruze pa za 10 do 20 odst.

Za ublažitev posledic neurja strokovna komisija priporoča takojšnje škropljenje vinogradov s sredstvi proti peronospori, oidiju in sivi grozdni plesni.

• S centra za protitočno obrambo na Lisci so glede neurja s točo v delu Bele krajine izjavili, da je protitočna obramba na vseh izstrelnih mestih delovala brezhibno in da so bile zveze z vsemi, razen z izstrelnim mestom 138, kjer je bilo nekaj motenj, kar pa ni vplivalo na pravočasno izstreljevanje, dobre. V času neposredne nevarnosti toče je bilo izstreljenih 116 raket, oblaki pa so bili pravočasno in dovolj posipani.

Slovenija
Moja dežela.

Skupno do obnove gozdov

GG Novo mesto in SOZD Slovenija papir skupno vlagata v pogozdovanje dolenjskih gozdov

NOVO MESTO — Gozdno gospodarstvo Novo mesto in SOZD Slovenija papir, ki ga sestavljajo glavni porabniki lesa za pridelavo papirja v Sloveniji, letos že četrto leto skupno financirata obnovitev gozdov na Dolenjskem, na področju, ki ga pokrivajo novomeški gozdarji.

Pogodbo o skupnem vlaganju v pogozdovanje sta podpisala že leta 1985 za obdobje do leta 1990. V pogodbi navajata, da bosta prispevala vsak polovico sredstev za pogozdovalna dela, ki obsegajo pripravo tal, sajenje sadik in vzdrževanje pogozdenih površin.

Podobne oblike sodelovanja so se občasno pojavljale tudi že prej, predvsem s proizvajalcem papirja Đuro Salaj iz Krškega. V zadnjem obdobju pa so vsi največji porabniki lesa spoznali, da so tudi oni dolžni pomagati gozdarjem, če si želijo tudi v prihodnje zagotoviti to surovino. Po tej pogodbi imajo gozdarji točno določene obveze, in sicer so po tridesetih letih dolžni papirni industriji zagotoviti 50 odstotkov lesa, ki na teh pogozdenih površinah zraste v 100 letih. Zato morajo toliko bolj preudariti, v katere površine bodo vložili ta denar.

V pogodbi so se obvezali, da bodo vsako leto umetno obnovili 46 ha; prvo leto jim je uspelo pogozditi le 10 ha, drugo 22 ha, letos pa so po programu umetno obnovili že 20 ha, do konca leta pa jih načrtujejo še 25 ha. Vendar do tega sofinanciranja ni prišlo le zaradi potreb po lesu, namenjeno je tudi sanaciji gozdov, saj ugotavljajo, da ekološka ogroženost iz leta v leto narašča. Predvsem vidno propadata jelka in kostanj, medtem ko sta bukev in hrast zaenkrat še odporna. Žal pogozdovanje jelke ni uspešno, pogozdujejo predvsem smreko in listavce.

Pogozdovanje poteka enako uspešno tudi v zasebnem sektorju, saj ima Gozdno gospodarstvo Novo mesto kar 2/3 gozdov v zasebnih rokah, družbenega gozda je le 26000 ha. Skupno financiranje še zdaleč ne predstavlja podarjenega denarja, je pa pomoč, ki jim je dobrodošla.

J. ŽAGAR

BREZ TOZDOV

SEVNICA — V največjem sevniškem delovnem kolektivu v Konfekciji Lisca so se odločili, da bodo samoupravno organiziranost prilagodili zakonu o podjetjih, da bi še povečali poslovno učinkovitost. To bodo storili v dveh etapah. Prvi korak je bil sprejem samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju, s čimer so ukinili vse tozde. Kljub dopustniškemu času in že sicer sorazmerno visoki dnevni odsotnosti delavcev zaradi bolniške in porodniške, se je na referendumu 74,8 odstotka delavcev odločilo za to potezo. Najboljši izid so dosegli v Šivalnici Zagorje (82,10%), na Senovem je bil rezultat 73,82, najmanj delavcev pa je za ta korak glasovalo v Šivalnici v Sevnici (70,68). V drugi etapi jeseni, predvidoma oktobra, pa se bodo delavci Lisce odločali o notranji organiziranosti podjetja.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 134 z dne 17. julija 1989

država	valuta	tečaj velja za	za devize, efektivo, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	14102,28	14123,47	14144,66
Avstrija	šiling	100	138719,04	138927,43	139135,82
Kanada	dolar	1	15680,49	15704,05	15727,61
Danska	krona	100	251204,01	251581,38	251958,75
Finska	marka	100	433979,98	434631,93	435283,88
Francija	frank	100	287286,18	287717,76	288149,34
ZR Nemčija	marka	100	975077,37	976542,18	978006,99
Grčija	drahma	100	11262,56	11279,48	11296,40
Irska	funt	1	26099,42	26138,63	26177,84
Italija	lira	100	1346,97	1348,99	1351,01
Japonska	jen	100	13221,96	13241,82	13261,68
Kuvajt	kv. dinar	1	63038,16	63132,86	63227,56
Nizozemska	gulden	100	864252,59	865550,92	866849,25
Norveška	krona	100	266322,77	266722,85	267122,93
Portugalska	escudo	100	11630,40	11647,87	11665,34
Švedska	krona	100	286570,48	287000,98	287431,48
Švica	frank	100	1128976,93	1130672,94	1132368,95
V. Britanija	funt	1	29928,31	29973,27	30018,23
ZDA	dolar	1	18667,86	18695,90	18723,94
	ECU	1	20182,17	20212,49	20242,81
Belgija	frank/F	100	46530,26	46600,16	46670,06
Belgija	frank/C	100	46634,71	46704,77	46774,83
Španija	pezeta	100	15528,12	15551,45	15574,78

Naša anketa

Najcenejša je senca

Smo sredi glavne dopustniške sezone in počitnic. Pred dnevi smo tudi že doživeli in preživeli napad prave poletne vročine, ki niti ne bi bila posebne omembe vredna, če ne bi bila zaradi sopare prav moreča. Glede na to, da se je končala s katastrofo v severovzhodnem delu Slovenije in z razdejanjem v Beli krajini, bi bilo bolje, da bi še kar trajala. Potem bi se navsezadnje tudi naši potoki in reke, v katerih kopanje vendar še ne pomeni hujšega tveganja, toliko otoplili, da bi se bilo v njih mogoče hladiti. Tovrstno hlajenje je namreč že za mnoge še edino sprejemljivo. Toplice niso prav poceni, kljub temu pa so v vročih počitniških dneh večinoma tako množično obiskane, da ljudje skoraj hodijo drug po drugem. Morje je pa vse bolj posebna zgodba. Letovanje je postalo tako drago, da vse večjemu številu niti cenejše sindikalne oblike niso več dosegljive, poleg tega pa zaradi neprijetnega cvetenja morje sploh izgublja svojo privlačnost. Davki na pretekle in še sedanje neumnosti in barabije so resnično vse večji, plačujejo pa jih žal vedno bolj nepravi kot pravi.

MIROSLAVA KOČEVAR, delavka v Iskri Žužemberk: »Pri nas v Žužemberku se otroci ponavadi zatečejo pred vročino kar v Krko, saj je tukaj še dovolj čista. Letos zaradi muhastega vremena to žal ni mogoče. V Toplice je daleč in tudi drago je, da bi šli na morje, pa sploh ne pomislimo, saj je za nas preveč 'slano'. Tako bo treba pač počakati, da bodo vode upadle in se ogrele za kopanje. Za otroke bo že nekako, za starejše pa bo dobra senca, saj je najcenejša.«

FRANC KOZINA, obrtnik, Sušje, Ribnica: »Še dobro se spominjam, kako smo se v vročih poletnih dneh hodili otroci kopat v Bistrico, sicer pa smo se skozi leto skopali kar doma v leseni kadi pred hišo. Sedaj je Bistrica regulirana, ni več tistih tolmunov kot včasih, vendar se mladina vseeno znajde in napravi lastne jezove. Letos zaradi deževja kopanje v njej tako ali tako ni mogoče, toplice ali morje pa si privoščijo tisti, ki to še zmorejo.«

VESNA VERBANČIČ, prodajalka iz Kapel: »Letos se ne bom kaj preveč hladila, saj sem pripravnica in nimam dopusta. Delam v izmeni, vmes pa še postorim kaj doma, tako da mi za popoldansko kopanje niti ne ostane dosti časa. Sicer pa tudi pravega vremena ni, da bi o tem kaj več razmišljala. Prejšnja leta sem večkrat šla v Čateške Toplice v bazen, letos se bom hladila v senci s pijačo. Morda bom šla kam jeseni, ko bom dobila dopust.«

ALOJZ ŠMALCELJ, strojni ključavničar iz Predgrada: »Le 10 minut hoje od naše vasi teče Kolpa, ki pa se za kopanje segreje šele po dveh tednih vročine. Če se letos ne bom mogel ohladiti v tej reki, bom mogoče za nekaj dni odšel na morje s šotorom. Kakršnokoli drugačno hlajenje, če odštejem hladen brizganec, pa je za delavski žep predrago. O tem, da bi se hodil kopat v bazen, lahko le sanjam, saj bi me stroški za vožnjo in vstopnino le še bolj pogreli.«

ANDREJ JAKLJEVIČ, učenec iz Črnomlja: »S starši sem bil nekaj dni na morju, sicer pa računam, da se bo Kolpa končno le toliko ogrela, da se bomo lahko ohladili v njej. 10. julija smo se najbolj pogumni že pognali vanjo. Včasih pa smo se kopali že junija. Kolpa je za nas mlade v tej draginji tudi edina možnost za kopanje, saj vstopnine ni, na kopališče gremo z avtostopom, hrano pa si vzamemo od doma. Zato bo razočaranje toliko večje, če ne bo lepega vremena.«

JANEZ RADEJ, delavec iz Presladola pri Brestanici: »Včasih smo se lahko kopali v vaškem potoku. Zdaj gremo raje na brestaniški bazen, kjer je voda bolj topla in čista. Posebno sin je pogost obiskovalec bazena, ki ima tudi vrsto športnih igrišč. Skoraj ne morem verjeti, da bi se vrnili časi izpred 20 let, ko smo se lahko še kopali v Savi. Ta je zdaj prava kloaka.«

LUCIJA GRADIŠAR, srednješolka iz Sevnice: »Ko sem pred kratkim pomagala mami v šentjanških hribih, sem izkoristila priložnost tudi za kopanje v vaškem potoku pri Koludrju. Pravi užitek je, da lahko še kje najdeš tako čisto vodo, v kateri postrvi sploh niso nobena redkost. Spominjam se zgodnjih otroških let, ko smo se veliko kopali v Mirni pri Dolenjem Boštanju. Upam, da bo Mirna še kdaj primernejša za kopanje kot zdaj, ko je le za najvztrajnejše.«

GORAN PEVEC, tehnik strežbe iz Rakovnika: »Kot gostinec imam zdaj bolj malo časa, da bi pohajkoval in se v teh pasjih dneh hladil v Šmarjeških Toplicah ali v kakšnem drugem bazenu. Zato pa bo kmalu prišlo zasluženo plačilo in oddih na morju, kjer ima prijateljev stric kamp in ne bo vse tako zelo zasoljeno. Na Mirni se nekateri kopajo v naravnem kopališču na lastno odgovornost, upam, da bodo Mirenčani našli kakšnega bogatega strica, da bo uredil kopališče.«

STANE HUDOROVAC, delavec pri metliškem Komunalnem podjetju, iz Dobravic: »Za dopust na morju pri nas ni ne časa ne denarja. Po službi je še delo doma; imamo kmetijo in na morje nisem nikoli hodil. Če je kaj časa, se hodimo hladit na Kolpo v Podzemelj, letos pa še to odpade, ker še ni bilo prave poletne vročine in tudi Kolpa še ni za kopanje.«

kmetijstvo

IVAN OMAN V SEMIČU

SEMIČ — V soboto, 22. julija, bo ob 15. uri v Goreinjcih pri Semiču tradicionalno srečanje pod starodavno lipo. Srečanje pripravljajo semiški vinogradniki, ki jih je že okrog 400, ter tukajšnja folklorna skupina, v kateri je doslej sodelovalo že okrog 700 krajanov. Slavnostni govornik bo predsednik Slovenske kmečke zveze Ivan Oman, inž. Slavo Dragovan iz metliške vinske kleti pa bo imel predavanje o delih v vinogradu do trgatve in letošnjih odkupnih pogojih za grozdje. V bogatem kulturnem programu bodo nastopili tamburaši in folkloristi iz Dvorjan pri Ptuju ter folklorni skupini iz Vinice in Semiča. Sledila bo veselica s srečelovom, na kateri bo za zabavo igral ansambel Cof iz Novega mesta.

Slovenija Moja dežela.

POLN KOŠ JURČKOV — Prejšnji teden, ko so po gorjanskih košenicah pognali jurčki, je vneti gobar Lado Rajk iz Gabrja vzel dopust. Očitno se mu je izplačalo, saj se noben dan ni vrnil domov brez polnega oprtnega koša jurčkov. S prodajo je v nekaj dneh dobil še eno plačo. Marsikateri »nedeljski« gobar, ki ne pozna terenov, pa se je v istih dneh vrnil domov brez enega samega jurčka.

Do zaslužka z zasebno prirejo

Novakova iz Brezine piščance nakupita, redita in prodata po zasebnih poteh — Letno 40.000 piščancev s težo enega in dveh kilogramov

BREZINA — Liljana in Anton Novak sta edina zasebnika na brežiškem koncu, ki se ukvarjata s prirejo piščancev. V njunih hlevih letno zraste okrog 40.000 enodnevnih piščancev v kilogramske ali dvokilogramske živali. Novakova sta od staršev podedovala kmetijo v izmeri 10 ha, od tega 5 ha obdelovalne zemlje, toda to jima za življenje ni zadostovalo. Zato sta se pred osmimi leti lotila reje piščancev.

»V začetku je bilo res težko, saj z možem nisva imela nobenih izkušenj, po nikomer v bližini se nisva mogla zgledovati, nikogar vprašati za nasvet. Začela sva z nekaj več kot tisočglavo jato in nato postopoma zviševala število in širila hleve. Izboljševali smo postopoma, kot je pritekal denar,« se svojih začetnih izkušenj s perutninarstvom spominja Liljana.

Novakovi delajo vse na svoje roke, saj, kot pravijo, imajo zelo slabe izkušnje s kooperacijo. Kot kooperanti so oddajali pšenico in grozdje, a se jim ne zdi pošteno, da bi pridelke, za katere je potrebno toliko dela, vloženih sredstev in skrbi, oddajali napol zastonj. Zaradi tega bodo letos želi in trgali le zase in za zasebno prodajo. Sicer pa imajo posejane precej koruze, ki jo potrebujejo za prirejo piščancev.

»Težava je v tem, da na našem območju ni ustaljena taka proizvodnja. Da bi si olajšala delo, sva z možem večkrat obiskala kooperante Perutnine iz Ptuja, toda nisva si mnogo pomagala, saj imajo na ptujskem koncu zelo tesno sodelovanje z zadrugo. Pri nas si sami priskrbimo enodnevne piščance, krmila, zdravila, cepiva in vitamine, pri čemer veliko časa izgubimo tudi s tem, ko iščemo najugodnejšo možnost. Tudi ob opremljanju hlevov smo težko prišli do nasvetov, primerno urejen hlev pa je garancija za uspeh prireje,« pravi Novakova.

Piščancem je namenjeno kratko življenje, zato v tem času zahtevajo skoraj idealne pogoje, še posebno občutljivi so v prvih dneh življenja. Takrat jim Novakovi namenjajo posebno pozornost, včasih jim morajo posvetiti tudi noč. Poskrbeti morajo, da imajo puhasti drobižki stalno temperaturo skoraj 40 stopinj, da imajo vedno svež in suh nastil ter urejeno ventilacijo. Pravijo, da pomeni pravilno prezračevanje pri piščancih pol zdravja, zato ga ravno sedaj preurejajo in izboljšujejo. V načrtu imajo še eno investicijo, in sicer nakup lastnega agregata, da jim ne bo trega trepetati pred izklopom elektrike.

Liljana Novak pravi, da so enodnevne piščance precej časa kupovali pri Koki iz Varaždina, ko pa so ugotovili bolezen v jatah tega proizvajalca, so se raje odločili za Jato iz Zaloga. Ta ima sicer višje cene, zato pa jim daje večjo zanesljivost v prireji. Ceno piščancem določijo glede na cene v trgovini, kot kaže, pa je kljub vsemu ugodna, pa tudi piščanci imajo očitno tako kvaliteto, da imajo stalne stranke in vnaprej zagotovljen odkup.

»Bolezni med piščanci ne manjka in večina se zelo hitro širi. Na našem območju je posebno nevarna kokošja kuga, proti kateri moramo cepiti vse piščance. To pomeni za nas 10-odstotno izgubo, ne samo zaradi cene cepiva, ampak tudi zaradi močne reakcije pri piščancih, ki za cel teden zavre rast. Z zdravljenjem živali smo v začetku imeli precej težav, zdaj pa je nekoliko bolje. Veterinarska služba na našem območju nima toliko izkušenj s perutnino. Tudi čas od ugotovitve bolezni, strokovnih analiz, odločitve o zdravljenju in do nabave zdravil je predolg.

Pri tem sta Novakova še posebno zadovoljna s sinovo odločitvijo, da bo nadaljeval šolanje na srednji veterinarski šoli. Tako bosta imela malo več upanja, da jim bo lahko pomagal ali celo nadaljeval njuno delo.

B. DUŠIČ

V Suhi krajini zelišča

Pridelava zdravilnih zelišč kot dopolnilna kmetijska dejavnost — Sodelovanje s »Krko« in fakulteto

TREBNJE — V okviru projekta FAO je 5 suhokrajinskih kooperantov trebanjske kmetijske zadruge letos začelo poskusno pridelovati nekatere vrste zdravilnih zelišč. Od omenjenih kmetov, ki jim gojenje zdravilnih zelišč predstavlja dopolnilno kmetijsko dejavnost, imajo trije posejan suličasti trpotec, dva pa sta poskusila s timijanom. Sadike in seme je brezplačno prispeval novomeški Krkin tozd Zelišča, ki bo tudi odkupil pridelek, in sicer po vnaprej dogovorjeni ceni. Za kilogram svežega trpotčevega listja, ki mora biti požeto pred cvetenjem rastline in oddano čisto, brez plevela, bodo pridelovalci dobili dinarsko vrednost v višini 0,5 nemške marke.

Prvo žetev trpotca so že opravili. Po oceni Marjete Uhan, ki ima kot zadružna pospeševalka na skrbi pridelavo zdravilnih zelišč, je letina kar dobra. Podobnega se nadejajo pri timijanu. Med nasadi slednjega bolje kaže tista polovica rastlin, ki so jo posadili kot sadike. Polovico timijana so namreč posejali.

V sodelovanju z ljubljansko biotehniško fakulteto pa je KZ Trebnje nekaj manjših kmetijskih površin v Dobrniču namenila pridelavi baldrijana, svetlina, ameriškega slamnika in neke vrste trpotca. Gojenje teh zdravilnih zelišč, za katero so se v trebanjski zadrugi lani prvič odločili, je bržčas vprašljivo, če je končni cilj te odločitve tržna pridelava na veliki površini. Manjka namreč sušilnica in ni obetavnega zanimanja med možnimi odkupovalci, kakršna sta npr. ljubljanski Lek in Krkin tozd Zelišča. Majhen trgovski interes za omenjene pridelke je najbrž posledica tega, da omenjena štiri zelišča že gojijo ponekod po Sloveniji.

M. LUZAR

Sejmišča

BREŽICE — Na semanjo soboto sredi julija so rejci pripeljali 110 do tri mesece starih pujskov, starejših prašičev pa je bilo 29. Pri pujskih je lastnika zamenjalo 77 živali, in sicer po 28.000 do 30.000 din za kilo žive teže; novega rejca je dobilo tudi 13 prašičev, zanje je bilo treba odšteti po 25.000 din za kilo žive teže. V soboto, 22. julija, zaradi praznovanja dneva vstaje v Brežicah ne bo prašičjega sejma.

Neurje jim je vzelo 10 hektov dobrega vina

V plazu so s trsjem vred izginili trije debeli hrasti

STARA VAS — Zagmajstrovim iz Stare vasi je plaz odnesel okrog 300 trsov s pobočja v dolino, in to na kraju, kjer vsaj sto let ne pomnijo nobenega premika zemlje. V vinogradu, ki je ostal navidez nepoškodovan, je še veliko razpok, na spodnjem delu pa je del nasada odtrgalo, tako da je ostala pod njim navpična stena. Strojna obdelava najbrž ne bo več mogoča, saj se zemljišče še poseda. Najmanj 10 hektov vina jim je tokrat vzelo neurje.

Gospodinja Milena Zagmajster je povedala, da se preživljajo samo s kmetovanjem in da so vinograde obnavljali pred 19 leti, ko so povsod po Bizeljskem na novo zasajali vinsko trto v pričakovanju, da jim bo vinogradništvo prineslo boljše

Milena Zagmajster

življenje. Pa so se leta blaginje hitro končala.

Letos pridelek v vinogradih ne kaže najbolje. Deževje je prizadelo zlasti modro frankinjo. Močno se je osula, ker je tedaj, ko je cvetela, najbolj deževalo. Na srečo se Zagmajstrovi ne ukvarjajo izključno z vinogradništvom, ampak še z živinorejo. Vendar tudi to ni kdove kako donosno. Mleko jim plačujejo po 2300 do 2400 din liter. Zaradi tako majhnega dohodka so se pred kratkim pridružili slovenskemu mlečnemu štrajku. S cenami grozdja prav tako niso zadovoljni, ker ga vsakič prepoceni odkupujejo. Vinogradnikom ni doslej prizanesla še nobena kriza, zato se od nekdaj boje vremenskih in gospodarskih ujm.

J. T.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Škoda v vinogradih

Časopisi in RTV poročajo o veliki škodi, ki jo je povzročilo junijsko (in v začetku julija) deževje v najbolj revnem in najbolj zaostalem predelu Slovenije v ptujski, slovenjebistriški in delno šmarski občini zlasti na območju Srednjih in Gornjih Haloz. Nihče pa ni poročal, da je junijsko deževno vreme povzročilo razmeroma veliko škodo v vinogradih Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Trta je spomladi po večini (razen laškega rizlinga in rumenega muškata) pokazala zelo bogat nastavek grozdja, zlasti je lepo kazala žametna črnina. Zgodnejše sorte, beli pino, šardone) so začele cveteti 9/6. Ves junij je deževalo in tako je trta cvetela ves junij. Šipon, laški rizling, delno rumeni plavec in še nekatere druge sorte so se slabo oprašile, zato ima grozdje redke jagode. Žametna črnina se je sicer dobro oprašila, vendar se je bati da bo, če se bo slabo vreme še nadaljevalo, ob obilnem zarodu v jeseni slabo dozorela. Za to sorto že sedaj lahko trdimo, da bo pridobila malo sladkorja (10 do 12%) in bo treba mošte te sorte dosladkati.

Odpovedala je modra frankinja

Deževno vreme je povzročilo poguben propad nastavka grozdja pri modri frankinji, tej za žametno črnino najbolj razširjeni sorti dolenjskih, belokranjskih in posavskih vinogradov. V mnogih vinogradih bo pridelka te sorte kvečjemu za 10% normalnega pridelka, ponekod za 30% in le v izjemnih primerih do 50% normalnega pridelka. Upoštevajoč razmeroma bogat pridelek te sorte in njeno razširjenost, lahko rečemo, da bo letošnji pridelek vina za okrog 30% manjši kot normalno. Letos ni pomagalo ne prikrajševanje (vršičkanje) bujnih mladik pred cvetenjem nad 3 do 5 listom nad zgornjim grozdom, niti redčenje listov grozdja. Poznam vinogradnika, ki to delo vestno opravlja, vendar ta ukrep letos ni dosti zalegel, ta vinogradnik bo bral le okrog 30% normalnega pridelka. To je dokaz, da je veliko škode na pridelku te sorte povzročilo le dolgotrajno, skoraj vsakodnevno deževje s plohami v času cvetenja trte v mesecu juniju. Deževje je pospešilo razvoj dveh bolezni, za kateri je modra frankinja v času cvetenja zelo občutljiva. To sta:

Siva grozdna plesen, ki jo povzroča glivica Botrytis cinerea. Ta glivica ne napada le dozorevajočega grozdja v jeseni. V vlažnih pomladih se pojavi (zlasti pri bujno rastočih sortah) na grozdju že v času cvetenja trte. Grozdiči začno gniti od vrha proti peclju. Na jesen se poleg jagod naseli na grozdnih pecljih, ki zaradi gnitja predčasno odpadejo, grozdje ne dozori. Gnitje grozdičev spomladi od vrha je močno razširjeno pri bujni modri frankinji, gnitje pecljev v jeseni pred dozoritvijo grozdja pa pri rumenem plavcu.

Sušico kabrnkov povzroča druga glivica, imenovana Phoma flaccida. Bolezen, ki jo povzroča ta glivica, se močno pojavi v deževnih pomladanskih dnevih in to zgodaj, ko še ni sledu o peronospori. Pojavi so v gotovih časovnih obdobjih in to obdobje je nastalo zaradi ugodnih pogojev za razvoj tudi letos. Grozdni nastavki prično naglo veneti, grozdiči se naglo posušijo, mnogi že pred cvetenjem, največ pa med cvetenjem trte. Izgleda, da je letos prav ta bolezen povzročila tako veliko škodo pri modri frankinji.

Ta bolezen se je v letih od 1952 do 1954 pojavila v večji meri na Bizeljskem pri sorti rumeni plavec. Fitopatolog Kmetijskega inštituta dr. Masten je takrat to bolezen proučeval in priporočal škropiti vinograde dovolj zgodaj, to je pred cvetenjem z bakrenimi pripravki, zlasti z galico. Čeprav danes strokovna služba ne priporoča uporabo bakrenih pripravkov pred cvetenjem, ker ti pripravki zadržujejo rast mladik. Ker pa je modra frankinja, pa tudi rumeni plavec, šipon in kraljevina bujne rasti, uporaba bakrenih pripravkov pred cvetenjem pri teh sortah ne bo škodovala, kvečjemu koristila, ker bo zavrla prebujno rast. Zato bomo drugo pomlad povsod tam, kjer se je letos ta bolezen pojavila v večjem obsegu, pred cvetenjem škropili z bakrenimi pripravki. Dokaz, da je ta ukrep učinkovit, mi je znan primer iz letošnjega leta pri vinogradniku, ki je modro frankinjo pred cvetenjem škropil z bakrenim apnom in si s tem ohranil skoraj normalen pridelek te sorte.

DT

SEJMA NE BO!

ŠENTJERNEJ — Krajevna skupnost Šentjernej obvešča, da živinski semenj, ki bi moral biti v soboto, 22. julija, zaradi praznika dneva vstaje odpade.

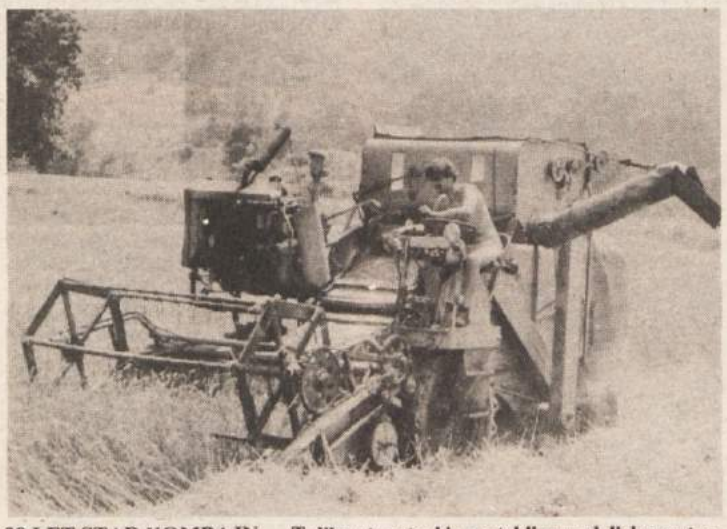

29 LET STAR KOMBAJN — Toliko star stroj je pretekli ponedeljek spretno upravljal 23-letni Mojmir Zorko iz Kostanjevice na 25 arih polja, posejanega s pšenico. Kombajn, ki je last Zorkovih, še dobro služi svojemu namenu, le malo ga je bilo treba obnoviti. Zorkovi bodo poželi še eno prav tako veliko njivo, posejano s pšenico, a niti zrna ne bodo oddali. Nekaj zaradi slabe cene, še bolj pa zato, ker jo 6-članska družina, ki kmetuje (z gozdom vred) na sedmih hektarjih površin, pač sama potrebuje. Po zanimanju vaščanov pa bi lahko sodili, da bo kombajn Zorkovih kar dobro zaposlen. (Foto: P. Perc)

Kmetijski nasveti

Mnogocvetna ljuljka — prva

Strniščni krmni dosevki omogočajo dva pridelka v enem letu, kar je lahko za Slovenijo, ki ima v Evropi ob Švici menda najmanj obdelovalne zemlje na prebivalca (komaj 14 arov), odrešujočega pomena. Tudi sicer so več kot dobrodošli, saj ohranjajo njivsko površino vse leto pod zelenim pokrovom ter jo tako varujejo pred razdiralnim delovanjem dežja, vetra in sonca, za nameček pa tla bogatijo z organskimi snovmi ali celo z dušikom (metuljnice).

Poljedelec ima na izbiro več različnih dosevkov, od repe in ajde pa do krmnega ohrovta zelenega angelitra. Primerjave pridelka škrobne vrednosti in beljakovin kažejo, da je najboljši prezimni krmni dosevek mnogocvetna ljuljka, ki bi jo kazalo tudi v naših razmerah bolj razširiti.

Mnogocvetna ljuljka da obilen odkos zelene mase in s tem hranilnih snovi že v letu setve, pa tudi drugo pomlad, saj se po vsaki košnji hitro obrasti in naglo raste. Spomladi je prvi odkos možen že v začetku maja, kar je ob pomanjkanju zimske krme več kot zaželeno. Primerna je tudi za siliranje, vendar jo je obvezno treba poprej oveniti, tako da ima približno 35 odstotkov suhe snovi. Le v tem primeru se silaža ne bo kvarila oziroma ne bo prekisla.

● TA NADLEŽEN PLEVEL! — Med pšenico sem na eni njivi vsejal korenje, na drugi pa nameravam po žetvi pšenice posejati ajdo. Toda kako naj se znebim osata in terice, s katerim herbicidom naj škropim, sprašuje Anton G. iz Dola.

Odgovor: Osat zatro vsi herbicidi, ki jih v trgovini prodajajo za zatiranje plevelov v strnih žitih, proti terici ali smolencu pa se obnese npr. aniten DS. Vendar so vsi ti herbicidi škodljivi za korenje in bi kazalo poškropiti le najbolj ogrožena gnezda. Noben od teh herbicidov pa ni škodljiv za ajdo, če je bil do njene setve minilo dovolj časa, saj se herbicidi v tleh v nekaj tednih razkrojijo.

Seveda ima tako kot vsaka stvar tudi mnogocvetna ljuljka svoje slabše strani. Precej je zahtevna za tla, najbolje pa uspeva na zmerno vlažnih, srednjetežkih globokih tleh. Sejati jo je mogoče na roko ali pa z žitno sejalnico, po setvi pa koristno povaljati in na koncu nalahko pobranati. Za hektar posevka potrebujemo 30 do 40 kg semena, priporočajo predvsem tetraploidne sorte, kot sta tetrafloreum in droga. Sejati se sme tja do začetka septembra.

Priporočljivi strniščni krmni dosevki so tudi inkarnatka oz. mešanice z inkarnatko. Veliko zelene mase dajejo tudi križnice, zlasti strženasti krmni ohrov zeleni angeliter, ki ga je treba sejati še v juliju, zahteva pa globoka tla, bogata s kalcijem. Manj priporočljiv je pitnik (koruza za klajo), vendar ga pri nas še veliko sejejo, zmotno misleč, da ima dosti hranilnih snovi.

Inž. M. L.

Reševanje pridelka po neurjih

Iz strokovnih navodil, ki jih je pripravil Kmetijski inštitut Slovenije

BREŽICE — Hudo neurje, ki je v začetku julija opustošilo Zagreb, Hrvatsko Zagorje in severovzhodno Slovenijo, je oplazilo tudi brežiško občino in ji povzročilo večmilijardno škodo. Zato tudi naš list objavlja krajši izvleček iz navodil za omilitev škode po neurju, ki nam jih je poslal Kmetijski inštitut Slovenije.

Najbolj prizadete njive je treba, brž ko je mogoče, očistiti nanosov oz. urediti odtok stoječe vode. Izpad krme bo še mogoče delno nadomestiti s setvijo dosevkov, ki se odlikujejo s hitro rastjo ter z visokimi pridelki suhe snovi in beljakovin. Primerni so zlasti: krmni grah s koruzo, krmna repica sorte perko, krmna ogrščica sorte starška in mnogocvetna ljuljka sorte tetraflorum.

Posevke koruze, ki so bili dalj časa poplavljeni, rastline pa niso polomljene ali popolnoma poležane, kaže okopati in dognojiti z dušikom (30 do 50 kg na hektar), zaradi višine rastlin pa bo treba ta ukrep opraviti ročno.

Kolikšne bodo izgube pri žetvi poleglih žit, je odvisno od priprave kombajna in načina žetve. Pri tem upoštevamo navodila izdelovalca kombajna in posebne napotke. Poleglo žito žanjemo pod kotom 45 stopinj proti smeri poleganja, motovilo potisnemo, kolikor je le mogoče naprej pred kosilni greben in spustimo proti tlem, da češejo vrhovi žbic približno 10 cm nad tlemi. Število vrtljajev motovila prilagodimo hitrosti kombajna, ki naj bo približno 1 meter na sekundo, to je 3,6 km na uro.

Če je neurje v sadovnjaku ali vinogradu povzročilo lomljenje sadik, moramo opraviti poletno rez. Priporočljivo je tudi dognojevanje z raztopljenimi gnojili (foliarno gnojenje), da se bodo rastline hitreje opomogle, če pa so poškodovani tudi listi, je nujno škropljenje s fungicidi.

— n

Kmetijstvo je več kot prehranjevalec

Pred vstopom v Evropo

Slovensko kmetijstvo je majhen, vendar zelo pomemben del družbe. Njegov delež v realnem družbenem proizvodu je leta 1987 znašal 8,9 odst. (po popisu iz leta 1981 imamo 9,4 odst. kmečkega prebivalstva, v Srbiji, za primerjavo, pa 25,4, ustvari pa 18 odst. srbskega družbenega proizvoda). Toda položaja in vloge kmetijstva ne smemo gledati samo s tega vidika, marveč mnogo širše, saj je kmetijstvo kot primerna gospodarska dejavnost zelo pomembna za stabilizacijo z vidika cene dela oz. življenjskih stroškov, za preskrbovanje industrije s surovinami, za izvoz, turizem itd. Te dejavnosti ni mogoče kratkomalo nadomestiti z drugo. Grem še dlje in trdim, da kmetijstvo ni le naš prehranjevalec, ampak celovit ekološki, etnični, socialnokulturni prostor, na katerem živi in dela slovenska družba. Zato dva pristopa h kmetijski problematiki: prvi, ožji, kjer nas zanima samo kmetijstvo kot gospodarska dejavnost, drugi, širši, pa je nacionalno slovenski.

V prehodnem obdobju je zelo pomembno, kako bomo preteklost in sedanjost predstavili kot prihodnost. Menim, da je v geslu »Zemlja tistemu, ki najbolje skrbi zanjo, jo čuva in obnavlja, ki jo učinkovito ekonomsko in nacionalno smotrno uporablja«, še vedno bistvo vsake, tudi, recimo, nove agrarne reforme. Čeprav naj bi bila množična osnova v prihodnosti družinsko lastninsko tekmovanje, bo ponekod tudi kapitalska — rentabilnostna dejavnost. Menim, da moramo iskati neko optimalno kombinacijo ali sintezo vseh oblik, tudi kot neko zvezo med tradicijo in prihodnjostjo, če resno računamo na konkurenčni vstop v Evropo — tudi s kmetijstom. Zato po mojem družba ne bi smela administrativno opraviti neke denacionalizacije, ampak naj bi to lastninsko spremembo opravil v prvi vrsti zakon trga, kot medsektorski diferenciator in selektor. (Iz razmišljanj dr. Franceta Černeta)

-n

PREPRIČEVANJE JE LE ZALEGLO — Kar precej truda in govorniških sposobnosti je bilo potrebno, da so stavkajočim delavcem, zbranim pred vhodom v tovarno, predsednik stavkovnega odbora Franc Dolmovič, sekretar OS ZSS Jure Gros in direktor Remzo Skenderović razložili rezultate pogovorov. (Foto: T. Jakše)

Stavka tudi v novomeškem tozdu

Potem ko so se delavci tozda Bor v Dolenjskih Toplicah zadovoljili s ponujenim, so delo prekinili v novomeškem tozdu Tovarne obutve

NOVO MESTO — Prejšnji četrtek zjutraj, namesto da bi pričeli delati, so delavci dopoldanske izmere v bršljinskem tozdu Tovarne obutve Novo mesto pričeli spontano stavko. Vzrok za prekinitev dela so bile plačilne kuverte, ki so jih dobili dan prej, s katerimi pa niso bili zadovoljni. Na zboru delavcev so izvolili stavkovni odbor, ki se je potem pogajal z vodstvom delovne organizacije, na razgovorih pa je sodeloval tudi predstavnik občinskega sindikalnega sveta.

Da so delavci tako reagirali, je razumljivo ob dejstvu, da so zvedeli za rezultate dogovorov, ki so jih imeli njihovi kolegi v tozdu Bor v Dolenjskih Toplicah. Le-ti so si s podobno spontano prekinitvijo dela izborili del svojih zahtev po zvišanju osebnih dohodkov, medtem pa ni nihče od odgovornih pravočasno informiral delavcev tozda v Bršljinu, kako se tudi zanje v kratkem pripravlja podobna uskladitev. Nerodno pri vsej zadevi je bilo še to, da naj bi večina delavcev nastopila tritedenski kolektivni dopust že v petek, se pravi dan pozneje, izplačilo razlike pa bi bilo možno šele po vrnitvi z dopusta. Stavkovni odbor je argumente vodstvenih delavcev na razgovoru sicer sprejel, težje pa je bilo prepričati razburjene delavce, zbrane pred vhodom v tovarno, naj se zadovoljijo z rezultati dogovora in se po malici vrnejo na delovna mesta.

Kolektiv Tovarne obutve Novo mesto je sorazmerno mlad, v njem prevladujejo ženske, mlade matere, ki jim je ob tankih plačilnih kuvertah, ob visokem preseganju norme in ob skrbi za družino vsekakor tesno pri srcu, zlasti ko vidijo, kako divjajo kvišku življenjski stroški. Direktor delovne organizacije Remzo Skenderović pa razpolaga tudi z drugačnimi argumenti, naprimer s tem, da so OD v delovni organizaciji v zadnjih šestih mesecih v poprečju naraščali hitreje kot sicer v novomeškem gospodarstvu in da bo po sedanjem zvišanju, v katerega bo vštet tudi inflacijski faktor, poprečni osebni dohodek na zaposlenega znašal 4 milijone, kar naj bi novomeške obutvene delavce postavilo na drugo mesto v Sloveniji v svoji branži, takoj za Planiko.

Vodstvo je pokazalo tudi vso pripravljenost, da ostale zahteve delavcev, izražene na zboru — preverjanje in usklajevanje normnih postavk, odpravljanje zastojev in boljšo organizacijo neposredne proizvodnje — skupaj z delavci prične urejati takoj po dopustu. Delavci so se po malici le vrnili na delo, delali so tudi še v soboto, del proizvodnje, ki dokončuje nujne izvozne posle, pa dela tudi še ta teden.

T. JAKŠE

NOVI PRISPEVKI ZA SKLAD

NOVO MESTO — V sklad za drage medicinske instrumente pri OO RK so prispevali: sodelavci doma upokojencev in oskrbovancev Impolca — namesto venca Daničine mame Marije Laterner iz Kota pri Šemiču 263.800 din; bližnji sosedje v Šmarjeških Toplicah — namesto cvetja na grob Jožice Šmid 500.000 din; kolektiv otroškega oddelka splošne bolnišnice Novo mesto — namesto venca na grob mami sodelavke Slavke Zupančič 315.000 din; družini Kastelic in Žnidaršič iz Novega mesta — namesto cvetja na grob Amalije Poljšak 200.000 din; kadrovsko-pravni sektor IMV Novo mesto — namesto cvetja na grob pokojnega očeta Dragice Ferbežar 217.000 din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Kaj z objektom na Rogu?

Kot že mnogokrat prej ob podobnih gradnjah se je tudi ob novi stavbi v bližini Baze 20 na Rogu, ki je bila letos maja z vsem pompom odprta, izkazalo, da je pri nas mnogo laže objekt zgraditi, kot pa najti zanj funkcionalno in gospodarno obliko uporabe. Podjetje SCT, ki je objekt po formuli »za trg« zgradilo, sedaj preko javnega razpisa mrzlično išče novega lastnika, saj ga tekoči stroški močno bremenijo, ker pa je bil zaključek razpisa šele pred kratkim, še ni znano, koliko, če so sploh bili, je interesentov.

Kot je bilo rečeno na seji odbora podpisnikov družbenega dogovora o zaščiti, urejanju, vzdrževanju in oskrbi spomenikov NOB na Rogu, ki je bila prejšnji četrtek, naj bi novi lastnik prevzel tudi določene obveznosti, ki bi sodile v sklop celovitega prikazovanja zgodovinskih objektov na Rogu. Zato si je težko zamisliti, da bi novi lastnik oziroma najemnik sam lahko združil to plat s komercialno dejavnostjo, ki bi vsekakor bila nujna, če bi hotel pokriti vse stroške vzdrževanja objekta. Za primerjavo bi lahko dali sedanji Lukov dom, ki s svojo gostinsko ponudbo ob slabem obisku Roga komaj životari.

Napak pa bi bilo sedaj škodoželjno razmišljati, naj objekt tako, kot je padel tako rekoč z neba, rešuje tisti, ki ga je tja tudi postavil. Bolje bi bilo, če bi ga le nekako izkoristili in vključili v celovito turistično ponudbo Topliške doline, tako da bi združili obiske Dolenjskih Toplic, gozdne učne poti v Podturnu in še nekaterih znamenitosti tega konca z obiskom Roga, saj smo Slovenci po mnenju mnogih, ker pač nimamo Sutjeske in podobnih monumentalnih zadev iz NOB, mnogo preskromni s poudarjanjem partizanskega Roga, ki je vsekakor ena od posebnosti druge svetovne vojne. Dostojno in v pravi luči predstavljen, seveda. S tem bi bila verjetno upravičena tudi komercialna plat objekta.

Še prej pa bi bilo treba rešiti nekatere druge stvari, ki so bile na sestanku odbora podpisnikov tudi poudarjene. To je formalnopravna podlaga objektov na Rogu, odgovornost za njihovo sanacijo in vzdrževanje. Stroka naj prevzame svoje, financiranje pa naj poteka preko tega odbora in ne preko nekih drugih imaginarnih zadev, kjer se ne ve, kdo kaj zahteva, kdo pije in kdo plača. S tem bi odpadli tudi očitki iz Ljubljane, na odboru sicer ostro zavrnjeni, da novomeška občina zavira revitalizacijo Roga.

T. JAKŠE

SKRIVNOSTNA OSEBA

METLIKA — Na zadnji seji vseh zborov metliške občinske skupščine je bilo zastavljeno eno samo delegatsko vprašanje. Delegat obrtnega združenja je na podlagi govoric, da so na občini pred kratkim zaposlili neko osebo brez razpisa in jo zato, ker nima kaj delati, »pomikajo« po občini, zahteval odgovor, kako je s to zadevo. Ker je bilo vprašanje menda premalo konkretno, bodo do naslednje seje pripravili odgovor, kdo in zakaj je bil julija letos na novo zaposlen na metliški občini.

Na Suhorju odprto tudi ob nedeljah

Zasebna trgovina na Suhorju — Štubljar načrtuje celo samopostrežnico

SUHOR — Pred mesecem dni je v Pibernikovi hiši na Suhorju v prostorih, kjer je bila do letos Mercatorjeva trgovina, Branko Štubljar odprl trgovino z mešanim blagom na drobno. Štubljar, po poklicu natakar, se je odločil, da se bo poskusil tudi kot trgovec, in za sedaj mu ni žal. »V trgovini delava oba z ženo. Dopoldne imam honorarno zaposleno še eno žensko, in če bo šel posel tako naperj, bom moral zaposliti še eno, da bo trgovina odprta nonstop od 7. ure zjutraj do osmih zvečer,« pravi Štubljar.

Štubljar se je odločil za trgovino z mešanim blagom. »Taka trgovina je za tak kraj najbolj primerna. Prodajam vse, od kruha, mleka in mlečnih izdelkov, sadja, mleka, olja, moke do mesa, pijač, tekstila in igrač, po naročilu pa tudi škropiva. Moje glavne stranke so domačini in ljudje iz okoliških vasi ter ob koncu tedna vikendarji. Na zalogi bi rad imel še precej več artiklov, a žal mi dovolj prostora, zato že razmišljam, da bi trgovino razširil. Če se bo le dalo, bi rad prihodnje leto naredil manjšo samopostrežnico,« je poln načrtov novi suhorski trgovec. »Ljudje največ kupujejo osnovna živila, stranke pa sem si pridobil tudi zato, ker večja naročila dostavljam na dom, kar sem prevzel od prejšnjega trgovca Pibernika, od katerega imam trgovino v najemu. Poleg tega je ta trgovina odprta tudi ob nedeljah in praznikih od 7. do 12. ure.«

Štubljar, sicer doma iz Črmošnjic, nadaljuje dolgoletno trgovsko tradicijo v Pibernikovi hiši na Suhorju, kjer je bila trgovina že pred 110 leti.

A. B.

Čisto okolje stalna skrb vseh

Ugodne ocene za spomladansko občinsko akcijo čiščenja in urejanja okolja — Kako okrepiti zavest ljudi, potrebo po življenju v čistem okolju?

NOVO MESTO — Tudi letos je v novomeški občini v marcu in aprilu potekala že tradicionalna akcija čiščenja in urejanja okolja. Občinski komite za urbanizem in varstvo okolja ter izvršni svet sta jo na osnovi vseh zbranih poročil nedavno ocenila kot uspešno, za v bodoče pa menila, da bi morala biti skrb za čisto in urejeno okolje stalna, ne pa le v obliki posebne akcije enkrat ali morda tudi večkrat na leto izvedena naloga hišnih svetov, podjetij, krajevnih skupnosti, turističnih društev in še drugih ter vsakega posameznika.

Delovne organizacije — vse več jih ima posebej zaposlene delavce za varstvo okolja — so se letos še bolj kot doslej potrudile pri čiščenju in urejanju svojih prostorov, dvorišč, skladišč in zelenic, razveseljivo pa je tudi njihovo sodelovanje z »matičnimi« krajevnimi skupnostmi in šolami. Več kot zadovoljivo je bilo vključevanje šol in vrtcev v akcijo, tovrstna dejavnost mladih je tudi sicer pogosta, saj poleg očiščevalnih akcij organizirajo zbiranja sekundarnih surovin, predvsem starega papirja. Množičnost v akciji je bila največja v krajevnih skupnostih, kjer se je poleg samih krajanov prebudilo mnogo društev in organizacij.

V mestnih krajevnih skupnostih je bila akcija čiščenja spet osredotočena na blokovska naselja, v izvenmestnih pa na čiščenje črnih odlagališč v gozdovih, pokopališč in okolice ter na hkratno zbiranje sekundarnih surovin. Skupaj so v akciji pripeljali na smetišče 1.086 m^3 zbranih odpadkov, kar govori, da je bilo pospravljenih precej (a še premalo) črnih odlagališč in da so vsaj nekatere krajevne skupnosti kar dobro očistile svoja območja, žal ne za dolgo, saj nam tovrstne kulture le še hudo manjka.

V sklepe ob poročilu o akciji so torej zapisali, da bi v bodoče morala biti skrb za čisto okolje stalna naloga vseh. Ker bo tovrstno osveščanje gotovo trajalo še dolgo in bo zahtevalo še veliko truda, je na mestu ugotovitev o potrebnosti takšnih akcij v prihodnje, morda tudi večkrat na leto. Inšpekcijske službe naj bi še poostrile nadzor in ukrepanje nad raznimi onesnaževalci. Delegati v republiški skupščini bodo dobili pobudo za uveljavitev večjih kazni za onesnaževanje okolja ter tudi za ureditev in vzdrževanje sanitarij na parkiriščih ob dolenjski magistralki.

Po mnenju odgovornih je bila akciji posvečene premalo pozornosti sredstev javnega obveščanja. Ta naj bi tudi sicer igrala pomembnejšo vlogo pri krepitvi zavesti o lastni odgovornosti za onesnaževanje okolja oz. za čisto okolje, v ta namen pa naj bi tudi pripravili in na raznih plakatih, letakih itd. tiskali tovrstno spodbujevalno besedilo.

Krajevne skupnosti morajo v sodelovanju z lastniki zemljišč, Komunalo in komunalno skupnostjo poskrbeti za sanacijo vseh črnih odlagališč v občini. Na mestih, kjer le-ta so, morajo odgovorni poskrbeti za opozorilne table, inšpekcija pa bo ukrepala tudi proti lastnikom zemljišč, na katerih so črna odlagališča. Dinos mora v sodelovanju s komitejem za urbanizem in varstvo okolja ter Komunalo pripraviti resen program zbiranja sekundarnih surovin, da te ne bodo romale v Leskovec ali še raje na črna odlagališča. Pospešili naj bi tudi odvoz odpadkov iz vseh naselij v občini, kar bo tudi prispevalo k preprečevanju nastajanja nedovoljenih deponij. Komunala in komunalna skupnost morata poskrbeti za rednejše in temeljitejše čiščenje javnih površin, predvsem v mestu. Baza AMZS na Otočcu mora čimprej urediti prostor za spravilo karamboliranih vozil. Komite za urbanizem in varstvo okolja in komite za družbeni razvoj pa sta dolžna, da s turističnimi društvi pripravita program raznih »naj akcij« za najbolj urejeno hišo, vrt, kraj itd.

Z. L.-D.

DEŽURNE TRGOVINE

V nedeljo, 23. julija, bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta prodajalna živil Pogača na Glavnem trgu 22.

IMAJO NOV KOMBI

BELA CERKEV — Gasilsko društvo Bela Cerkev, ki je pred dvema letoma praznovalo že 80 let obstoja, je v soboto, 15. julija, pripravilo slovesnost ob prevzemu novega gasilskega kombija. Prejšnji je bil star že 12 let in je bil potreben zamenjave. Polovico denarja za novo vozilo je prispeval občinski sis za varstvo pred požari, polovico so zbrali s pomočjo krajanov. Zaradi naglega naraščanja cen so za kombi, sedaj vreden okrog 200 milijonov, dali komaj pred nekaj tedni 65 milijonov dinarjev. Kulturni program na slovesnosti je povezoval napovedovalec Janez Dolinar, sodelovale pa so tudi igralka Bernarda Oman in domače mladinke. Slovesnost se je, kot je navada, nadaljevala z gasilsko veselico.

Bo trgovina ostala v zadrugi?

V kratkem odločitev, ali ostanejo v enoviti KZ ali ustanovijo samostojno podjetje — Slabi časi za trgovino, kajti kupna moč še naprej pada

METLIKA — V metliški občini je kar 47 trgovin, kar v tako majhni občini lepo kaže na veliko razdrobljenost. 19 od vseh trgovin v občini sodi v tozd Trgovina na drobno v okviru M KZ Metlika. Ta trgovska organizacija, ki je nosilec trgovske dejavnosti v tej belokranjski občini, naredi 45 odst. prometa vseh trgovin v občini. V tozdu je zaposlenih 130 ljudi.

Medtem ko so se v Kmetijski zadrugi že izrekli, da bodo z novim letom poslovali kot enovita delovna organizacija in da bodo poslovanje po noveni organizirali po programih, se o tem predlogu vodstva zadruge v tozdu Trgovina na drobno še niso izrekli. O tem, kakšna naj bi bila njihova prihodnost, naj bi se odločili v razpravi o polletnih rezultatih. Grobo povedano, imajo dve možnosti: da ostanejo v Kmetijski zadrugi kot eden od treh programov ali da ustanovijo svoje podjetje. »Vsaka možnost ima dobre in slabe strani. Če se odločimo za samostojno podjetje, bomo investicijsko in s tem tudi razvojno bolj šibki, kot če ostanemo v zadrugi, nismo pa trdno prepričani, da je nova organiziranost zadruge po programih najboljša organizacijska oblika,« pravi direktor tozda Janez Videtič. »Vendar smo se že odločili, da še naprej ostanemo v poslovnem sistemu Mercator, v zadrugi pa so glede tega še pomisleki. Poleg tega je treba počakati tudi na nov zakon o zadružništvu.«

Taka ali drugačna odločitev bo vplivala tudi na to, če in koliko prostora bodo kupili za svojo dejavnost v bodočem metliškem trgovsko-poslovnem središču, ki ga je pred kratkim začel graditi za trg novomeški Pionir.

Sicer pa časi za trgovino nasploh niso prav nič ugodni. Kupna moč še naprej pada in nič ne kaže, da se bo to ustavilo. V tem tozdu se je promet v letošnjem prvem polletju v primerjavi z enakim lanskim obdobjem realno zmanjšal za več kot 13 odst. Stroški obratovanja rastejo hitreje kot inflacija in z maržo ne pokrijejo več osebnih dohodkov, materialnih stroškov, dajatev in amortizacije. Zaposleni v trgovini, še posebej v trgovini na drobno, so med najslabše plačanimi. Za junij je povprečna plača zaposlenih v tem tozdu znašala manj kot 4 milijone dinarjev, polletno povprečje pa znaša komaj 2,21 milijona dinarjev.

A. B.

»MOKRA« ŽETEV

METLIKA — Stalno deževje je močno oviralo žetev v metliški občini. Kmetje iz te občine so sklenili 209 pogodb za prodajo pšenice s 120 hektarjev. Pričakujejo, da bo letošnji pridelek 4 tone na hektar in da bodo iz metliške občine kmetje in zadruga oddali okoli 500 ton pšenice.

Mož, ki preganja točo

Na območju, ki ga pokriva strelec Govednik, ni škode zaradi toče

SLAMNA VAS — V Beli krajini je osem strelnih mest za obrambo proti toči, od tega tri v metliški občini: na Dobravicah, Jugorju in v Slamni vasi. V Slamni vasi je že od začetka strelec Jože Govednik, upokojeni zidar. Poleg njega je za streljanje protitočnih raket usposobljen tudi njegov sin.

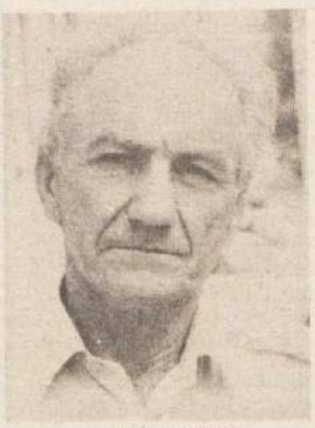

Jože Govednik

»Povprečno izstrelim na leto 40 do 50 raket. Letos sem streljal trikrat, nazadnje v torek, 11. julija, ko je bilo tudi najhuje, saj sem izstrelil 21 raket. Seveda ni od mene odvisno, kdaj in koliko raket bom izstrelil, vse podatke, navodila in komande dobimo strelci iz radarskega centra na Lisci. Že v nedeljo so nas opozorili, da bi lahko bilo v torek hujše neurje, in to se je res zgodilo. Na območju, ki ga pokrivam jaz, to pa je Slamna vas, Bojanja vas, Drašiči, Radovica, Grabrovec do Metlike, v zadnjem neurju ni bilo toče, ampak je padala le malo debelejša sodra. To je dokaz, da je bil oblak »posipan« z reagensom. Odkar streljamo z raketami proti toči, se pravi zadnjih 5 let, na tem območju ni bilo omembe vredne škode zaradi toče,« pravi Govednik, ki velja za zanesljivega in natančnega človeka.

Nevarnost toče je od začetka maja do srede oktobra in v tem času mora biti strelec noč in dan na razpolago. »Ko pride oblak do moje meje, ga moram takoj napasti, sicer se akumulira in ga naslednji strelec ne more več ‚razbiti'. Za naše delo mora biti človek odgovoren, zbran, trezen, kajti mi ljudem branimo kruh. Jaz imam strelno mesto 500 metrov od hiše, a mi ni žal celo noč moker dežurati in čakati navodila za streljanje ali dovoljenje, da lahko zapustim strelno mesto. Za uspešno obrambo pa se morajo ujeti trije faktorji: radar, strelec in raketa; če eno od teh odpove, lahko pride do katastrofe.«

A. B.

Novomeška kronika

KOLESAR — Pred dnevi smo na dolenjski magistrali pri Karteljevem dohitel kolesarja; z nahrbtniki, vrečami in drugim kramo zelo obloženem kolesu je vrtel pe dala proti Ljubljani. Kolesar na tej cesti je vsekakor prometna novost, zanimivo bi bilo zvedeti, kako je biciklistu (po videzu sodeč je bil tujec) ob budnih očeh naše prometne in drugih milic uspelo priti tako daleč. Kje v tujini bi ga že zdavnaj prestregli na manj prometne kolovoze.

NARODI — Zvedeli smo, da so Ab banci sklenili spremeniti celostno podobo, ki so si jo pridobili v našem mestu. Za zač četek so na tržnici v manjšem krdelu pre tepli nekega Mokronožana.

SLADOLED — V novomeških trgovinah se je sladoled (neto 227 gramov) v dobrem mesecu dni podražil od 5,000 na 8.000 din in nato na 13.000 din. Če bi se temu primerno obnašale tudi naše plače, bi se slednje v nekaj več kot 30 dneh morale povečati od 500 milijonov na 800, ali pa na milijardo tristo milijonov. Plače smo pisali v starih dinarjih, da se lepše slišiši. Sicer pa za primerjavo še en podatek. Ko so v IMV okoli leta 1970 naredili eno roma sestavili prve mini morise, je stal eden dva milijona tristo tisoč dinarjev. Koliko stane danes družinski sladoled!

VOČE — Bralec nam je sporočil, da ima prodajalec sadja in zelenjave na Otočcu dvojezične napise. Na tabli pa »Sadje in zelenjava« ter »Voće i povrće«. Še dobro, da ne piše samo zadnje.

Ena gospa je prebrala, da so zvišali prometni davek na kopeli za otroke ter na granit in marmor. Blagor drži vi, ki jo rešujejo komaj rojeni in komaj umrli.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 6. do 12. julija so v novomeški porodnišnici rodile: Milja Novak iz Gabrja pri Soteski — Roka, Marjeta A derlič iz Škrljevega — Majo, Polona Z gante iz Krškega — Luka, Dragica Moc Ravnac — Andreja, Terezija Banovec Blatnika — Andraža, Renata Veselič Rodin — Tjašo, Bojana Janževič iz Cer vega Loga — Nejca, Janja Kikič z Mi — Sabino, Milena Golob s Sel pri Šen jerneju — Mojco, Jožica Golob iz Dra — Darka, Mojca Kobetič z Butoraja Majo, Fanika Primožič z Vrha — Marg to, Štefica Fistrič iz Dol. Toplic — Mi na, Snežana Popovič iz Semiča — Ben mina, Zdenka Hlebec iz Ostrožni — Davorina, Zdenka Pucelj iz Otočca Aljaža, Dragica Ogrinec iz Goriške — Mateja, Renata Geltar iz Črnomlja Katjo, Irena Krašovec iz Bušinje vasi Boštjana, Melita Kolenc iz Križa — Me Amalija Ivkovič z Lopate — Roka, An Avbar iz Dol. Ponikev — Blaža, Anton Zupančič iz Velikega Podljubna — T maža, Milena Pavlovič iz Semiča — Ni Angela Marajn iz Vranovičev — Sandr Ivanka Tomažin iz Češče vasi — Denis

IZ NOVEGA MESTA — Jožica Dr ginc — Bartolj, Slavka Gruma 2 — S mona, Ivanka Černivec s Ceste herojev — deklico! Čestitamo!

Sprehod po Metliki

NA METLIŠKEM KOPALIŠČU V PRIMERJAVI Z LANI videti kak šotor ali počitniško hišico več, kajti ne zasebnikov iz bližnje Hrvaške je vzel zakup dobršen del prostora, ga ogradil žičnato ograjo in vse skupaj pričelo pre jati kot avtokamp Breza. Z bifejem, ki s tam že krepki dve desetletji, upravlja le Integral. Kdor se želi kopati na metliš kopališču, mu tega nihče ne brani, čeu je bilo slišati glasove, da bo treba plačeva vstopnino.

DOPOLDNE JE METLIKA PRA ŽIVAHNO MESTECE in najzanimivej je to, da so polni predvsem gostinski lok Jurček, Rajmer, Mežnaršič, Pinot, K kar, Na dragah ter Mercatorjevi bil Popoldne pa ni skoraj nikjer nikog Ljudje se zadržujejo v glavnem doma, Kolpi ali pa delajo na poljih in njiv »Dopoldne imajo ljudje čas hoditi po stilnah, ker so takrat v službah,« je sli komentarje. Je pa tudi to res, da je zdaj dopustov in da ima marsikdo čas podpi ti šank.

BRALCE TE RUBRIKE bomo ma podražili še s poletnimi kulturnimi pr ditvami, ki so julija in avgusta na grajsk dvorišču. Z obiskom organizatorji n najbolj zadovoljni, ugotavljajo celo to, največ obiskovalcev pride v grad, ko predstava že končana. Nepoznavalec bo temu čudil, dobro poučeni pa vedo, je odprta tudi grajska klet, kjer se je m odžejati z dobrim domačim vinom in drugimi pijačami. Vso pohvalo pa zaslu jo domače delovne organizacije, ki so narno podprle poletno kulturno dogaja v Metliki.

ODPRTA PAPIRNICA

METLIKA — Ko je Mladinska knjiga zaprla svojo knjigarno v Metli je prostore kupil metliški Mercator roma M KZ Metlika, tozd Trgovina drobno, kot se uradno imenuje. P kratkim so odprli papirnico, kjer pro jajo šolske potrebščine, pisarniški m rial, papirno galanterijo in biro opre Obljubljajo, da bo v kratkem moč ku ti tudi knjige.

Črnomaljski drobir

TURIZEM — Čeprav se pravo poletje le vedno ni začelo in je vprašanje, če se bo, se najdejo tudi turisti, ki hote ali nehote zaidejo v črnomaljsko občino. Prav zaradi teh popotnikov, ki bodo odnesli v svet dobro ali slabo mnenje o deželici ob Kolpi, pa je pomembno, kako se bomo potrudili, da bi jim pripravili čimbolj udobno bivanje v Beli krajini. Ves trud pa bo najbrž zaman, če bodo turisti že takoj na začetku, v gostinskih lokalih, ki navadno prvi sprejmejo goste, spoznali vso našo zanikrnost, ki je ni malo. Preluknjani prti, okruleni kozarci in še kaj nam najbrž ne bi smeli biti v ponos, čeprav je res, da so se domači gosti na vse to že navadili in napak sploh ne vidijo.

KAJ — Podpredsednik črnomaljskega komiteja za družbeni razvoj Jože Štrmec je zadnjič potožil, da se je, ne da bi vedel, znašel v mariborskem Kaju. Kolegi iz izvršnega sveta so ga potolažili, da to še ni tako hudo, huje bi bilo, če bi ga omenjali v Vročem Kaju. »Seveda ni hudo«, je dejal Štrmec, »toda po hierarhični lestvici se moramo vzpenjati postopoma in ne preskakovati. Najprej bi me morali omeniti v Dolenjskem listu, vsaj v Črnomaljskem drobirju!« Napako popravljamo.

NOVINARJI — V vabilu na eno zadnjih sej črnomaljskega izvršnega sveta med drugim piše, da so na sejo vabljeni tudi novinarji in Studio D. Mar to pomeni, da na Studiu D nimajo novinarjev? Nič ne ugotavljamo, samo sprašujemo.

SAMOPRISPEVEK — Če črnomaljski volilci mislijo, da se jim bo 30. junija prihodnje leto iztekel samoprispevek za naložbe v družbenih dejavnostih, se pošteno motijo. V enem od občinskih gradiv je namreč zapisano, da bo konec samoprispevka 31. junija 1990. Ali je vzrok, da so odgovorni »nategnili« plačevanje samoprispevka za en dan v tem, da jim primanjkuje denarja, ali pa so s tem hoteli namigniti na to, da bo njihov samoprispevek neskončen, kot je neskončen junij z 31 dnevi, še preverjamo.

Drobne iz Kočevja

KOPALKE ZA NUDISTE — V izložbi kočevske Name je skupina lutk, ki propagira kopalke. Med njimi pa je ena, ki je popolnoma gola. Ta očitno propagira kopalke za nudiste.

JAHALI BOMO — Znani gostilničar in novi predsednik turističnega društva Kočevje Angel Babič-Alč vabi s plakati na jahanje in dodaja, da izposoja tudi konje. Tako Kočevarji ne bomo le »najahali«, ampak bomo lahko tudi sami jahali.

ŠPET POPUSTI — Nama obljublja popust pri nakupu vse konfekcije (tudi športne), vendar le tistim, ki bodo nakupili za nad milijon dinarjev. Popust znaša kar 20 odstotkov. V diskontu Name pa poleg rednega popusta prodajajo nekatere proizvode (na primer Radenske) še z dodatnim 10-odstotnim popustom.

PRENOVLJENA TRGOVINA — V soboto, 15. julija, so v Kočevju odprli prenovljeno trgovino Hrana. Iz prejšnje, klasične, je zdaj postala samopostrežna. Pridobili so ji še za 20 kv. metrov prostora. Trgovci so sicer nameravali trgovino razširiti za 120 kv. metrov, a pristojne službe tolikšne širitve niso dovolile.

Ribniški zobotrebci

SPOMENIK FRANJI — Ribniški borci predlagajo, naj bi v parku kulturnikov v ribniškem gradu postavili obeležje partizanski zdravnici Franji Bojc-Bidovec, po kateri ima ime partizanska bolnišnica Franja, in še dr. Oražmu.

ZDRAVSTENA ŠTUDIJA — Univerzitetni klinični center Ljubljana bo v sodelovanju z institucijami v ribniški občini opravil študijo o nastanku arterijske hipertenzije. Raziskava bo potekala kar pet let. Izmed prebivalcev občine bodo izbrali 500 prostovoljcev, ki se bodo enakrat letno dali za potrebe ter raziskave zdravstveno pregledati. Preiskave seveda ne bodo nevarne za zdravje. Namen raziskave pa je, da bi odkrili znake, ki se pojavijo že pred nastankom arterijske hipertenzije in ki povedo, da se bo krvni tlak pri posamezniku povečal, in to še preden je posameznik obolel.

Trebanjske iveri

ZASLUGE ŠČURKOV — Dr. Koželj s kranjske visoke šole za organizacijo dela, ki ima pri pripravi programskih zasnov za novo deponijo komunalnih odpadkov na Globokem največ zaslug, je pred delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dal lepo priznanje ščurkom in novinarjem. Ščurki v Trebnjem, ta škandal, o katerem so pisali časopisi, so bili dobra šola za ustrezno ureditev dolga leta zanemarjenega smetišča na Cvibljah.

POGREBCI? — Jože Zupan, delegat (in ne slučajno tudi ravnatelj šentruperške šole) KS Šentrupert, je imel na omenjenem zasedanju nekaj tehtnih in iskrivih pripomb. Menil je, da so obrazložitve za podelitev občinskih priznanj predolge in da se ponavljajo kot pogrebni govori. Opozoril je še, ali ne bi bilo modro, da tudi Trebanjci prično razmišljati o izstopu iz skupnosti slovenskih občin, ko pa so na tej poti mnogo bolje situirane občine. In naposled omenimo še Zupanov medklic o »nadmudrivanju« pravnikov glede nepravilnosti pri gradnji bloka na Pavlinovem hribu. Zupan je vprašal: če pravniki ne morejo povedati kaj bolj določnega, kaj bodo šele preprosti ljudje? Zupan gotovo dobro ve, da so pravniki, podobno kot politiki, tudi in predvsem zato, da veliko govore, pa malo ali prav nič ne povedo!

KADILO — Pri žagi v Mokronogu pogosto kurijo neke odpadke in žagovino; največkrat obilen dim in smrad gotovo spadata med posebnosti mokronajzarske turistične ponudbe in nepoučenim tujcem lahko pomenita tudi kadilo za rajnke duše, ki počivajo na bližnjem pokopališču.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Pomisleki ob čistilni napravi

Pripravili so osnutek odloka o lokaciji centralne čistilne naprave — Kakšen bo vpliv na okolje? — Strokovnjaki izključujejo negativne posledice

ČRNOMELJ — Na tukajšnji občinski skupščini so pripravili osnutek odloka o lokacijskem načrtu za centralno čistilno napravo v Črnomlju. Investitor Komunala ter projektanti poudarjajo, da bo ta naprava pomenila veliko pridobitev za varstvo okolja, predvsem za čistočo Dobličice in Lahinje. Hkrati zagotavljajo, da se ob sodobni tehnologiji obratovanja in predvsem s pravilnim nadzorom iz naprave ne bo razširjal smrad po okolju.

V osnutku odloka je med drugim zapisano, da je čistilna naprava namenjena za čiščenje komunalnih in industrijskih odpadnih voda iz Črnomlja, Vojne vasi, Kočevja in Svibnika, predpogoj za uspešno delovanje pa je ustrezno predčiščenje industrijskih odplak. Napravo naj bi zgradili na levem bregu Lahinje pod Vojno vasjo, tako da bi prečiščena voda odtekala v reko. Osušeno blato, ki bi ga bilo na leto okrog 730 m³, bi občasno odvažali na odlagališče komunalnih odpadkov ali na posebno odlagališče za tovrstno blato, neoporečno pa lahko tudi na polja.

Čeprav v odloku zagotavljajo, da čistilna naprava ne bo ogrožala Lahinje in tudi sicer ne bo vplivala na okolje, so na javni razpravi prebivalci bližnje Vojne vasi prav zaradi skrbi za čisto okolje postavili nekaj vprašanj. Zanimalo jih je, zakaj naj bi napravo zgradili prav pod Vojno vasjo in ne nekoliko nižje ob Lahinji, proč od naselij. Napravo in lokacijo zanjo je določil že urbanistični načrt Črnomlja, ki je bil sprejet leta 1979, pozneje pa tudi prostorski del srednjeročnega družbenega plana občine za obdobje 1986—1990. Primeren pa je prav prostor pod Vojno vasjo, kjer se breg nekoliko zniža, pozneje pa se dolina zopet zoži.

Strokovnjaki so pomirili ljudi, da je njihova bojazen zaradi smradu, ki naj bi se razširjal iz čistilne naprave, neupravičena, saj bosta črpališče in zgoščevalec blata v zaprtih prostorih. Tudi hrup ne bo presegel z zakonom dovoljene meje. Pripombe zaradi dovozne poti so na Komunali pojasnili s tem, da bo cesta dovolj utrjena, da ne bo vplivala na stabilnost hiš ob cesti, če pa bo prišlo do škode, jo bodo poravnali. Krajani so zahtevali, da se kanalizacija priključi na čistilno napravo šele po zagotovilih, da iz nje ne bo prihajal smrad. Komunala kot upravljalec čistilne naprave je obljubila, da bo sprejela poslovnik o upravljanju z napravo in pred pričetkom obratovanja zagotovila, da se bo poslovnika držala. Črnomaljski izvršni set je podprl osnutek odloka, krajani pa bodo zahtevali, da se bodo vse določbe v njem zares uresničevale.

M. BEZEK-JAKŠE

Majhni v začaranem krogu

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini imajo 5 majhnih organizacij združenega dela, ki imajo 82 zaposlenih, v preteklem letu pa so ustvarile 2 odst. celotnega prihodka gospodarstva v občini. Zlasti organizacije proizvodne dejavnosti pa so v nenehnih težavah zaradi težjega prodora na tržišče, predvsem zaradi zastarele tehnologije in neustrezne kvalifikacijske strukture.

Seveda pa ne gre brez težav tudi v majhnih organizacijah storitvene dejavnosti, kot so Obrtna zadruga, Brivsko-frizersko podjetje in Knjigovodski center, saj imajo vse tri finančne probleme. Glavni razlogi za to so majhen obseg proizvodnje, sorazmerno visoki stalni stroški, nenehna rast cen materiala in energije, ki jo uporabljajo pri svojem delu, visoki prispevki in davki. Vse to vpliva tudi na končne cene storitev, ki so visoke, posledica tega pa je manjše povpraševanje in dohodek. Začaran krog torej. Prav zaradi tega so preteklo leto vse tri delovne organizacije poslovale z motnjami.

Valjčni mlin, ki je s štirimi zaposlenimi tudi najmanjša delovna organizacija v občini, ter čevljarsko podjetje Planina, pa sodita med manjša kolektiva proizvodne dejavnosti. Za valjčni mlin je že narejena idejna rešitev za ureditev skladišča in transporta v njem. Z Žitom pa se dogovarjajo o izdelavi idejnega projekta za tehnološko rešitev v mlinu, da bi ga usposobili za proizvodnjo za široko potrošnjo. Kljub temu da so v letošnjem prvem polletju zmleli za 7 odst. več žita kot v enakem obdobju lani, v Črnomlju po prvih podatkih ocenjujejo, da bo mlin na polovici leta posloval z izgubo.

V Planini, kjer šivajo predvsem zaščitno obutev, pa se pohvalijo, da kljub trem delavcem manj proizvodnje niso zmanjšali. Delno je k temu gotovo prispevala tudi naložba, ki je sicer skromna, a za majhno organizacijo veliko pomeni. Kupili so šivalne stroje od Peka iz Tržiča, v juliju pa načrtujejo obnovo poslovnih in proizvodnih prostorov. Nabavili bodo tudi opremo za šivanje podplatov ter razbremenili 6 ljudi, ki sedaj to delo opravljajo ročno. S tem pa bi lahko povečali proizvodnjo. V Planini gledajo na bodočnost zelo optimistično, saj se po njihovih zagotovilih razmere izboljšujejo, kar se kaže tudi v tem, da imajo vso proizvodnjo prodano, delajo pa zgolj po naročilu in ne na zalogo.

M. B.-J.

Primer Pavlinov hrib se je razpletel

Delegati trebanjske občinske skupščine sprejeli informacijo vlade

TREBNJE — Bloka na Pavlinovem hribu, ki štrli kot tujek in ruši krajinsko podobo, gotovo ne bodo rušili. O tem ni bilo nobenega dvoma že zdavnaj prej, še predno je komisija za ugotavljanje nepravilnosti postopka in odgovornosti pri gradnji tega novega bloka, ki so jo ustanovili delegati trebanjske občinske skupščine, sploh začela delati.

Zato pa je skupščinska komisija, ki jo vodi Mitja Prijatelj, ugotovila, da je zazidalni načrt Trebnje za kompleks Pavlinov hrib — Stari trg neveljaven in da je občinski komite za družbeno planiranje in gospodarstvo kljub temu izdal za ta kompleks lokacijsko in gradbeno dovoljenje. Pri hudo spornem bloku je spremenjena situacijska rešitev in višina objekta, naklon strešin in smer slemena, nepravilno je tudi določena kota podstrešja. Rešitev poslovnih prostorov za sodišče je ravno tako spremenjena.

Prijateljeva komisija je za takšna odstopanja v celoti pripisala odgovornost Projektivnem ateljeju Ljubljana, ki je izdelal strokovne podlage kot pooblaščeni organ občine Trebnje, še poprej pa zazidalni načrt. Komite in atelje sta vedela, da je dokumentacija v nasprotju z zazidalnim načrtom, ki je tudi neveljaven. Odgovornost nosi tudi urbanistična inšpekcija UIS Novo mesto za slab nadzor gradnje oz. spremljanje izvedbenih aktov. Delegati občinske skupščine so naložili občinskemu izvršnemu svetu, da pripravi pisno informacijo o odgovornosti posameznikov in organov za primer Pavlinov hrib. Navkljub prvotnemu nasprotovanju delegacije KS Trebnje so delegati informacijo vlade pretekli četrtek soglasno sprejeli.

P. P.

DOVOLJ PROSTORA ZA GRADNJO

ČRNOMELJ — V okviru prostorskega planiranja v črnomaljski občini je bila v prvih letošnjih petih mesecih izdelana zazidalna zasnova v Hrastu pri Vinici, pri Urbanističnem inštitutu v Ljubljani pa je v izdelavi zazidalni načrt Čardak 2. Za gradnjo stanovanjskih in počitniških hiš je odkupljeno zemljišče na področju zazidalnega načrta Mladica-Semič, in sicer 9 parcel. Razgrnjen je tudi zazidalni načrt za obrtno cono v Črnomlju.

En zdravnik kar za tri občine

V zdravstveno postajo v Predgradu prihajajo bolniki iz kočevske, črnomaljske in vrbovske občine — Pacienti in zdravnik si želijo boljše prostore

PREDGRAD — Kočevski zdravstveni dom ima 3 zdravstvene postaje, ki jih zdravniki obiskujejo le občasno: v Kočevski Reki dvakrat na teden, v Predgradu in Strugah pa enkrat. Prav predgrajska postaja pa je med temi nekaj posebnega, saj jo obiskujejo bolniki iz treh občin: poleg kočevske še iz črnomaljske in vrbovske. Toda te, občinske ali celo republiške meje zdravstvena kartoteka ne pozna.

Zdravnik splošne prakse obiskuje Predgrad vsako sredo, zobozdravnik pa ob petkih. Dr. Tihomir Odorčić prihaja iz Kočevja že tretje leto, kar je po njegovem sicer malo, a dovolj, da so ga ljudje spoznali in sprejeli in tudi on njih. »Dolgo smo razmišljali o tem, ali je smotrno imeti ambulanto enkrat na teden, a smo prišli do zaključka, da je bolje tako kot nikoli. V teh krajih je veliko starejših ljudi, ki ne gredo v Kočevje niti enkrat na leto, pri nas pa dobijo poleg zdravstvenih uslug tudi zdravila,« pove Odorčić. V Predgradu imajo okrog 1.500 kartotek, vsako sredo pa se zvrsti 20 do 30 bolnikov. Veliko dela z bolniki pa postori med tednom že medicinska sestra Irena Verderber, ki je na zdravstveni postaji redno zaposlena vsak dan. Dela ji, kot pravi, ne zmanjka nikoli, zlasti še, ker mora pogosto obiskovati ostarele ljudi, ki pa mnogokrat ne potrebujejo več kot spodbudno, prijazno besedo.

Tihomir Odorčić in Irena Verderber

Kot pravi Odorčić, glede na število pregledov zadostuje, da zdravnik obišče Predgrad enkrat na teden, kajti v zelo nujnih primerih sestra pošlje bolnika na pregled v Kočevje. »Vendar pa bi imel tudi zdravnik, ki bi bil v Predgradu ves teden, dovolj dela, le poiskati bi si ga moral. V teh krajih živi okrog 2.000 ljudi, to pa je že skoraj slovenski normativ za enega zdravnika. Zdravnik, ki bi bil tukaj ves teden, bi bil zares podeželski, družinski, prav to pa nam v zadnjem času vse bolj priporočajo z Zahoda.«

Odorčić pove, da je predgrajska zdravstvena enota od vseh omenjenih najbolj rentabilna, saj nima lastne stavbe, ampak so le podnajemniki v zadružnem domu. Vendar imajo številne težave. Do njihovih treh prostorov vodijo stopnice, ki so zlasti za srčne bolnike povsem neprimerne. Pozimi imajo težave z ogrevanjem in zgodi se celo da voda zamrzne. Tudi sanitarni pogoji niso najboljši. »Tako za bolnike kot za zdravnika bi bilo boljše, da bi bili prostori primernejši, takšni pa so že zgrajeni, a še neopremljeni v Starem trgu. Zakaj ne začne obratovati starotrška zdravstvena enota, ne vem, najbrž pa sta oviri občinska in regijska meja. Seveda bi bilo racionalno le, če bi se ambulanta iz Predgrada preselila v Stari trg, saj dva zdravnika na tem področju nista potrebna,« je prepričan Odorčić.

M. BEZEK-JAKŠE

Deponija Globoko resničnost

Delegati trebanjske občinske skupščine sprejeli programsko zasnovo

TREBNJE — Trebanjci so na najboljši poti, da vendarle dobijo novo deponijo komunalnih odpadkov. Delegati občinske skupščine so namreč po krajši, a tehtni razpravi le soglasno sprejeli programsko zasnovo za odvoz in deponiranje komunalnih odpadkov v občini, ki jo je izdelala skupina strokovnjakov pod vodstvom dr. Koželja s kranjske visoke šole za organizacijo dela.

Dr. Koželj je delegate očitno prepričal, da so se pri izbiri lokacije (gre za Globoko, na tromeji krajevnih skupnosti Trebnje, Račje selo in Mirna) skušali vživeti v kožo ljudi, ki žive v bližini predvidene deponije. Omenjene tri krajevne skupnosti so namreč zahtevale, naj strokovnjaki obdelajo še dodatne tri lokacije. Dejal je, da gre zahvala Trebanjcem, ki so sodelovali v skupini, saj so naredili veliko, da ne bo dragih variantnih rešitev. Je pa dr. Koželj menil, da bi bilo dobro, če bi sodeloval v projektnem teamu še kakšen delegat. Opozoril je na nevarnost regionalizacije deponije glede na to, da je prostora za 200 let, če bi seveda na Globoko voziii le trebanjske smeti. Ako bi sprejeli Trebanjci za partnerje še Grosupeljčane, ki se menda za to deponijo zelo zanimajo, bi njeno življenjsko dobo skrajšali za polovico, olajšali pa bi sestavo finančne konstrukcije, ki je zaenkrat še očitno precej v oblakih.

Trebanjci se bojijo novomeških smeti, ki pa jim jih seveda nihče ne bo mogel vsiliti, če jih pač ne bodo hoteli. Po mnenju vaščanov je deponija na Globokem, preblizu naselja. Izkoriščali naj bi jo fazno, se pravi, da bi najprej uredili prostor za 20 do 25 let, ga po zapolnitvi prekrili s humusom in zatravili, in hkrati uredili nov prostor za približno četrt stoletja. Le na ta način bodo Trebanjci lahko kos izdatnemu zalogaju, ki nastoletja. Le na ta način bodo Trebanjci lahko kos izdatnemu zalogaju, ki nastoletja. Le na ta način bodo Trebanjci lahko kos izdatnemu zalogaju, ki na-

• Deponijo za komunalne odpadke na Globokem naj bi začeli uporabljati že sredi leta 1990. Dotlej morajo zgraditi dovozne poti, nabaviti mehanizacijo, načrte za odpiranje zemljišča, urediti ustrezno kanalizacijo za odvajanje površinske vode, ki teče preko lokacije kot potok, in s tem ločiti odtok izcednih voda iz komunalne deponije. Zgraditi bo treba zgradbo za garažo, preprosto mehanično delavnico in prostore za odmor in prehrano delavcev, zaposlenih na deponiji. Vse ozemlje deponije bodo ogradili z žično ograjo in postavili čuvajnico.

ložila v sodobno, ekološko čim manj sporno deponijo, vsekakor bo.

P. PERC

GASILCI V OBNOVLJENEM DOMU

ŠALKA VAS — V soboto, 22. julija, bodo gasilci tega kraja izročili v uporabo obnovljeno poslopje gasilskega doma. Ob tej priložnosti bodo proslavili dan vstaje, krajevni praznik in 80-letnico delovanja gasilske organizacije. Tega dne bodo podpisali listino o pobratenju z gasilskim društvom Rab iz SR Hrvaške. Da so poslopje gasilskega doma tako lepo obnovili, je zasluga gasilcev in vaščanov te vasi, kakor tudi delovnih organizacij, ki so združeno priskočili na pomoč pri obnovi. Vsi tisti, ki so pridno in marljivo prostovoljno delali, kakor tudi tisti, ki so prispevali denar in material, zaslužijo vse priznanje. Tisti, ki bodo prišli tega dne dopoldne, bodo v Šalki vasi lahko videli tekmovanje v gasilskih veščinah in vajo gasilcev.

V. D.

40 let Avta

Odprli so nove delavnice, ki merijo 600 m², in še 300 m² drugih prostorov

KOČEVJE — S skromno svečanostjo je podjetje Avto Kočevje 15. julija praznovalo 40-letnico obstoja in hkrati dan šoferjev in avtomehanikov. Ob tej priložnosti so odprli nove delavniške in druge pomožne prostore, ki merijo skupaj 900 m², kar jih je skupaj z dodatnimi deli po še lanskih cenah veljalo 210 milijonov dinarjev.

Pred 40 leti je takratna slovenska vlada ustanovila Gozdarsko avto podjetje Kočevje, in sicer za prevoz lesa iz kočevskih in ribniških gozdov. Podjetje je takrat imelo 40 vozil in 7 prikolic s skupno nosilnostjo 280 ton; zaposlovalo pa je 152 delavcev. Kasneje se je začelo ukvarjati tudi s prevozi drugega blaga in se je zato preimenovalo leta 1956 v Splošno prevozništvo Avto Kočevje, leta 1966 pa je dobilo današnje ime Avto Kočevje.

Danes ima Avto Kočevje 175 vozil s skupno nosilnostjo 3.900 ton in zaposluje 440 delavcev. Lani so njihova vozila prevozila 19 milijonov kilometrov, od tega 85 odstotkov v mednarodnem prometu. Ustvarili so za 23,5 milijona DEM deviznega priliva in so eden največjih izvoznikov v občini, kar pa jim ne prinaša posebne koristi, ker ta izvoz ni dovolj spodbujen.

J. P.

VOVK RAZSTAVLJA

KOČEVJE — V Likovnem salonu v Kočevju so 13. julija odprli razstavo fotografij amaterja in kulturnega delavca Petra Vovka, ki je znan tudi bralcem našega lista kot pisec kratkih literarnih zgodb, domačinom pa še kot pesnik. Podobno kot v svojih zgodbah in pesmih je tudi na fotografijah ujel predvsem naravo: rastline in živali. Najpogostejši motivi so različne gozdne živali (od polha do medveda), gozdno cvetje in drevje. Seveda ni mogel zatajiti, da je bil po poklicu gozdar (zdaj je upokojenec), hkrati pa tudi vnet planinec in član kočevskega planinskega društva. Na fotografijah je upodobil tudi mnoge planince, med katerimi je nekaj že pokojnih, poleg tega pa za dodatek še Rinžo, Kočevje med poplavo itd.

Delavci v Kovinarju so strpni

Dva meseca po uvedbi ukrepa družbenega varstva

ČRNOMELJ — V tukajšnjem Kovinarju sicer še nimajo zagotovljenega stalnega proizvodnega programa, vendar se, odkar je 1. junija začel veljati začasni ukrep družbenega varstva, borijo, da bi imeli dela vsaj za sproti. To jim tudi uspeva, seveda pa poskušajo pridobiti takšna naročila za delo, ki ne bi imela le trenutnega značaja. Ena od glavnih nalog začasnega kolektivnega poslovodnega organa namreč je, da bi našli nov program, ki bi bil trden, tako da bi tudi čez nekaj mesecev vedeli, kaj bodo delali, ne pa, da bi se morali, tako kot sedaj, vsak mesec boriti za delo.

Kot je povedal namestnik predsednika začasnega KPO Lojze Turk, so delavci Kovinarja pripravljeni delati, morali pa bi jih bolje nagrajevati. So zelo strpni, saj se zavedajo, da imajo izgubo, ki se vleče še od lani, ko je ostalo nepokritih 1,79 milijarde dinarjev primanjkljaja, in bo šele polletni obračun pokazal, kako so poslovali letos. Toda kljub temu bi po Turkovih besedah morali njihove prejemke izenačiti z ostalimi v branži. Začasni KPO in izvršni svet sta sicer dosegla, da se je višina točke v Kovinarju izenačila s točko v ostalih tozdih strojegradnje v SCT, katere tozd je tudi črnomaljski kolektiv, s čimer so se približali povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu v občini, še vedno pa močno zaostajajo za prejemki delavcev iste panoge v drugih črnomaljskih kolektivih.

Zaradi slabo stoječega kolektiva je veliko delavcev odšlo za boljšim zaslužkom, tako da se je število zaposlenih od 117 zmanjšalo na 92. Odšli so predvsem iz proizvodnje, zato težko naredijo toliko kot prej in morajo marsikdaj delati tudi po 12 ur na dan. Sicer pa je njihovo delo še vedno enako. Izdelujejo opremo za gradbeništvo in rudarstvo, prav sedaj pa preko SCT delajo za Sovjetsko zvezo.

V Kovinarju teče postopek za odcepitev od SCT, ki naj bi bila izpeljana po polletnem obračunu. Vendar Turk že sedaj opozarja, da njihovemu kolektivu primanjkuje strokovnjakov, ki jih bodo še posebej pogrešali, če bodo postali samostojni. Potrebovali bi predvsem strojnike z višjo in visoko šolo pa strokovnjake v računovodstvu in komerciali. Težava pa je v tem, da v črnomaljski občini takšnih delavcev, ki bi iskali zaposlitev, tako rekoč ni.

M. BEZEK-JAKŠE

Stara šola bo novi vrtec

Prenovo naj bi končali avgusta — Manjši zapleti

TREBNJE — Potrebe po dnevnem varstvu otrok v Trebnjem naraščajo. Zato ne preseneča, da so Trebanjci ob referendumu januarja letos sklenili, da primaknejo denarce krajevnega samoprispevka tudi za preureditev prostorov v nekdanji osnovni šoli na Kidričevi 2.

To naložbo je zaradi pomanjkanja denarja in zato, ker so bile naložbe in širitev programov v družbenih dejavnostih omejene, morala občinska skupnost otroškega varstva iz leta v leto odlagati. Zdaj, ko naj bi v juliju in avgustu končali prenovo oz. preureditev učilnic v spodnji etaži in telovadnice, se zatika tam, kjer pri trebanjski skupnosti otroškega varstva niso pričakovali.

O adaptaciji prostorov — njen nosilec je Vzgojnovarstvena organizacija Trebnje — so delovno skupnost vzgojnoizobraževalne organizacije Trebnje obvestili že februarja in uskladili z njo tudi projekt. Ker je vodstvo te skupnosti spreminjalo stališča, so morali načrte dvakrat spreminjati, kar je seveda povzročilo dodatne stroške.

VVO plačuje za prostore, ki jih že zdaj uporablja v stavbi bivše šole mesečno okrog 5,3 milijona dinarjev. Odbor za razvoj družbenega varstva otrok pri občinski skupnosti otroškega varstva je predlagal, naj VVO in VIO Trebnje skleneta sporazum, da se najemnina od 1. julija obračunava in nameni za pokrivanje stroškov adaptacije. Predlagal je tudi, da se opravi prenos etažnega lastništva med sedanjim lastnikom prostorov in VVO. Preureditev prostorov za otroški vrtec bodo speljali tako, da bodo opremo iz zdajšnjih igralnic umaknili v telovadnico, ko pa bodo ta dela končana, se bodo lotili še telovadnice. Če seveda ne bo kakšnih zapletov...

P. P.

Mestno jedro kliče po načrtu

Za postopno prenovo starega jedra Brežic je nujno potreben ureditveni načrt, ki bo zagotovil usklajenost ter ohranitev kulturne dediščine

BREŽICE — V starem mestnem jedru Brežic so v zadnjih letih že marsikaj prenovili. Nekatere posege je narekovalo sodobno življenje, druge neizprosni zob časa, ki je načel prenekatero staro zgradbo. Letošnjo pomlad je bilo sprememb še posebno veliko. Glavna mestna ulica je postala enosmerna, s čimer je mesto pridobilo na obeh robovih cestišča nove parkirne prostore. Kot se je izkazalo proti poletju, so ti prostori postali vabljive terase gostinskih hiš. Tudi nekaj pročelj stavb je dobilo novo preobleko, vendar vse kaže, da enotnega načrta za prenovo starega mestnega jedra v Brežicah še nimajo.

Stari del Brežic obsega prostor od železnega mosta čez Krko in Savo do Rokove cerkve ter med ulicama Nad Vrbino in Pod obzidjem. Prizadevanja za njegovo ohranitev in obnovo v Brežicah obstajajo že več let, saj so v tem delu mesta kulturni spomeniki večjih vrednosti, železni most in vodovodni stolp pa sta bila z občinskim odlokom proglašena za tehnična spomenika.

Načrt za ureditev mesta so Brežičani naročili že pred leti, bil je izdelan, vendar kot strokovno gradivo v razpravah zavrnjen. Pripombe so predvsem na ureditev prometa in posameznih hiš, nekateri tudi pravijo, da so bile ideje za tisti čas preveč radikalne.

Danes se s prenovami v starem delu Brežic ukvarja poseben odbor, na katerega se obračajo posamezniki, ki načrtujejo prenove. Za vsak poseg si morajo zagotoviti soglasje projektivnega biroja in zavoda za kulturno dediščino. V odboru, ki ga vodi Tone Zorko, so mnenja, da bi Brežice morale čimprej dobiti enoten ureditveni načrt. Že obstoječi in nesprejeti načrt ocenjujejo kot obsežno strokovno gradivo, ki bi ga veljalo posodobiti in dopolniti, predvsem pa uskladiti s sedanjo zakonodajo.

Brežice s svojo slabotno gospodarsko močjo nimajo nikakršne možnosti, da bi staro mestno jedro prenovile v celoviti, enkratni akciji. Tudi prenovo nekaj hiš skupaj bi si težko privoščile, zato je pridobitev ureditvenega načrta še posebno pomembna. Očitno bo prenova še naprej postopna, izvajali jo bodo različni ljudje in ne nazadnje, svetovali jim bodo različni strokovnjaki. Če ne bo nobenih trdno opredeljenih in sprejetih osnov, na katere bi se pri tem sklicevali, se ne bomo smeli čuditi, če bosta nekoč duh starega časa in umetnost nekdanje arhitekture povsem izginila iz Brežic.

B. DUŠIČ

VČERAJ, DANES, JUTRI — Danes je središče mesta takšno, kakšno pa bo jutri?

Več kot odmaknjena vasica

Pišece se razvijajo in turistično prebujajo

PIŠECE — V pišečkih vaseh na obrobju Orlice živi okrog 1300 ljudi, ki jim narava daje možnosti za vinogradništvo in živinorejo. Čeprav se je kraj v zadnjih letih posodobil, se z asfaltom povezal s sosednjimi kraji, čeprav imajo električno in vodovodno napeljavo in razgibano kulturno življenje, se prebivalstvo stara, mladi pa odhajajo drugam.

Turistično društvo Pišece deluje že skoraj tri desetletja in je kar precej prispevalo k temu, da so domačije urejene, da imajo cvetoča okna in čisto okolje. Z raznimi akcijami med krajani ter s kulinaričnimi, cvetličnimi, vinskimi, lovskimi in drugimi razstavami so želeli Pišece približati tudi ljudem iz drugih krajev. Pri tem jim gredo na roko naravne in zgodovinske danosti, ki jih v teh krajih ne manjka. Okolje je hribovito in čisto, v središču kraja se nahaja izvir potoka Gabernica v podzemni jami, ob potoku je stari mlin. Pišečani imajo tudi grad, rojstno hišo in grob slovenskega jezikoslovca Maksa Pleteršnika, farno cerkev s sedmimi podružnicami na hribčkih sredi vinogradov, kužno znamenje, za povrh vsega pa še domače vino in gostoljubne ljudi.

Prizadevno delo domačega turističnega društva že kaže sadove. Kupili so stari mlin ob Gabernici in ga obnovili ter pripravili za oglede kot spomin na čase, ko je samo v zgornjem toku tega potoka mlelo kar 23 mlinov. V kraju stoletne kovaške tradicije bo v kratkem na ogled kovaška delavnica, oddolžili pa bi se radi tudi spominu Maksa Pleteršnika. Ker njegove rojstne hiše zaenkrat še ne morejo odkupiti, bodo uredili spominsko sobo v bližini izvira. Tudi pišečki grad s parkom in ribnikom je potreben več skrbi, toda za društvo pomeni prevelik zalogaj. Upajo pa, da bo v njem našlo interese kakšno zdravilišče, saj so Pišece primeren kraj za okrevanje.

B. D.

OB POTOKU STARI MLIN — Turistično društvo Pišece je odkupilo mlin ob izviru Gabernice in ga obnovilo.

Tekstilci v hudem primežu

Sevniški tekstilci zahtevajo razbremenitev ali vsaj korenito zmanjšanje obveznega združevanja za nerazvite in infrastrukturo republike

SEVNICA — V sevniški občini je tekstilna industrija vodilna panoga, saj zaposluje 61 odst. vseh zaposlenih v industriji in 34 odst. vseh zaposlenih v občini ter ustvarja okrog 64 odst. družbenega proizvoda.

Industrija pletenin Inplet ter konfekcijski tovarni Jutranjka in Lisca so lani, podobno, kakor je to značilno za celotno panogo, zabeležile padec fizičnega obsega proizvodnje v primerjavi z letom poprej, to pa kaže na težavnejši položaj tekstilcev nasploh. Sevniški kot posebno pereč problem navajajo tudi problem obdavčitve dohodka in osebnega dohodka glede na to, da je konfekcijska industrija delovno intenzivna panoga. Sistem financiranja je pač urejen tako, da se obveznosti plačujejo iz dohodka in osebnih dohodkov, in te obveznosti požrejo že okrog polovico dohodka. Drug problem pa predstavlja to, da so tekstilci oz. konfekcionarji prisiljeni financirati prodajo v trgovinah in te stroške vključujejo v prodajno ceno.

Naposled ne bi smeli pozabiti niti tega, da je imela lani Lisca že kar 91,7, Jutranjka pa 85 odst. odpisane opreme!

O razmerah v tekstilni industriji je v luči težav Jutranjke na sevniškem izvršnem svetu nazorno spregovoril direktor te največje tovarne otroške konfekcije v Jugoslaviji Drago Milinovič. Jutranjka je opozorila svojo občinsko vlado in tudi tovariše na republiki, da postaja obremenjevanje gospodarstva z raznimi obveznimi združevanji iz leta v leto hujše zlo za delovne kolektive. V mislih imajo predvsem obvezno združevanje sredstev za gospodarsko infrastrukturo republike in obveznosti za hitrejši razvoj gospodarsko manj razvitih republik in Kosova. V Jutranjki menijo, da postajajo z uvajanjem tržnega gospodarstva nekatera združevanja, predvsem pa omenjena, že pravi absurd.

P. P.

• V Jutranjki so postregli z zgovornimi številkami. Za financiranje gospodarske infrastrukture so v letu 1988 združevali skoraj 211 milijonov dinarjev, za nerazvite republike in Kosovo pa je obveznost znašala 730 milijonov. Po zaključnem računu za leto 1988 so v Jutranjki namenili za poslovni sklad 418 milijonov, skupna akumulacija pa je znašala že dobro milijardo dinarjev. V Jutranjki so trdno prepričani, da so mehanizmi zbiranja denarja za razne namene že preživeli, zato zahtevajo, da se jih letos, oprosti plačevanja polovice obveznosti za financiranje infrastrukture republike in za nerazvite.

SPRLI SO SE S CESTARJI

BIZELJSKO — Kaže, da bo le obveljala volja krajanov, ki cestarjem niso dovolili, da bi zakrpali razdrto cesto sredi vasi. Na pomoč so poklicali inšpekcijo, saj je zdaj morda edina priložnost, da dobijo čez hudourniško Sušico pravi most namesto kanalizacijskih cevi. Dokler niso imeli propustov, v vasi ni bilo poplav, zdaj pa se ponovijo nekajkrat na leto. Stare cevi imajo 1 meter premera, nove, ki so jih medtem že pripeljali do razrušenega cestišča, pa 1,2 metra, kar je spet premalo.

KORA IMA TRGOVINO V BREŽICAH

BREŽICE — V ponedeljek, 17. julija, so v prenovljeni Faleschinijevi hiši v Černelčevi ulici odprli prvi lokal. To je trgovina z otroško konfekcijo, ki jo izdeluje Kora iz Radeč. Gre za industrijsko prodajalno, zato bodo imeli na voljo izdelke z napako, pri katerih obetajo 30 do 50 odst. popusta. V tej izredno skrbno obnovljeni stanovanjski hiši v starem delu Brežic bo v pritličju 7 lokalov, večinoma prodajaln: cvetličarna, okrepčevalnica, trgovina s kozmetičnimi pripomočki za avtomobile, prodajalna usnjene galanterije in še kaj.

Srečanje naj bo temelj širšemu sodelovanju

Poleg kulture in športa tudi gospodarski stiki

BREŽICE — V začetku osemdesetih let se je tudi brežiška Socialistična zveza odločila navezati stike z našimi delavci na začasnem delu v tujini. Tako se je porodilo zdaj že tradicionalno sodelovanje med člani Slovenskega kulturno-prosvetnega društva Mura iz nemškega Bönnigheima in predstavniki občine Brežice. Srečanjem, ki so bila na začetku kulturnega značaja, pozneje pa tudi športnega, so se pridružili delavci tovarne Mura iz Murske Sobote. Gostitelji letošnjega srečanja, ki bo v soboto, 29. julija, bodo Brežičani.

Udeleženci — gre za nekaj čez šestdeset ljudi — se bodo zbrali v Domu učencev v Brežicah, nakar se bodo ekipe iz posameznih mest pomerile v treh športnih disciplinah.

Pokrovitelji srečanja bodo brežiške organizacije Agraria, Slovin in Terme Čatež ter Zveza telesnokulturnih organizacij Brežice. Predsednik domače skupščine občine je na srečanje povabil tudi župana občine Bönnigheim, kajti želja organizatorjev je, da bi srečanje postopoma preraslo kulturne in športne okvire.

Zadruge res kmetove?

O novi organiziranosti zadružništva — Veliko o lastnini

KRŠKO — »Zadruga naj postane kmetova zadruga. Zadruge torej ne bomo več organizirali za kmeta, ampak bodo to kmetove zadruge. Prej ko slej pa bo treba družbeni, zasebni in zadružni sektor enakopravno razvijati,« je med drugim dejal delegat zveznega zbora jugoslovanske skupščine Slavko Cerjak pretekli petek na razširjeni seji MS SZDL za Posavje v Krškem.

Na tej seji, bolje rečeno posvetu o novih oblikah organiziranosti zadružništva pri nas, so skoraj izključno govorili o kmečkem zadružništvu, pri čemer je razveselila vsaj ugotovitev, da ideoloških omejitev za dober zakon o zadružništvu ni več. Deregulacija je resda že kar modna muha, je menil uvodničar Franc Avsec z Zadružne zveze Slovenije, vsekakor pa v zakon ne bi smeli trpati tistega, kar bi omejevalo iniciativnost zadružnikov.

O delovnem gradivu o novi organiziranosti zadružništva so razpravljali že na zveznem družbenem svetu, v Sloveniji pa je bila petkova razprava menda sploh prva. Ton so ji dajali predvsem predstavniki podružnic Slovenskih kmečkih zvez iz Posavja. Sevničani so menili, da je v tem gradivu čutiti recidive starih odnosov v družbi. Zakaj bi omejevali, kot to denimo počne 6. člen, da lahko zadrugo ustanovi le 5 oseb? Če bi se tako obnašali v samonikli sevniški industriji, ne bi bilo Lisce, Jutranjke, Stillesa, so menili.

Največ pomislekov pa je zlasti glede lastnine. Ob tem se na primer zastavlja vprašanje, kakšna je pravica zadružnika po izstopu iz zadruge do bivše zadružne lastnine?! Ali naj vse spet postane zadružna lastnina? In kaj bi imeli od tega kmetje? Nič, poudarjajo Brežičani, zato je treba dati osnovo zadrugam novega tipa. Kmetje se sprašujejo, kako se lahko dogaja, da zadruge dobro poslujejo, kmetje pa propadajo. Kdo bo zamenjal sozde, te »bolne dinozavre«, ki jih kmetje ne potrebujejo? Krčani opozarjajo tudi na tehnološke presežke.

P. P.

Videm se pripravlja za Evropo 92

TCP Djuro Salaj postal podjetje »Videm-Celuloza, papir in papirni izdelki« — Učinkovito organizirani lažje v Evropo 92 — Razmišljanje M. Medveda

KRŠKO — V Tovarni celuloze in papirja so se delavci odločili za ukinitev tozdov, in sicer se je na referendumu za samoupravni sporazum o preoblikovanju delovne organizacije v podjetje opredelilo 2.137 zaposlenih (zaposleni v delovni skupnosti skupnih služb o tem niso glasovali). Za statut podjetja Videm — celuloza, papir in papirni izdelki Krško pa jih je od 3.170 delavcev glasovalo 2.442. Namestnika predsednika poslovodnega organa in hkrati člana tega organa, zadolženega za organiziranost in kadre, Miloša Medveda, smo povprašali, kaj opmeni slogan Videm 92, ki so ga v pripravah na uspešen referendum pogosto omenjali.

»Videm 92 je pravzaprav projekt, ki v bistvu uokvirja na osnovi sedanjega stanja to, kar naj bi bil Videm v naslednjem srednjeročnem ali pa dolgoročnem obdobju. Videm je zelo prisoten v Evropi, imamo izvoz približno v vrednosti 70 milijonov dolarjev in uvažamo za okrog 30 milijonov dolarjev na leto. Naša prisotnost v Evropi in ugled, ki ga ima podjetje pri naših poslovnih partnerjih, pa sta po naših ocenah zgolj izhodišče, predvsem pa premalo v tistem smislu, na kar se celotna Evropa pripravlja za leto 1992.

Razlika, ki jo mi vidimo med sedanjo prisotnostjo Vidma v Evropi in tistim, kar pričakujemo, je predvsem v tem, da mora Videm postati globalno podjetje, z vsemi pretoki kapitala, znanja, nasploh povezovanja, ki bo dajalo obojestranske rezultate. Eden izmed pogojev, da bomo predvsem učinkovitejši pri doseganju teh načrtov, je preobrazba Djura Salaja v Videm. Odveč bi bilo pričakovati, da bi danes po zelo uspešnem referendumu lahko rekli: zdaj je pa podan pogoj, da je Videm kot takšen v Evropi. S tem bi zanikali vse to, kar smo doslej delali. Živimo v prepričanju, da nismo delali slabo in da šele na bazi, ki smo jo doslej ustvarili — tudi v prejšnji organiziranosti — lahko razmišljamo o koraku naprej.

Doseči vse to, o čemer razmišljamo, ne bo enostavno, in da bi to lažje dosegli, moramo biti učinkoviteje organizirani, da bomo lahko hitro reagirali na poslovne dogodke z novimi organizacijskimi oblikami doma in v tujini, najsi bodo to mešane družbe in naša podjetja zunaj, mešana v Jugoslaviji in tako naprej, da bi tako lahko bili v središču dogajanj.

Prehod na novo organizacijo ni slovo od samoupravljanja. V Vidmu smo prepričani, da samoupravni sistem potrebujemo, da razvoj terja vse večjo kooperativnost, vendar ne na način, kakršen je bil znan doslej, ko smo bili na tem področju 'preorganizirani', obremenjeni s številnimi akti, ki so narekovali procedure, ki so terjale izjemno veliko časa in energije. Sodobno organizirano podjetje po našem prepričanju terja enako sodoben samoupravni sistem, ki bo doprinesel svoj delež na vseh tistih področjih, kjer je to potrebno.

P. PERC

ZA PRAZNIK NA LOŠČE

KRŠKO — 22. julija ob 10. uri se bo na Loščah pod Bohorjem pričela proslava in tovariško srečanje ob dnevu vstaje slovenskega naroda. Na proslavi bodo sodelovali pihalni orkester DKD Svoboda Senovo, recitatorji OŠ XIV. divizije Senovo in oktet Brestanica, tudi s Senovega. Po proslavi bo za pijačo in družabnost poskrbela senovska lovska družina. Organiziran bo tudi brezplačen prevoz; iz Krškega bo odpeljal avtobus z železniške postaje ob 8. uri, iz Brestanice iz avtobusne postaje ob 8. uri in 15 minut, s Senovega pa bo odhod iz rudniškega avtoparka ob 8. uri, 8.30 in ob 9. uri.

Stilles dela za ameriški Hyatt

Po opremi sob za hotel v Beogradu do vrhunskega srečanja neuvrščenih se obeta posel, vreden okrog 1,9 milijona dolarjev za najrazkošnejši del

SEVNICA — Sevniški Stilles bo za septembrski vrh neuvrščenih v Beogradu prispeval morda še pomembnejši delež kot leta 1961, ko so njegovi delavci izdelali za prvo srečanje neuvrščenih na vrhu že kar znamenito okroglo konferenčno mizo. Stilles je namreč dobil posel, vreden okrog 230.000 ameriških dolarjev, za delno opremljanje sob hotela najvišje kategorije Hyatt Regensy Beograd.

Stilles je sklenil posel prek Jugoeksporta, s katerim že dolgo uspešno sodeluje. Ker pa gre za prvi tak hotel v Jugoslaviji iz slovite Hyattove verige hotelov po svetu, ki je pri petičnih gostih celo bolj v číslih, kakor pri nas nekoliko bolj znana Hiltonova veriga, so se predstavniki investitorja hoteli na lastne oči prepričati, ali je neko jugoslovansko podjetje resnično sposobno narediti opremo po ameriških projektih in po svetovnih cenah. Predstavnik Hyatt International Corporation Robin Mackay je bil z referencami Stillesa očitno več kot zadovoljen, saj si je po seznanitvi z uspešnimi Stillesovimi izdelki oz. opremljanjem reprezentančnih objektov doma in po svetu iz prospektov želel ogledati le še Zdravilišče v Laškem, kjer so delavci Stillesa na nadpovprečni kakovostni ravni opremili enega zadnjih objektov. Ko je bil gospod Mackay kmalu zatem poslovno blizu Sevnice, na Otočcu, se mu ni zdelo več potrebno, da bi prišel »inšpicirat« Stilles.

Jože Tomšič

»Za Hyatt moramo do 25. avgusta izdelati in namesiiti v hotel v Beogradu po 196 pisalnih miz in okroglih klubskih miz z marmorno ploščo (mimogrede: samo kvadratni meter italijanskega marmorja stane okrog 2 milijona dinarjev!) ter prav toliko ogledal s fasetiranim steklom. Za te hotelske sobe pa bomo naredili še 392 oblazinjenih stolov. Toda to je očitno šele začetek večjega posla s Hyattom, ki bo imel v končni podobi okrog 350 sob in apartmajev. Ravno te dni končujemo našo ponudbo za najrazkošnješi del hotela, in sicer za vhodno avlo z recepcijo, celotno svečano kristalno dvorano in za restavracijo z aperitiv bari v nizkem pritličju. Ta del posla smo ovrednotili na okrog 1,9 milijona dolarjev. Pri sklepanju take pogodbe je treba dobro kalkulirati cene materialov, količine, izdelavne čase z vsemi potrebnimi deli. Vedno obstaja določeno tveganje, toda brez tega ni podjetništva,« pravi tehnolog-kalkulant Jože Tomšič.

P. PERC

Novo v Brežicah

AGENCIJA PO MERI — Brežice dobile turistično agencijo, in da bo tu bolj turistična, ima sedež v hotelu Tu... Sedaj se po mestu pojavljajo plakati, vabijo na enodnevne izlete v Gradec, B... dimpešto, na Češkoslovaško, Poljsko ... celo v Međugorje. Ni kaj, izleti po m... brežiškega standarda: na nakup v Gradec, po upanje v Budimpešto, po tolažbo v Češko in na Poljsko ter na molitev k Mar... ji Međugorski.

NISO IZJEME — Tudi Brežičani ... izjeme, zato pridno podpisujejo Temelj... listino, čeprav bi se mnogo raje podpis... pod ukrepe, ki bi izboljšali njihov ž... dard. »Bolje denar v roki kot parola ... oblakih,« pravi marsikdo, še posebno t... ki so na lastni koži izkusili, da je še t... zveneče besede mogoče razlagati na p... lične načine.

NIKAKRŠNA APOENSKA SESTAVA — Naši bančni varčevalci se že d... časa razburjajo, ker jim na blagajnah ... plačujejo večinoma pettisočake. Dele... in posamezne banke za neljube razm... seveda niso krivi, zato so se varčevalci ... vljudno opravičevali. V brežiški en... Ljubljanske banke so obesili celo tola... listek, na katerem so trikrat poudarili, ... »nimajo ustrezne apoenske sestave b... kovcev.« Po zadnjih novicah pa kaže, ... bodo brežiški varčevalci morali biti zelo ... voljni z vsakršnimi bankovci, če jih bo ... le dobili!

TELEFONIJA NA RAVNI — ... brežiška telefonija ni ravno na zavidan... vredni ravni, dokazuje poleg nemih te... fonov, slabih zvez in čakajočih interes... tov še nekaj. Brežiška bolnišnica ima ... razpolago eno samo številko, zato se n... čudili, če bi umirajoči prej pripešačil ... zdravnikov, kot pa dobil telefonsko zve...

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 7. do 14. julija 1989 so v brežiški porodnišnici rodile: Jerica Špi... Zdol — Tadejo, Slavica Jelančič iz Se... ce — Nino, Anica Volčanjk iz Vel. M... lenc — Jerneja, Sanja Botički iz Zaprese... — Ireno, Mihaela Levičar iz Preslada... — Aleša, Ljiljana Harapin iz Letovče... — Tomislava, Sanja Vitko iz Otoka ... Sandro, Silva Glas iz Dol. Leskovca ... Aleša, Marija Juranič iz Brežic — Dav... Vida Balantič iz Čanja — Špelo, Mih... Zupan z Ledine — Barbaro, Bern... Bukovec iz Vrhovske vasi — dek... Jasmina Mataušič iz Strmca — Ma... Čestitamo!

Krške novice

KABINE ZA TRAKTORJE — ... nova rubrika Halo, tukaj Dolenjski ... daje precej snovi za raziskavo »Žuj... bralcev. Tako se nam je pritožil brat... Senovega nad trgovci v Agrokombinat... prodajalni v Žadovinku. Ko je klical ... trgovino, če imajo kabine za traktor... povedali, da jih imajo, in sicer po 4 ... jone dinarjev. Jadrno je odbrzel v ... vino, kajti zvedel je, da so take kabi... Brežicah že po blizu 7 milijonov. V Ž... vinku mu je trgovec skušal prodati kab... za 5 milijonov. Ko je kupec protestiral ... kako je mogoče, da se kabina podra... slabe pol ure za sto starih milijonov, je ... čel trgovec brskati po papirjih. In češ... je mrtvo hladen strgal račun za 5 in ... novega za 4 milijone dinarjev. Poglav... vljudnem in spoštljivem odnosu do k... cev je trgovec v šoli verjetno prešpr... zato se mu ni zdelo vredno ziniti niti b... de opravičila.

RECEPTOV PA NI BILO — P... stavnik krške podružnice Slovenske ... čke zveze Tone Koršič je na regijskem ... svetu o zadružništvu v Krškem kom... ral, da je dobra udeležba očitna tudi za ... pričakovanih receptov. A teh ni bilo, ... sploh ni nobena tragedija. Zato pa je ... izdatno poskrbljeno na tej razširjeni ... medobčinskega sveta SZDL za ... brezplodnega sejanja in »prekaje... udeležencev. Šele po dobrih dveh ... medsebojnega prepričevanja v stilu ... mice Trla baba lan so namreč prevla... či nekadilci v dvorani hotela Sremič ... darle osebje hotela spomnili, čemu s... klimatične naprave.

Sevniški paberki

ŠE BO VROČE — Odkar je pri ... čaju za obnovo Doma počitka in up... jencev Impoljca »izpadel« Beton, se ... si med gradbinci in Impoljco nev... zaostrujejo. Betonovci očitajo Imp... da pri natečaju ni bilo vse po črki za... vodstvo doma zatrjuje, da je bilo ... skladno z dobrimi poslovnimi ob... Mednje pa spada gotovo tudi zgodov... spomin, čeprav to le ni najboljši izra... to, da na Impoljci nikakor ne morejo ... zabiti Betonovih grehov pri gradji p... ka sevniškega doma upokojencev. ... namreč spet (od otvoritve sem!) zap... jedilnico doma. Gradbinci so posla... marsikaj, a zdravila za to nesrečno s... še niso odkrili.

RAZSVETLJAVA NA PLANINI — Naš bralec je na uredništvu negod... ker osem žarnic javne razsvetljave na ... ninski cesti v Sevnici gori zjutraj d... dlje in zvečer dve uri prej, kot bi bilo p... Bralec dobro ugotavlja, da bi elektri... morali prestaviti uro. Pa še kaj verj... saj je takih razkošij ob belem dne... Sevnici več, medtem ko se drugi pr... mesta še vedno kopljejo v globoki to...

STREL V PRAZNO? — Na ... občinski skupščini je delegacija obrtn... druge Bohor in pozda šiviljska delav... Marija Vidic postavila tudi vprašanje ... de domnevne nenamenske rabe služ... avtomobilov samoupravne skupnost... obrambo pred točo osrednje Slove... Pravijo, da je te avtomobile možno v... marsikje, tudi tam, kjer nimajo kaj ... Upajmo, da bodo protitočniki posl... za primeren odgovor in da ne bodo ... bili še drugih službenih avtomobilov ...

OB 22. JULIJU, DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA

Julij 1944, topničarji pri havbici.

Streljanje z možnarji

Že takoj po prihodu v partizane sem želel postati topničar. Junija 1942. leta smo se odločili, da napademo italijansko postojanko Hrast pri Jugorju. Takratni komandant Ivan Majnik je predlagal, da po vaseh zberemo vse možnarje. Ko bomo jurišali na postojanko, bomo začeli streljati z možnarji, in Italijani bodo misliti, da ima partizanska vojska topove.

Zbrali smo 12 možnarjev, jih napolnili in čakali, da so borci začeli juriš, mi pa smo začeli streljati. Bobnenje možnarjev je bilo slišati daleč naokoli. Italijane smo s tem streljanjem tako prestrašili, da so v ostalih postojankah v Suhorju, Metliki in Semiču začeli spraševati, odkod partizanom topovi. Ker je tako bobnelo, sem mislil, da sem že topničar, in se mi je želja izpolnila.

Junija meseca 1943. leta smo dobili v Cankarjevo brigado prva protitankovska topova italijanskega izvora. Takrat sem bil dodeljen v protitankovski vod. Topove so nosilce mule in kadar je bil kratek počitek, so se borci radovedno zbrali okoli nas in ogledovali topove. Ko smo se zopet zvrstili v kolono, si je mulovodec izmislil lažjo hojo in se prijel za rep mule, tako je morala mula kljub težkemu bremenu vleči še mulovodca. Kako se mulovodec vleče za rep mule, je opazil naš komandir. Rekel mu je, da nosi mula že tako preveč tovora in mulovodec je užaljen začel hoditi pred njo.

Začele so se akcije in 4. julija 1943 smo napadli Žužemberk. Ko so borci z večkratnim jurišem zavzeli cerkev Cvibelj nad Žužemberkom, smo postavili v zvoniku lesen oder in na njega protitankovski top, s katerim smo od tam streljali na bunkerje okoli Zafare in Žužemberka. Italijani in belogardisti so iz bunkerjev zbežali v utrjeni Žužemberk.

Zvečer smo top na rokah prinesli v sam Žužemberk in ga postavili 20 m od gradu, ostali borci so že nosili na kolih pripravljeno razstrelivo in ga prislanjali ob zid k strelnim linam. Iz gradu smo slišali vpitje belih: »Le pridite, partizanske sv..., boste že dobili svoje.« Naš protitankovec je nameril v debelo zidovje gradu, granata je eksplodirala, nato še druga, tretja, in borci so jurišali na grad, ki so ga zavzeli.

Nekaj belogardistov pa je le pobegnilo v Zafaro. Boji za to postojanko so potekali vse dotlej, dokler sovražnik ni dobil pomoč in naši borci so se umaknili.

Po kapitulaciji so Italijani za seboj pustili veliko orožja in streliva, med drugim tudi topove. Naše enote so orožje zbirale vsepovsod. Zbirati smo začeli tudi topove v Trebnjem, okoli Novega mesta in drugod. Zbrali smo precej topov, streliva in tudi italijanskih konj. Ustanavljati smo začeli topniške enote.

V Žabji vasi pri Novem mestu smo ustanovili dva diviziona in kmalu nato odšli s topovi proti Sevnici. Blizu vasi Boštanj smo začli streljati na Sevnico, kjer je bila nemška postojanka. Ko smo pričeli s topovskim streljanjem, so nam Nemci odgovarjali s protitankovskim topom. Ena granata nemškega protitankovskega topa je zadela podnožje ščitnika našega topa, še sreča, da posadke ni bilo pri njem. Umaknili smo se nekoliko nazaj, in ker s tega položaja nisem videl postojanke Sevnice, sem prvič uporabil za smer streljanja pikete, kakor smo se to učili na tečaju. Naše obstreljevanje Sevnice je trajalo tri ali štiri dni, vendar je nismo mogli zavzeti, ker so Nemci na levem bregu Save zbirali močne sile in se pripravljali na ofenzivo. Začela se je nemška ofenziva in naša naloga je bila zelo težka: kam skriti topove, da jih Nemci med ofenzivo ne bi dobili? Od štaba sem dobil nalogo, da s tovariši odpeljem topove in jih skrijem, opremo in konje pa razdelim prebivalcem, dokler bo trajala ofenziva. Že prej sem bil večkrat v Cankarjevi brigadi na Trebelnem in menil sem, da bo tam najvarnejši kraj za skrivališče topov. Tako smo topove skrili v neko dolino pod vasjo Trebelno, z opremo in konji pa smo šli do prebivalcev, da jim razdelimo konje za čas ofenzive. Večina se je bala prevzeti partizanske konje. Bali so se namreč belogardistov in Nemcev. Govorili so, da jih bodo postrelili, če odkrijejo partizanske konje pri njih.

Dolgo je trajalo, da smo kmete prepričali, da so vzeli konje, nekaj konj pa smo kar sami peljali v štale z naročilom, da ko bo ofenzive konec, pridemo ponje. Po opravljeni nalogi smo prijeli za puške in mitraljeze ter tako postali pehotna enota. Prebijali smo se skozi ofenzivo in imeli med drugimi tudi hujše boje na Trški gori, kjer so nam belogardisti prišli neopazno za hrbet, in imeli smo nekaj padlih in ranjenih. Vseeno smo ofenzivo prestali, in ko smo se zopet zbrali, je bilo veliko povedati, šli smo po topove in ugotovili, da so jih Nemci nekaj odkrili. S topovi, ki smo jih našli nedotaknjene, smo odšli obstreljevat Novo mesto in sovražniku dali vedeti, da smo še živi in imamo tudi topove.

STANE VIDMAR

Napad na Kostanjevico

Povedal bom o moji prvi akciji v Kostanjevici. Nekaj dni prej sem prišel v prvi divizion, kjer nas je sprejel Miloš Jančič in govoril, kako smo močni, kako bomo naklestili sovražnika itd. Dal nam je takšno moralo, da smo mislili Kostanjevico zbrisati in iti prek nje. Rekel je: »Jutri greste v akcijo.« Potem smo odšli po havbice, ki so bile skrite in jih drugi dan pripeljali na položaje, kjer naj bi streljali čez hrib, kar je bilo za nas nekaj novega. Komandir nam je naročil, da si moramo ušesa zamašiti. Ob svitu se je akcija začela.

Na povelja za streljanje smo izstrelili 4 do 5 granat nato so nam javili, da sploh ne vedo, kam so grante padle, kar pomeni, da Kostanjevice nismo zadeli. Razočarani smo bili, da nam streljanje ni uspelo. Uredili smo havbico in nadaljevali z obstreljevanjem bunkerjev. Prišli smo v Kostanjevico in k nam je prišel Stane Potočar in dejal: »Havbice hitro na most«. Vlekli smo jih, kakor smo vedeli in znali. Nemci so nas začeli obstreljevati in mislili smo, da streljajo samo iz tanka, v resnici pa je pokalo z vseh strani. Po umiku iz Kostanjevice je k nam prišel Stane Potočar. Bil je vesel, ker smo rešili havbice.

Čeprav nas je bilo kar precej novincev, nas ni bilo strah in dali bi tudi življenje, samo da bi rešili havbice. To je bil velik podvig naših borcev. Ko smo se drugi dan ogledovali, je imel vsak borec kakšno luknjo na sebi, po dve ali tri skozi obleko. Na srečo nobeden od nas ni bil ranjen.

Naslednji dan, ko smo se premaknili na drugi položaj na hrib blizu Kostanjevice, smo lahko streljali, kamor smo hoteli, Kostanjevico in okolico smo imeli kot na dlani. Toda naenkrat so se nad nami pojavila sovražna letala, ki so metala manjše bombe na naše položaje. Ob tej priložnosti so bile pretrgane tudi telefonske zveze. K nam je prišel komandant in takoj smo prenehali s streljanjem. Seveda nam ni bilo jasno, zakaj. Šele potem smo ugotovili, da je s tem varoval havbice, kar pa takrat še nismo znali ceniti.

IVAN SOMRAK

Tudi takšne »junake« smo imeli

V jeseni 1944. leta je imela naša brigada enotedensko bojno akcijo po osrednji Dolenjski. Po končani akciji smo se močno trujeni in prezebli ustavili na Dvoru in Jami. Komaj sem se hotel malo odpočiti, me je poklical kurir in rekel: »Jakše, kliče te kamandant.« Tovariš Miha mi je izročil neko pismo ter rekel: »Tole pošto moraš čim prej osebno odnesti komandantu korpusa, ki je v vasi Sela-Šumberk. Za varnost naj ti dežurni da spremstvo osem tovarišev!«

Okoli osme ure zvečer je mala kolonica korakala v temni noči in dežju proti Žužemberku. Ko smo prišli v bližnjo vas, je nekdo od spremljevalcev začel govoriti: »V teh vaseh je vse polno skrivačev in črnorokcev, polovijo in ubijejo vse partizane, ki pridejo v vas.« Takoj sem ga zavrnil z besedami: »Ne delaj panike, je bolje, da si tiho.« Korakali smo dalje, ko mi naenkrat spremljevalec reče: »Tovariš Komandir, nekaj borcev je ostalo v vasi pri Žužemberku!« Zaustavim kolonico, jo preštejem, in res treh borcev ni bilo med nami. Določil sem dva borca, da gresta nazaj in pogledata vse »bajte in štale« ter zaostale pripeljeta v kolono. Ker jih dolgo ni bilo nazaj, smo pot nadaljevali brez njih.

Ko smo pri Žužemberku zavili na cesto, ki vodi na Sela-Šumberk, se je pred nami naenkrat zasvetilo in slišalo močno brnenje motorjev. Takoj sem zakričal: »Lezi!« Nekdo od spremljevalcev je rekel: »Nemci, bežimo.« Res so vsi trije začeli bežati v dolino Krke. Da se ne bi odkril, nisem kričal za njimi. Pomaknil sem se kakih trideset metrov s poti in legal za nek podporni zid. Ostal sem popolnoma sam. Bilo mi je hudo pri srcu in nisem razmišljal, kdo prihaja, bilo mi je pač vseeno. Nisem pa mogel verjeti, da me je vseh osem soborcev zapustilo.

Ko se je brneča kolona približala, sem po glasovih in oznakah ugotovil, da so to partizani, ki so spremljali dva naša tanka in kamion, ko so se vračali iz bojev pri Stični.

Nadaljeval sem pot, kmalu me je ustavila zaseda korpusa in po kratkem pogovoru sta me dva borca odpeljala v štab. Komandanta polkovnika Poglajena sem našel v neki hiši, kjer je oblečen ležal na kupu slame. Izročil sem mu pismo. Med drugim me je vprašal, koliko imam spremljevalcev. To vprašanje me je presenetilo, nisem mogel takoj odgovoriti; pomislil sem, če rečem, da mi je osem tovarišev iz strahu pobegnilo, bo za mene in brigado velika sramota. Čez nekaj trenutkov sem zajecljal: »Tovariš komandat, sam sem prišel.« Lagal sem, toda nalogo sem opravil.

KAREL JAKŠE

V počastitev 22. julija, ko praznujemo dan vstaje slovenskega naroda, ponatiskujemo troje zapisov iz knjižice spominov borcev, ki je izšla od 45. obletnici prve slovenske artilerijske brigade.

Človek obrača, inflacija obrne

Leto dni pred iztekom samoprispevka je že jasno, da bo denarja za uresničitev vseh načrtov premalo

ČRNOMELJ — Zadnjega junija, torej leto dni pred iztekom črnomaljskega samoprispevka za naložbe v družbenih dejavnostih, je bilo jasno, da ne bo moč povsem uresničiti programa, ki je bil že od referenduma do danes okleščen. Največji razlog za to je prav velika inflacija, saj stroški gradnje rastejo hitreje, kot se povečuje priliv prispevkov iz osebnih dohodkov. V osnovnih šolah na Loki v Črnomlju in v Vinici pa so tako z delom ostali le na pol poti.

Ali bodo jeseni sedli učenci v učilnice v loški šoli zopet s strahom, da se komu kaj ne zgodi zaradi dotrajane električne napeljave, za sedaj ne ve še nihče. Za obnovo električne napeljave in ostrešja so tej šoli namenili iz samoprispevka 200 milijonov dinarjev. Poleg tega so v šoli najeli 50 milijonov posojila pri zavarovalnici, prav toliko pa so prispevali lastnega denarja. Da bi dokončno obnovili električno napeljavo, saj so v treh od petih učilnic razmere še vedo kritične, pa bi potrebovali 500 milijonov dinarjev. Virov, iz katerih bi lahko črpali ta denar — vsaj za sedaj — ni.

V viniški šoli, edini, ki je imela doslej v občini popoln dvoizmenski pouk, so predvideli gradnjo v treh etapah. V prvi bi prizidali nekaj učilnic, v drugi adaptirali sedanje šolsko poslopje, v tretji pa zgradili še telovadnico. Nasčrtovali so, da bi bila prva faza gradnje zaključena do konca avgusta letos, pokriti pa tudi stroški za to naložbo. Toda kljub hitri gradnji je visoka inflacija postavila vse na glavo. Stroški so rasli tako vrtoglavo, da kljub rednemu nakazovanju in večjemu dotoku sredstev ni manjkalo težav. Konec junija stroški gradnje še niso bili dokončno pokriti, tako da ima poseben gradbeni odbor pri viniški osnovni šoli nemalo dela, kako zagotoviti dovolj denarja za plačilo prve etape gradnje ter za pripravo druge. Očitno pa je, da glede na današnje razmere v Vinici do izteka samoprispevka čez leto dni ne bo moč zgraditi še telovadnice. Zato je že sedaj toliko bolj umestno razmišljanje o tem, da bi prihodnje leto ponovno razpisali referendum za samoprispevek za naložbe v družbenih dejavnostih, saj je dovolj že samo tistih, ki so že bili v programu del, a so zaradi pomanjkanja denarja izpadli.

M. BEZEK-JAKŠE

Kaj po bienalu?

Člani na novo ustanovljene belokranjske likovne skupine ne bodo počivali

ČRNOMELJ — Nedavni 1. belokranjski likovni bienale, na katerega razstavi se je s svojimi deli predstavilo 23 ustvarjalcev, samouki in na akademiji za likovno umetnost izšolani slikarji in kiparji, je prav gotovo dosegel namen oziroma tisto, kar so si zamislili organizatorji. Pri tem kaže poudariti predvsem dejstvo, da so likovniki, doslej bolj ali manj neuveljavljeni oziroma anonimni, prvič dobili možnost pokazati svoje stvaritve javnosti, in tudi to, da pomeni 1. bienale nekakšen začetek organiziranega nastopanja belokranjskih likovnih ustvarjalcev. Le-ti so se namreč ob koncu bienala dogovorili, da bodo delovali kot skupina, in sicer v okviru črnomaljske ZKO, ki bo v ta namen ustanovila strokovno komisijo za likovno dejavnost. Govor je bil tudi o ustanovitvi likovnega društva, vendar so to možnost zavrgli, češ da je moč delati tudi zunaj formalnih oblik.

SREČALA STA SE NA BIENALU — Akademska slikarka Tinca Stegovec in akademski kipar Jože Vrščaj, oba Belokranjca, sta na razstavi 1. belokranjskega likovnega bienala izmenjala misli o nadaljnjih smereh belokranjskega likovniškega gibanja.

Za to gibanje belokranjskih likovnikov, in za gibanje oziroma prebujo v bistvu tudi gre, ima nemalo zaslug akademski kipar Jože Vrščaj. Ponudil je tudi nemalo zamisli, kako naj bi likovni ustvarjalci delovali in s čim naj bi se ukvarjali v času do naslednje bienalne prireditve čez dve leti. Menil je, da bo pripraviti razstavo 2. bienala veliko težja naloga, saj bo treba nekako tudi že upravičiti to likovno manifestacijo. »Uspeh bo v glavnem odvisen od tega, kaj bomo storili v vmesnem času, ali se bomo odločili za tematske prikaze Bele krajine v likovni podobi ali za kaj drugega,« je dejal. Po njegovem mnenju bi se morali likovniki sicer bolj obrniti h kulturni dediščini, saj je Bela krajina prava mala zakladnica za tovrstne navdihe, od arhitekture in naravnih zanimivosti do običajev, ki zlagoma izginjajo. »Seveda ne gre za to, da bi začeli vsi množično prerisovati to dediščino, temveč za to, d bi znali z vgrajevanjem belokranjskih elementov vsvoje likovne stvaritve poudarjati tudi to plat našega skupnega likovniškega poslanstva,« je podčrtal.

Veliko vlogo naj bi iv času do naslednjega bienala opravila galerija Miniart, ki jo je to pomlad odprl v Črnomlju Silvester Mihelčič, sin ravnatelja črnomaljske glasbene šole. Galerija je pomembno raznihala belokranjsko kulturno življenje, kar se je videlo že ob otvoritveni razstavi, ko se je s svojimi kockastimi skulpturami in drugimi deli ljubiteljem likovne umetnosti predstavil akademski kipar Jože Vrščaj. Galerija Miniart je pravšna za manjše osebne razstave in takšne se bodo v njej tudi vrstile. Eno so že napovedali: razstavo del Heija Dirka, v Dragatušu udomljenega nizozemskega akademskega kiparja, ki je razstavljal tudi na 1. bienalu. Kot so dejali ob zaprtju tega bienala, se bo moral poslej čutiti moralno zavezanega vsak član belokranjske likovne skupine, še posebej marljivejši in kvalitetnejši posamezniki, da bo ponudil izbor svojih del za razstavo v Miniartu.

I. ZORAN

SEVNIŠKA POBUDA

SEVNICA — Bodo pouka prosti vsi dnevi od 25. decembra do 2. januarja, se pravi skozi celotne božične in novoletne praznike, podobno, kot velja v večjem delu Evrope? Šolski koledar predvideva med prazniki dva šolska dneva, pobuda skupine delegatov iz Sevnice pa je, da bi ta dva dneva ne bilo pouka, saj sta glede na splošno praznično počutje in vzdušje neracionalna. Izvršni svet Slovenije pobude ni zavrnil. Če bo pobuda našla pot v prakso, pa se bo videlo po sprejemu zakona o republiških praznikih in dela prostih dnevih v Sloveniji.

LOZAR V GRADU

ČRNOMELJ — V atriju restavracije Grad je od nedelje, 16. julija, odprta razstava študijskih risb Roberta Lozarja, črnomaljskega ustvarjalca, ki študira na ljubljanski likovni akademiji. Razstava, ki nedvomno pomeni prijetno popestritev gostinskega okolja, bo odprta do konca meseca.

Občutljiv kronist

Fotografska razstava Petra Vovka — Narava in okolje

KOČEVJE — V četrtek, 13. julija, so tu odprli razstavo fotografij kočevskega ustvarjalca Petra Vovka in z njo proslavili 150-letnico iznajdbe fotografije. O avtorju in njegovih delih je na otvoritvi spregovoril Dušan Oražem.

Peter Vovk je javnosti predstavil zares obsežen opus, blizu 900 fotografij, v katere je ujel utrip življenja ljudi in narave v rodnem Kočevju in okolici. Vovk je občutljiv opazovalec, kar velja še posebej za njegov odnos do narave. S kamero ne išče danes tako značilnega porušenega ravnovesja v okolju in naravi, marveč harmonijo. To daje njegovemu delu romantičen nadih. Vendar kljub temu ostaja realist v beleženju cele vrste podrobnosti o ljudeh, dogodkih, pojavih. Njegova fotografija je tako tudi dragocen dokument o življalstvu in rastlinstvu na Kočevskem. In kot je dejal Oražem, je Vovk zavezal nas vse, »da naravo, ki jo on tako ljudi, ljubimo tudi mi in si prizadevamo, da ne podremo čudovitega naravnega ravnotežja.«

kultura in izobraževanje

Med čustvi in strokovnostjo

Šole so ponavadi središče kulturnega in družbenega življenja v kraju. V brežiški občini je na žalost kar nekaj takih, ki so danes opustele ali pa so preurejene v večnamenske prostore. Pouka v njih že davno ni več, saj se je število otrok na vasi, še posebno velja to za hribovska naselja, iz leta v leto manjšalo.

Zato preureditev šolskih okolišev v brežiški občini in spremembe v organiziranosti osnovnih šol visijo v zraku že več let. Morda je ravno finančna kriza osnovnega šolstva v letošnji pomladi pospešila dogovarjanje v tej smeri. Pravzaprav je šlo prej za razpravljanje na dveh bregovih iste reke. Vsak po svoje: občinski izvršni svet in strokovni delavci v šolstvu predlagajo eno, krajevne skupnosti povsem drugo. In ker na koncu odločajo delegati in ne strokovni delavci, se zadeva ni premaknila daleč.

Od krajanov in njihovih delegatov je res težko pričakovati, da bodo glasovali za to, da njihova šola postane podružnica ali da se celo ukine. Vendar je šolstvo preveč pomembno za razvoj družbe, da bi o njem lahko odločali na nestrokovni podlagi in ga prepuščali v presojo čustvom. Če je število rojstev v nekem kraju vsako leto nižje, potem si ob današnjem standardu ne moremo privoščiti pouka le za nekaj učencev. Zakaj si tudi bi, če nam računi kažejo, da je prevoz šolarjev na sosednjo šolo cenejši in da se s takim ukrepom celo izboljša pouk?

Da je vsaka šola poseben tozd, verjetno tudi ni najbolj posrečena rešitev. Občinsko osnovno šolstvo bi moralo racionalizirati svojo organiziranost. Omogočilo naj bi večje sodelovanje in izmenjavo strokovnih delavcev. Namesto hitrega odziva pa se spuščamo v široke razprave, se prerekamo in prelagamo odločitve, a čas beži; mimo bo še eno šolsko leto, še ena generacija.

B. DUŠIČ

FAJTOVA RAZSTAVLJA NA OTOČCU

OTOČEC — V Garni hotelu na Otočcu likovni utrip po končanem 1. slovenskem grafičnem bienalu ni usahnil. Te dni so postavili razstavo akvarelov akademske slikarke in likovne pedagoginje Martine Koritnik-Fajt iz Krškega. Razstava, ki je tudi prodajna, bo odprta do 15. avgusta.

NAŠI ZBORI

Izšla je 5. številka revije Naši zbori, ki prihaja med naročnike še z letnico 1988. Poleg publicističnih prispevkov in poročil prinaša obsežen notni material: osem pesmi za mešane zbore in eno za moški pevski zbor. V notnem delu revije je natisnjena tudi Pesem Mirana Jarca, ki jo je uglasbil Vitja Avsec.

Etnološka podoba Sevnice

Izdelana etnološka topografija sevniške občine — Avtorica je Mojca Terčelj — Tematskih študij ni

SEVNICA — Slovenski etnologi so si že pred leti naložili vse prej kot lahko delo, da po posameznih slovenskih občinah in po območjih v zamejstvu predstavijo etnološko topografsko podobo slovenskega etničnega ozemlja. Tako je od načrtovanih del prišla kot 11. na vrsto sevniška občina. Knjigo je pripravila etnologinja Mojca Terčelj s sodelavci in pod mentorstvom prof. dr. Slavka Kremenška. Za Etnološko topografijo občine Sevnica je dobila fakultetno Prešernovo nagrado za študente.

»Pri svojem delu sem imela obilo podpore pri kolegih in profesorjih, da seveda ne govorim o tem, kako prijetno je bilo sodelovanje z ljudmi v posameznih krajih sevniške občine. Zahvala velja tudi občinski kulturni in raziskovalni skupnosti, ki sta omogočili izid dela. Žal pa je treba ugotoviti, da verjetno v Sloveniji ni ozemlja, ki bi bilo v naši vedi tako skromno raziskano, kakor je sevniška občina, za kar ni nobenih opravičljivih razlogov, saj je območje etnološko dovolj zanimivo.

V okviru Etnološke topografije slovenskega etničnega ozemlja — 20. stoletje so v osemdesetih letih študentske etnologije obdelale razkroj tradicionalne kulture, njeno obranjenost in inovacije v več krajih.

Mojca Terčelj

Trenutno je v teku monografska raziskava Boštanja. Skupina študentov oddelka za etnologijo je za Posavski muzej v Brežicah opravila julija 1978 sondažno raziskavo krajevne skupnosti Zabukovje.

To so pravzaprav vse etnološke obdelave. Slovenski etnologi se niso lotili raziskav na območju sevniške občine niti pred drugo svetovno vojno niti po njej, zato nimamo nobenih tematskih študij niti krajevnih monografij,« ugotavlja Mojca Terčelj, ki s svojim nadvse zanimivim in koristnim delom zapolnjuje marsikakšno vrzel o vedenju o življenju ljudi na tem koščku slovenskega ozemlja.

P. PERC

pisma in odmevi

REKREACIJA PRI NOVLJANU V MIRNI PEČI

MIRNA PEČ — Znana Novljanova gostilna v Mirni Peči ima že skoraj stoletno tradicijo. Vendar ta vedno dobro iskani lokal ne le ohranja odlično ponudbo klasičnih gostinskih storitev, temveč stopa v korak s potrebami sodobnega gosta. Pri Novljanu posvečajo pozornost predvsem športu in rekreaciji. Redke so gostilne v Sloveniji, ki nudijo gostom kar tri izvrstna teniška igrišča. Za njihovo uporabo imajo vpeljane tudi članske izkaznice za posameznike in delovne organizacije. Poleg tenisa je pri Novljanu moč uporabljati tudi balinišče, igrati namizni tenis in biljard, imajo pa tudi tristezno avtomatično kegljišče. Gostilna nudi gostom tudi prenočišča štiri dvoposteljne sobe s prho. Dolenjci vedo, da so pri Novljanu pogosto veselice in pikniki pa poročne gostije itd., predvsem pa je pomembno, da je pri njih poleg tenisa mogoče zabavo ali šport družiti tako v soncu kot v dežju, saj imajo posebej za prireditve prirejen bržkone največji toplar na Dolenjskem. Podrobnejše informacije v zvezi z naštetimi dejavnostmi daje gostilna Novljan v Mirni Peči tudi po telefonu (068) 84-309. (dv)

KDO JE TAT?

OSILNICA — Belokranjski zasebni bagerist J. N. s svojim rovokopačem že drugo leto dela na območju KS Osilnica. Letos si ga je še neznani tat (ali tatovi) že dvakrat privoščil. Prvič mu je pred mesecem in pol ukradel iz stroja 100 l nafte in 10 l motornega olja, med praznikom dneva borca pa je bila vlomljena še ključavnica pri bagru in ukradeno orodje. Bagerist je bil tako oškodovan za okoli 2,5 milijona dinarjev. Na postaji milice v Kočevju smo zvedeli, da tatu še niso odkrili.

POŠKODOVANI SILAK — Huda nevihta, ki je prejšnji teden v noči s srede na četrtek divjala nad Novim mestom in okolico, ni prizanesla niti drevesni znamenitosti Dolenjske, mogočnemu hrastu pri Mrvarjevi gostilni na Hribu pri Škrjančah, ki je po velikosti četrti v Sloveniji. Strela mu je odbila enega od vrhov, vendar je upati, da se bo silak od udarca vseeno opomogel, saj ima še nekaj krepkih vrhov. (Foto: T. Jakše)

POBRATIMI V METLIKI — Nekaj italijanskih in avstriskih otrok se je s svojimi metliškimi gostitelji takole postavilo pred objektiv. Prav oni so ena izmed pomembnih vezi med pobratenimi mesti Wagno, Ronchiji in Metliko. Z desne proti levi stojijo avstrijska vodička Anna Holler, italijanska Štefanija Pahor-Tonsig ter predsednica metliške zveze prijateljev mladine Vladka Škof. (Foto: M. B.-J.)

Trdne vezi s pobratenimi

Te vezi se tkejo tudi s počitniško izmenjavo otrok — Metlika gostila otroke iz Wagne in Ronk

METLIKA — Ena od uveljavljenih oblik sodelovanja med občinami Ronchi v Italiji, Wagno v Avstriji in Metliko, ki so pobratene že 20 let, je tudi počitniška izmenjava otrok. Vsako leto je ena izmed občin gostiteljica otrok iz ostalih dveh in letos je imela to čast prav Metlika. 18. julija je 20 avstrijskih in italijanskih otrok s svojima vzgojiteljicama končalo 10-dnevno bivanje v Beli krajini, ki so jo, kot so sami zatrjevali, zapustili s prijetnimi vtisi in vrsto novih prijateljev.

S tem, ko otroci preživijo 10 dni pri družinah svojih malih gostiteljev, se ustvarjajo dobre in marsikdaj tudi trdne prijateljske vezi ne le med otroci, temveč tudi med njihovimi starši. Tako se krog prijateljev v pobratenih občinah širi na povsem spontan način. To je potrdila tudi vodička iz Wagne Anna Holler, ki je v tej vlogi v Metliki že tretjič. »Ko pa so metliški otroci gostje pri nas v Avstriji, vedno gostimo po dva, tako da poznam v Metliki že veliko družin in se tukaj počutim kot doma. Zelo dobrodošlo je, da se srečajo otroci iz vseh treh občin.

Edina pregrada med njimi je jezik, a storijo vse, da bi se razumeli. Tako si Avstrijci pomagajo z angleščino, veliko italijanskih otrok vsaj za silo govori tudi slovensko, v skrajnem primeru pa so dobrodošli tudi slovarji.« Seveda pa priskočita na pomoč tudi vzgojiteljici, ki zelo dobro govorita slovensko. Italijanska vodička Štefanija Pahor-Tonsig, ki je kot vzgojiteljica v Metliki prvič, pa je bila presenečena nad odkritostjo in gostoljubnostjo domačinov, ki so bili tako požrtvovalni, ko so jim hoteli zagotoviti čim prijetnejše bivanje kljub temu, da je prvotni načrt dobesedno odplaknil dež.

»Načrtovali smo, da bodo gostje večino časa preživeti ob Kolpi, ker pa je veliko dni deževalo in je bila reka za kopanje neprimerna, smo bili prisiljeni uresničiti rezervni program,« je povedala predsednica občinske zveze prijateljev mladine Vladka Škof. Tako so otroci skupaj z gostitelji odšli na kopanje v Dolenjske in Šmarješke Toplice, si ogledali Belokranjski muzej, Slovenski gasilski muzej in Dolenjski muzej, Bazo 20, metliško Vinsko klet, matično knjižnico, Komet, pripravili piknik in še kaj, sprejel pa jih je tudi predsednik občinske skupščine. Prihodnje leto bo gostiteljica avstrijska Wagna.

M. BEŽEK-JAKŠE

NI DENARJA

ČRNOMELJ — Črnomaljci pravijo, da se poleti kultura iz Črnomlja seli v Metliko. Poletno kulturno mrtvilo v največjem belokranjskem kraju opravičujejo s tem, da ni denarja. Če bi bila zveza kulturnih organizacij vsaj na pozitivni ničli, bi se gotovo — tako vsaj zatrjujejo na ZKO — lotili organizacije kakšne prireditve. Tako pa si ne upajo, saj imajo že kupček neplačanih računov, ki čakajo na to, da bo v blagajno ZKO priteklo kaj denarja.

Za primerjavo z Evropo niso dovolj samo cene mleka

Upoštevati je treba tudi produktivnost in kakovost mleka — Tako pojasnjuje odbor za mlekarstvo pri živinorejski poslovni skupnosti

Slovenski javnosti je bilo v mesecih po sprostitvi cen surovega mleka in pasteriziranega in homogeniziranega mleka posredovano več člankov, ki se nanašajo na odkupne cene mleka in oblikovanje drobnoprodajnih cen mleka. V teh člankih so se pojavljale netočnosti, ki v napačni luči prikazujejo predelovalce. Prosimo, da zaradi tega objavite naslednje:

Slovenski predelovalci mleka in proizvajalci so se zavedali, da bi takojšnje uveljavljanje ekonomske cene mleka, kar bi bilo mogoče ob sprostitvi cen 1. 4. 1989, prizadelo potrošnike mleka in mlečnih izdelkov. Zato je bil na republiškem izvršnem svetu 4. 4. 1989 med proizvajalci in predelovalci dosežen dogovor, po katerem bi postopno, t.j. šele v mesecu juniju, prešli na ekonomsko odkupno ceno mleka. Vendar so slovenski pridelovalci mleka vedno prejemali višjo ceno mleka kot v drugih republikah. Na tej osnovi so bile v drugih republikah določene tudi nižje prodajne cene mleka in mlečnih izdelkov. V Sloveniji pa so se odkupne cene v tem času gibale takole (cene se nanašajo na mleko s 3,6% mlečne masti s povprečnim dodatkom za kvaliteto mleka):
aprila 2.000 din, maja 2.360 din, junija 2.960 din.

Osnova za dogovor v Sloveniji je bila vsakomesečna modelna kalkulacija Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS). Razlika med zgoraj navedeno odkupno ceno mleka in kalkulacijo KIS se je pokrivala iz republiških premij in republiške SIS za proizvodnjo in predelavo hrane (npr. za junij: kalkulacija KIS je znašala 3.461 din za liter mleka, torej je bilo iz republiških sredstev dodano proizvajalcem v povprečju 501 (din na liter).

V izračunih, ki naj bi potrošnikom pokazali delež odkupne cene mleka v drobnoprodajni ceni pasteriziranega mleka niso bili upoštevani pravilni odstotki. Pisci nekaterih člankov so često upoštevali le sredstva, ki jih je mlekarna plačevala za mleko, ne pa tudi sredstev, ki jih je prispevala republika, maloprodajne cene iz tekočega meseca pa so bile primerjane z odkupno ceno predhodnega meseca.

V tej mlečni zgodbi moramo upoštevati, da je le okrog 28% odkupljenega mleka predelanega v pasterizirano mleko. Preostalo mleko se uporabi za druge izdelke, ki imajo daljši rok uporabnosti (jogurti, sterilizirano mleko, sirni namazi, siri, mleko v prahu, kazein, otroška hrana...). Nekaj mleka slovenski mlekarji tudi izvozijo pod lastno proizvodno ceno kot sveže mleko ali kot izdelke. Za 30 do 40% mlečnih izdelkov morajo slovenski mlekarji iskati kupce na jugoslovanskem trgu, ki kljub kvaliteti ne prizna v celoti slovenske cene mleka in mlečnih izdelkov (druge republike oskrbujejo svoj trg tudi s cenenimi siri in mlekom iz uvoza, za katero niso uvedene zaščitne carine). Na osnovi tega dejstev mlekarne vnovčijo celotno predano mleko po znatno nižji ceni, kot je cena pasteriziranega mleka.

Strošek mlekarn ni le odkup in predelava mleka ter dostava do trgovine, ampak tudi finančna pomoč pri urejanju in servisiranju izmolzišč, nepovratna sredstva za nakup krav molznic in njihovo zdravstveno varstvo, strokovno izobraževanje rejcev, vlaganje v urejanje zbiralnih postaj (nabava hladilnih bazenov, kritje prevoznih stroškov do večjih zbiralnic, itd.)

Tudi o plačilnih odnosih med mlekarnami in trgovskimi organizacijami moramo nekaj povedati. V odvisnosti od iztelka so različni tudi plačilni pogoji, ki znašajo za pasterizirano mleko do 25 dni, za nekatere druge trajnejše mlečne izdelke pa tudi preko 60 dni. Tudi to je tema, o kateri partnerji tre nutno razpravljajo z namenom, da s povsod skrajšajo plačilni roki.

Zaradi zmanjšanja kupne moči se je v mlekarnah nabralo veliko neprodanega blaga. Po podatkih republiške trž ne inšpekcije je bilo 11. in 12. 6. 1989 zalogah 1100 ton mleka v prahu, 1,5 mio litrov steriziranega mleka, 257 ton masla, 526 ton sirov. Vse zaloge terjajo za svoje kritje ogromna finančna sredstva, ki jih mlekarne same nimajo in jih morajo sposojati po visokih obresti.

Pripombe rejcev o zakasnelih plačilih so točne, vendar mlekarne ne more jo plačati mleka prej, kot dobijo denar za prodane izdelke.

Vse do sedaj so mlekarne redno plačevale kmetijskim zadrugam račune za oddano mleko 15. v mesecu za pretekli mesec, tudi tedaj, ko še niso prejele plačila za prodane izdelke.

Slovenski predelovalci mleka podpiramo akcijo, da je potrebno na vseh nivojih med partnerji skrajšati plačilne roke, tudi za trajne mlečne izdelke. Najti je potrebno način, da bi reji ne gubljali čimmanj zaradi odloga plačila in visoke inflacije. Vendar ta rešitev ni izključno v rokah mlekarskopredelovalnih organizacij.

Naivno pa je pričakovati, da bo vedno pripravljen sprejemati nove in nove višje cene. Ne moremo se primerjati z Evropo ali s sosednjimi državami glede cen, primerjajmo se tudi s produktivnostjo po enoti pa tudi glede kakovosti mleka, ki ne ustreza vedno, čemer moramo intenzivneje razmišljati.

ZP

ODBOR ZA MLEKARSTVO

Še: PTT podjetje jih vleče za nos

Ne vlečejo za nos, krive so objektivne okoliščine — PTT spet za pogovor

V 28. številki Dolenjskega lista z dne 13. julija 1989 ste na 6. strani objavili članek B. Dušiča z naslovom »PTT podjetje jih vleče za nos«, v katerem je opisana problematika v zvezi s telefonskim omrežjem na Bizeljskem in v Pišecah na podlagi sestanka, ki je bil na Bizeljskem 7. julija. Ker menimo, da informacija ne more biti popolna brez pojasnila Podjetja za ptt promet Novo mesto, vas prosimo, da objavite tudi naslednje pojasnilo:

Povpraševanje po telekomunikacijskih storitvah je v zadnjih desetih letih izjemno narastlo, kar je v glavnem posledica naglega razvoja informatike in povečanih potreb po hitrem komuniciranju. Ravno v tem obdobju pa se je začel slabšati ekonomski položaj ptt dejavnosti kot posledica uvajanja neposredne družbene kontrole cen na področju telekomunikacij, kar je povzročilo realen padec cen, ki tako niso več spremljale inflacije. Delež družbenega proizvoda, ki je namenjen za razvoj telekomunikacij, je začel vedno bolj padati. Ob tem se je pojavilo tudi večletno pomanjkanje kablov, blokade uvoza tk opreme itd., poleg tega pa so domači dobavitelji lahko prosto oblikovali cene tk opreme.

Zaradi takšnih razmer je bila realizacija srednjeročnega plana za obdobje 1981—1985 izredno nizka in že v tem času so posamezni uporabniki ptt storitev v združenem delu ali pa v okviru KS pričeli z akcijami zbiranja sredstev za razvoj telekomunikacij, ki se je ob koncu srednjeročnega obdobja izredno razmahnilo. Tako smo sedaj priča hitremu razvoju lokalnega telefonskega omrežja, ki pa zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev pri Podjetju za ptt promet Novo mesto ni ustrezno tehnološko podprto na višjih nivojih.

S samoupravnim sporazumom o temeljih plana razvoja ptt prometa na območju OSIS za ptt promet Novo mesto za obdobje 1986—1990, h kateremu je pristopila tudi KS Bizeljsko, so točno določeni pogoji, pod katerimi bo Podjetje za ptt promet Novo mesto lahko realiziralo planirane cilje razvoja telekomunikacijskega omrežja, ti pa so:
— ekonomska raven cen vseh ptt storitev,
— znižanje stopnje obveznega posojila za nerazvite,
— krediti pod ugodnejšimi pogoji.

Od navedenega je bil uresničen samo drugi pogoj. Cenovna politika, ki jo je do sedaj vodila vlada, pa je ptt prometu zagotavljala samo enostavno reprodukcijo.

Da bi zaustavili disproporce, ki so in še nastajajo v telekomunikacijskem omrežju, predvsem na prenosnem delu omrežja, in da bi vsaj delno izenačili uporabnike ptt storitev v okviru občin, so bili vsem občinam na območju Podjetja za ptt promet Novo mesto posredovani programi razvoja telekomunikacijskega omrežja in predstavljene možnosti finančne realizacije srednjeročnega plana.

Po razpravah in sprejetju programov smo se povsod lotili sklepanja ustreznih samoupravnih sporazumov, ki se v večini občin na območju naše DO že izvajajo. Tako smo pripravili tudi družbeni dogovor za občino Brežice, ki se je pričel izvajati letos, v večini drugih občin pa že leta 1988, vendar so bili objekti, ki so potrebni za povezavo ATC Bizeljsko z ATC Brežice, izločeni na zahtevo predstavnikov te KS.

Glavni pogoj za vključitev centrale na Bizeljskem so proste medkrajevne kapacitete v VATC Brežice in pa ureditev zvez med Bizeljskim in Brežicami. Vsi potrebni objekti so bili planirani že za obdobje 1981—1985, vendar zaradi izpada sredstev niso bili realizirani, zato so bili preneseni na začetek naslednjega srednjeročnega planskega obdobja. Predviden je bil zaključek v letu 1987, vendar so se pojavile najprej težave s prostori za širitev brežiške centrale in nato še izpad predvidenih virov sredstev, saj je leto 1985 Podjetje za ptt promet Novo mesto končalo na robu izgube.

Prvi razgovori v zvezi s povečanjem telefonskih zmogljivosti na območju Bizeljskega in Pišec se dejansko vlečejo že od leta 1979, vendar moramo na tem mestu poudariti, da smo v Podjetju za ptt promet Novo mesto prevzeli nase obveznosti šele leta 1983, in ne že leta 1981, kot bi se lahko razumelo iz pričujočega zapisa in podatka, da so posamezniki sredstva za telefonsko omrežje vplačali že leta 1981. Posebej moramo poudariti, da je bila na podlagi določil samoupravnega sporazuma investitor v krajevno omrežje KS in na podlagi tega so se združena sredstva krajanov zbirala na nivoju KS. Naša DO tako ni razpolagala s temi sredstvi, saj so krajani sami izbirali izvajalce za izvedbo krajevnega omrežja, zato ni mesta očitkom o nenamenskem koriščenju sredstev krajanov KS Bizeljsko. Čudi nas tudi obnašanje predstavnikov gradbenega odbora in KS, ki niso hoteli pojasniti prisotnim, kje so se dejansko zbirala sredstva in kdo je gospodaril z njimi. Prav tako v takšnem »mitingarskem« vzdušju ni možno voditi nikakršne konstruktivne in argumentirane razprave, kajti predstavnikom Podjetja za ptt promet Novo mesto ni bila omogočena normalna razprava, ki bi lahko omogočila rešitev nastalih problemov.

Na koncu bi radi poudarili, da smo se pripravljeni zopet pogovoriti s predstavniki KS Bizeljsko in Pišece, vendar ne na tak način in v takšnem vzdušju, ki je vladalo na zadnjem sestanku. Prav tako poudarjamo, da naš namen ni bil vleči ljudi za nos, temveč je nastala situacija splet objektivnih okoliščin, ki so nastale zaradi ekonomskega položaja, v katerem se nahaja ptt dejavnost. Za primerjavo lahko služi tudi podatek, da že nekaj let Podjetje za ptt promet Novo mesto izloči po zaključnem računu le toliko sredstev, kolikor je vredna ena končna telefonska centrala s 384 priključki, in s takšnim kapitalom dejansko ni nikakršnih možnosti za vse naložbe, ki so potrebne za zadostitev sedanjega povpraševanja po telefonskem prometu.

Podjetje za ptt promet
Novo mesto
Direktor:
RAJKO GERDOVIČ

VSAK PETEK V AVSTRIJO

BREŽICE — Integral je odprl o petkih novo avtobusno progo Brežice — Bizeljsko — Graz. Odhod z Bizeljskega je ob 7.05, iz Brežic pa ob šesti. Potniki imajo dovolj časa za ogled mesta in za nakupe. Organizatorji upajo, da bo nova turistična povezava s sosednjo Avstrijo naletela na dober odziv.

Hoče zelenjadar vladati na tržnici?

10. julija so napadli pletilca Mira in Ano Vene iz Martinje vasi?

MARTINJA VAS PRI MOKRONOGU — »Zgodilo se je v ponedeljek, 10. julija na novomeški tržnici. Z vsemi na tržnici se lepo razumemo, le s šefom zelenjadarjev sva prišla pred kratkim v spor. Sodu je izbilo dno, ko sem tega šefa na tržnici končno le srečal, da bi ga povprašal, zakaj si je ‚sposodil' ravno mojo, najeto stojnico, kot mi je povedal šef komunale na tržnici. Temu je šef zelenjadarjev, ki mu niti ne vem imena, saj ga vsi kličejo kar šef, obljubil, da bodo stojnico pravočasno vrnili.

Ko je torej v ponedeljek ‚šef' prišel mimo z z zamudo vrnjeno stojnico, me je vprašal: ‚Kaj me gledaš?' Nato sem ga vprašal: ‚Zakaj si mi vzel stojnico?' Potem je rekel, da je ni vzel on, nakar sem odvrnil, da so potemtakem to storili njegovi delavci. Zagrozil mi je: ‚Če ne boš tiho, ti bomo zobe zbili.' Razbrujen sem odšel na milico, da bi grožnjo prijavil, a ko sem videl, da je tam veliko ljudi, sem se vrnil, misleč, da ‚šef' tisto o zobeh le ni mislil dobesedno.

Približno poldrugo uro po tem sporu sem sedel pred stojnico hrvaškega kolega, ki me je poprosil, naj malo popazim obleke in druge

Miro Vene

izdelke, medtem ko bo on skočil na kavico. Bilo je že okrog poldneva. Zelenjadarju so pripeljali s kamionom zelenjavo in jo začeli razlagati. Naenkrat sem zagledal pred sabo njihovega šefa. Nekajkrat me je udaril, nakar so pridrveli še trije njegovi pajdaši. Zbili so me na tla, a moja žena in drugi, ki so to videli, so začeli vpiti in klicati policijo. Nekdo je večkrat udaril po glavi tudi ženo. Stekel sem na milico. Ko sem se vrnil, in so prišli še miličniki, so se zelenjadarji delali, kakor da se ni nič pripetilo,« pripoveduje Miro Vene, pletilec iz Martinje vasi pri Mokronogu.

Žena Ana pa se spominja, da ko je šel mož na milico, je šef zelenjadarjev rekel, da ne bo več dolgo tu, da bo moral stran. Zagrebčana je spraševal, kako se piševa, a mu ni hotel povedati. Miru je neprijetno zaradi incidenta, saj je imel pri vojakih najboljšega prijatelja Albanca. Pravi pa, da če bi se zdaj on umaknil s tržnice, bodo šli vsi.

P. P.

Še: Zlobna ena gospa

Poslovodjem opravičilo, I. Kuljaju pa dvoje!

Poslovodjem Emone Dolenjke, ki so za puško bokarico, darilo direktorju Lojzetu Urbanču ob odhodu v pokoj, prispevali vsak po 300.000 din, se opravičujem, če je bilo namig ene gospe, »da jim ni bilo treba sklicati posebnega sestanka, da bodo omenjeno vsoto noter prinesli,« mogoče razumeti kot aluzijo na nečedne posle. Eno gospo je k takemu razmišljanju pripeljalo dejstvo, da so denar zbirali samo od poslovodij, prodajalce so pustili pri miru, čeprav je to nelogično, saj imajo poslovodje le nebistveno večje plače od prodajalcev. Torej nimam razlogov za sum, da bi Dolenjkini poslovodje v omenjenem primeru kakorkoli ribarili v kalnem.

Ivanu Kuljaju pa bi rad povedal dvoje. Po vsem tistem, kar sem lahko prebral v njegovi rubriki, ki jo je podpisoval kot Dežurni zlobec (rubriko je Delavska enotnost ukinila), po vsem, kar je očital ali naprtil temu ali onemu človeku v slovenskem prostoru, me njegova neznanska skrb za neomadeževano podobo slovenskih trgovcev-poslovodij čudi in zabava hkrati. Čeprav nimam te sreče, da bi bil kot Kuljaj s poslovodjem v najožjem sorodstvu, pa premorem med vodji trgovin vendarle toliko znancev in zato tudi informacij, da lahko tvegam izjavo, da je življenjski standard večine slovenskih in jugoslovanskih poslovodij nesorazmerno večji, kot so njihovi osebni dohodki. O tem bi, če bi bilo to sploh zanimivo, čivkali celo vrabci na strehi. Ta moja trditev pa seveda ne leti na Dolenjkine ljudi, ena gospa ne bi rada hodila po sodiščih, niti ona niti Ivo Kuljaj niti jaz pa ne moremo preprečiti, da ne bi ljudstvo nekaterih slojev in poklicev označevalo s posebnimi pridevki. Ljudstva pa seveda ne moreš tožiti.

Rubrika »Ena gospa« je največkrat odziv oziroma povzetek govoric s ceste. V tem tudi je njen čar. Zaradi nje našemu odgovornemu uredniku ni treba hoditi okoli sodnikov. In to ne glede na dejstvo, da je v trditvah ene gospe ponavadi več resnic. Večina ljudi pač razume šalo. In slednje je druga in zadnja stvar, ki sem jo hotel povedati kolegu Ivanu Kuljaju.

M. BAUER

Kosovska bitka in smučarija

Kako lahko neka bitka iz srednjega veka vpliva na razvoj vrhunskega športa

Kosovska bitka. Veliko povedanega in vedno nove nejasnosti. Vojaška zmaga in politični poraz? Politična zmaga in vojaški poraz? O tem naj diskutirajo zgodovinarji. Iz osnovnošolske zgodovine sem se naučil le to, da je po tej bitki islam z velikimi koraki zakorakal na Balkan in Turki so zavladali Srbiji. V tem času so številni begunci zapuščali svoje domove in bežali proti severozahodu. Mnoge med njimi je ogrski kralj Matija Korvin naselil na obrobjih svojega kraljestva, ko je ustvarjal obrambni ščit (Vojno krajino) pred turškimi vpadi, saj so bili vsi vajeni vojskovanja in jezni na osmansko cesarstvo. Matijo Korvina sicer veliko bolj poznamo kot kralja Matjaža, ki je Vojno krajino ustanovil, še predno se je s svojo vojsko in Alenčico zapil in se odvlekel v votlino pod Peco in si pustil brado rasti okoli mize. Krščanska Evropa je potem zaman čakala, da se Matjažu brada devetkrat ovije.

In kakšna je potem povezava med kosovsko bitko in razvojem smučarije? Ko so se t. i. Uskoki naselili na področju, ki jim ga je določil Matija Korvin, so se tu dobro počutili in njihovi potomci živijo tu še danes. Tisti, ki živijo na južnih pobočjih Gorjancev, so poznani kot Žumberčani. Žumberčani pa so dali veliko pomembnih ljudi, med drugimi Nika Belopavloviča, ki je bil poleg vseh drugih pomembnih dolžnosti tudi ustanovitelj Elana. Več kot desetletje je bil predsednik Smučarske zveze Slovenije in od leta 1963 do 1986 predsednik Planiškega komiteja. Vsi pa vemo, kaj nam pomeni Planica in kaj pomeni dolina pod Poncami tudi za razvoj smučarskih skokov in poletov v svetu. In tako smo našli zgodovinsko povezavo med Muratom, Bajazitom, Lazarjem, kraljem Matjažem in navsezadnje tudi Bogdanom Norčičem in Mattiyem Nykenenom. In če je res, da v športu ni uspehov in rezultatov brez težkega in dolgoletnega dela, ima tudi bitka na Kosovu zasluge za številne uspehe in priznanja, ki jih v zadnjem času žanjejo naši alpinci, skakalci in prireditelji največjih smučarskih tekmovanj.

Zgodovinarjem se opravičujem, če sem naredil kakšno napako. Vendar pa sem trdo prepričan, da tudi Milan Bračika ne bi bil najboljša violina Bele krajine in bi bile legendarne Popolnočne kočije povsem drugorazredni ansambel, če ne bi bilo kosovske bitke.

MATJAŽ RUS

NAGRADA V NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 25. nagradne križanke izbral FRANCA ŽAMANA iz Novega mesta in mu za nagrado dodelil knjigo mladega slovenskega pisatelja Emila Filipčiča X-100. Nagrajencu čestitamo in mu želimo prijetno branje!

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 31. julija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 27.

REŠITEV 25. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 25. nagradne križanke je, brana v vodoravnih vrsticah, takšna: IVJE, ADAR, IZSELJENCI, DED, ODETA, IVANA, PAL, SREČANJE, RADAR, ARKA, SELEN, TOF, LR, KRANJIČ, DELON, LAT, EKLIPTIKA, OTEP, RENI, NAV, PONI, ANAS, ANT.

MISLI

V bistvu je prava kultura res elitna in množična kultura ne more biti kultura. Elitizem je za kulturo naraven položaj.

D. RUPEL

Samo tisti, ki ni plemenit in čist, rad o drugih grdo govori; zato, ker pač ne zna storiti ničesar, ne da bi mislil na lastno korist, sodi, da tega tudi drugi ne zmorejo.

J. KOPITAR

NAGRADNA KRIŽANKA 27

				DL	PODPORNI ELEMENT V GRADBENIŠTVU	POMEMBNEJŠI ROMAN VITOMILA ZUPANA	GR. BOG VOJNE	SESTAVIL J. UDIR	VALOVITOST LAS	AM. HUMOR. PISATELJ IN DRAMATIK (GEORGE)	MESOJEDA MOČVIRSKA ŽELIKA	JEZA	MARIBORSKA OPERNA PEVKA (ANDINA)
				NAGON				LADUSKI TOVOR / LAT. PRAV TAKO					
				PRADAVNI PLAZILEC / KEM. SIMBOL ZA DEVTERIJ									
				PROIZVOD ŠKOLJK BISERNIC / LEDENA GMOTA V GORAH						VRSTA VRBE / OTOK V KVARNERSKEM ZALIVU			
							AM. PISATELJ TWAIN / PRIRODA					MIRUJOČI DEL. EL. STROJA	PRIZIDEK
DL	NAPON VSEH SIL PRED CILJEM	VRSTA DLETA / MLAKA						FINSKA LUKA V BOTNIŠKEM ZALIVU / POKRAJINA V AP VOJVODINA					
OSNOVA ZA PRIPRAVO PIVA					VELIK BOGATAŠ / ŽENSKO IME						TOMAŽ LINHART / ZIMSKA PADAVINA		
KARTAŠKA IGRA						ETIOPSKI KNEZ				ČEBELJA TVORBA / BOKSAR CLAY			
ROMAN TONETA SVETINE						ZVEZA DRŽAV / KEM. SIMBOL ZA IRIDIJ							
PONOVITEV BOLEZNI									TELOVADEC ŠTUKELJ				
TELEVIZIJA			MERA ZA ZLATO						ODRSKO DOGAJANJE				

Z igro in zabavo do znanja

Čas počitnic je lahko za starše velik problem. Komu prepustiti otroke, kako jih zaposliti? Američani so našli domiselno rešitev. Odprli so okrog 200 zabaviščnih muzejev, kjer otroci preko igre spoznavajo zakonitosti tega sveta. Otroci se v muzejih počutijo kot pravi mali raziskovalci. Preizkušajo se na različnih področjih, v športnih disciplinah, v premikanju žarka svetlobe s prizmo po sobi, v ustvarjanju vrtincev in valov.

Vsak muzej ima svojo tematiko. Med najbolj obiskane sodi športni muzej. Na leto ga obišče več kot 1,6 milijona obiskovalcev, med njimi je polovica najstnikov. Za obiskovalce imajo pripravljenih več prostorov z različnimi športnimi rekviziti, otroci pa se lahko sami odločijo za tisto zvrst športa, ki jih najbolj veseli. Če se npr. odločijo za umetnostno drsanje, lahko preizkusijo svoje ravnotežje v za to namenjenem prostoru, ki jih varuje pred poškodbami. Prav tako lahko izmerijo svojo mišično sposobnost in reakcijski čas. Organizatorji razstave poudarjajo, da je lastna izkušnja pač najboljša pot, da se česa naučiš. In zato je prav, da otroci sami ugotovijo, za katero zvrst športa so bolj nadarjeni in za katero manj ter kakšne napore zahteva od njih.

Ker pa šport ne zanima vseh, obstajajo tudi drugačni muzeji. V filmskem se otroci vključijo med filmske junake. »Moža-pajka« imajo narisanega na steni, okrog njega pa iz vrvi spleteno pajkovo mrežo, po kateri plezajo in se tako vživljajo v kožo pajkove žrtve.

V umetniškem muzeju se otroci gibljejo med umetniškimi skulpturami. S hojo po pisanih tleh pa sprožijo računalniško proizvajanje zvokov, tako da ima vsak obiskovalec svojo simfonijo gibanja.

Lahko rečemo, da Američanom ne manjka domišljije. Tudi naše otroke bi podobna razstava še kako razveselila. Ni res, da takšne stvari preveč stanejo, le iznajdljivosti in domišljije nam primanjkuje.

(Vir: Newsweek)
J. ŽAGAR

Vino po sovjetsko

Vinogradniški biser je Gruzija — Veliko uničenje

Sovjetska zveza je ena od največjih svetovnih pridelovalk vina (25 milijonov hektolitrov letno). In ko poznavalci ocenjujejo, katera sovjetska vina so najboljša, so si edini, da jih čez gruzijska ni. Vendar rkaciteli, ereti, jaltski port in druga vina poznajo v glavnem le Gruzijci sami, saj svoja vina zvečine spijejo kar doma.

«Vino je del naše kulture,« pojasnjuje podpredsednik ministrstva za kmetijstvo Čkolaria Nodar. »Ni mogoče ločiti vina od gruzijskih ljudi. Ne vemo, kdo je bil prej na naši zemlji: ljudje ali vinska trta.«

In Gruzijci veselo pijejo ob najrazličnejših priložnostih, od rojstva do smrti. Zaradi slabega stekleničenja vin ne shranjujejo in ne poznajo vinotek kot pri nas ali drugje po razvitih vinogradniških deželah; vina popijejo kar sproti.

V petdesetih letih je bila zlata doba gruzijskega vinogradništva. V Sovjetski zvezi je tedaj tekla kampanja proti vodki in država je spodbujala proizvodnjo vina, ki naj bi spodrinilo kot manj škodljiva alkoholna pijača uničujočo vodko. Gruzija je tedaj doživela pravi razcvet in vinogradniške površine so se skoraj podvojile. Po letu 1985 pa so prišli črni dnevi. V protialkoholni kampanji, ki jo je sprožil Gorbačov, je na listo prišlo tudi vino. Preveč goreči uradniki so z rineži uničili več kot 36 tisoč hektarov izbranih vinogradov, mnoga državna podjetja pa so se od vina preusmerila k proizvodnji sokov. Zaradi barbarskega uničevanja dragocenih vinogradov je vrhunski vinski strokovnjak Pavel Golodrige naredil samomor.

Kampanja se je unesla, škoda pa je velikanska.

Z Lune na tla

Prvi človekov korak na Luni prinesel veliko koristnega

Na današnji dan pred 20 leti je človek stopil na Lunina tla. Neil Armstrong je kot prvi stopil iz lunarnega modula na prašnata tla Morja tišine, sledil pa mu je Buzz Aldrin. Ves svet je lahko vznesen nad velikim tehničnim dosežkom spremljal edinstveni zgodovinski dogodek v neposrednem televizijskem prenosu. Malokdo pa je že takrat pomislil, da bo tehnologija, ki je omogočila veličastni dogodek, in njeni proizvodi, ki jih je porodila, tako hitro postali del vsakdanjega življenja. Prvi koraki na Luni so imeli tudi povsem praktične posledice na Zemlji.

Pravzaprav se je se skupaj začelo že daljnega leta 1957, ko so signali s sovjetskega Sputnika naznačili svetu, da se je začelo obdobje osvajanja vesolja. In vse od takrat se odkritja in izkušnje vesoljske tehnologije prenašajo v vsakdanje življenje. Še posebej v ZDA se proizvajalci trudijo vesoljsko tehnologijo kar najhitreje uporabiti za proizvodnjo potrošniških izdelkov. In ne da bi se potrošniki tega zavedali, kupujejo proizvode, ki jih je porodila ista tehnologija, kot je spravila človeka na Luno, naj bodo to tekaški čevlji, kozmetični izdelki, sokovi v prahu, hranljive paličice, kemični svinčniki ali katera koli druga izmed tisočerih potrošniških dobrin. Vrsta uporabnih reči je komaj pregledna, zato omenimo le nekatere.

Pri nas poznano podjetje Black & Decker je za Lunino ekspedicijo razvilo brezžične baterijske vrtalke, iz tega izdelka je podjetje izdelalo celo serijo podobnih orodij.

Podjetje 3M, ki je za Naso razvilo prevlečno maso, ki zmanjšuje aerodinamično trenje raket, je isti izdelek kasneje uporabilo za tekmovalne jahte in sani. Zmagovalka Ameriškega pokala je bila prevlečena s tako maso in na zadnjih zimskih olimpijskih igrah so zaradi te mase zmagovalne sani tako bliskovito drsele.

Naj je slišati še tako čudno, je res, da je tudi kozmetična industrija s pridom uporabila vesoljsko tehnologijo. Računalniški program, s pomočjo katerega so ugotavljali globino udrtin na Mesecu, uporabljajo za merjenje globine obraznih gub in izdelavo ustreznih preparatov, ki gube, če ne že povsem, pa saj vidno odpravljajo.

Še in še stvari bi se dalo naštevati, a že povedano je dovolj zgovorno: prvi korak na Luni pred 20 leti res ni bil le samo sebi namenjeno dejanje.

Zakaj ljudje in živali zehajo?

Kaj so raziskovalci odkrili o zehanju? — Pretegovanje čeljusti je zelo razširjeno med višjimi živalmi — Človek ne zeha le iz dolgočasja

Vsakdo zeha. Z zehanjem začnemo že nekaj minut po rojstvu in potem vse do smrti raztegujemo čeljusti ob najrazličnejših urah dneva in priložnostih. Pa ne samo mi. Z nami vred zeha še lepo število živih bitij, od mačk, levov, opic do podgan in tropskih ribic. Zehanje je tako splošno in razširjeno, nekaj tako vsakdanjega, da so raziskovalci ta pojav čisto preprosto preskočili kot nezanimiv. A če bi jih vprašali, kaj je vzrok in namen zehanja, bi umolknili. Seveda natančnega odgovora nihče ne ve. Kdo pa se bo šel smešit z raziskovanjem zehanja?

No, takšen raziskovalec se je le našel. Natančneje, dva. Robert Provine in Ronald Baenninger, fiziologa z univerz Maryland in Temple, sta neodvisno drug od drugega začela preučevati zehanje. Provine je pregledal vse, kar se je o zehanju doslej vedelo. Ugotovil je, da na splošno velja zahanje za tihi klic po kisiku in da običajno nastopi, ko smo utrujeni ali zdolgočaseni. Dejansko naj bi bilo zehanje le dihalni manever, s katerim se organizem znebi odvečnega ogljikovega dvokisa. Toda ali je res tako?

S poskusi, v katerih so mu pomagali študentje psihologije, je ugotovil, da prvenstvena funkcija zehanja ni uravnavanje dihanja. Študentje so namreč enako pogosto zehali, ko so vdihavali enkrat s kisikom, enkrat pa z ogljikovim dvokisom bolj zasičen zrak. Provine je prišel do zaključka, da ima pri zehanju odločilno vlogo ne toliko vdih in izdih, temveč samo odpiranje čeljusti in da je v tem pogledu povezano s pretegovanjem.

Ljudje najpogosteje zehajo, ko se tudi pretegujejo, to je po prebujenju in pred spanjem. Raziskovalec je prišel tudi do presenetljivih podatkov o pretegovanju hemiplegikov. Nekateri ljudje, ki imajo paralizirano polovico telesa, pri zehanju stegnejo tudi ude, ki so sicer nepomični. Vse to je raziskovalca potrdilo v misli, da obstoji tesna povezava v živčevju, ki kontrolira obe dejavnosti.

Provine sklepa, da zehanje ni nič drugega kot raztegovanje obraza oziroma čeljusti. »Zehanje ima podobno kot ostalo pretegovanje številne posledice: dvigne srčni utrip in krvni tlak ter pospeši kroženje krvi. Videti je, da priča ali da jih posedanje ob pivu utruja. Gre za to, da ljudje zehajo zaradi podobnih nezavednih pobud kot živali: z zehanjem se telo spodbuja k budnosti v položajih, ko je treba ostati pozoren kljub zdolgočasenosti ali utrujenosti ali udobja.

Takšen zaključek lepo pojasnjuje mnoge primere zehanja. Voznik, ki vozi ponoči in postaja zaspan, veliko zeha in se tako opominja k budnosti in pozornosti, ko pa je v postelji, je zehanja konec, ker pač ni več potrebe po spodbujanju k pozornosti. Tudi študentje pri urah matematike se z zehanjem spodbujajo k potrebni pozornosti.

Vendar je težava pri razumevanju zehanja, ko gre za ljudi, ki so že tako dovolj vzburjeni in pozorni, pa vseeno pogosto zehajo. Opazovanja so pokazala, da atleti pogosto zehajo pred startom, da študentje pred izpitom, ko so skorajda v stresnem stanju, prav tako na veliko zehajo. Znano je tudi, da nekateri umetniki pred nastopom zehajo.

Baenninger sklepa, da ima zehanje tako spodbujevalni kot pomirjevalni učinek. Z zehanjem telo uravnava stopnjo vzburjenosti, jo dviguje ali znižuje.

Raziskovanja še tečejo, saj se tudi po več letih raziskav o zehanju vseeno ne ve veliko.

MiM
(Vir: Discover)

Baenninger seveda ne misli, da je študentom pri matematiki najbolj dolgpravlja posameznika za akcijo,« pravi Provine.

Drugi strokovnjak, ki se je lotil zehanja, Ronald Baenninger, je pogledal v živalski svet in ugotovil, da se tudi tam

Mesojede živali pogosto zehajo. Tudi muc na sliki si je to privoščil v pošteni meri. (Foto: MiM)

na veliko zeha. Pri tem odločno prednjačijo mesojedi, torej živali akcije. Med rastlinojedi je denimo nosorog veličasten zehalec, na splošno pa rastlinojedi ne zehajo. Baenningerjevo presenetljivo odkritje je, da zehajo tudi ribe. Ugotovil je, da siamska bojna ribica rada zeha. Ko je sama, je zehanje redko, ko pa je v družbi drugih ribic, se pogostost zehanja poveča za 300-krat. Ko se bojuje, zeha še enkrat pogosteje. Pri opazovanju živali v živalskih vrtovih je ugotovil, da nekatere živali, na primer levi, najbolj zehajo, ko se pripravljajo na »najpomembnejše« trenutke dneva, to pa je čas, ko jih pridejo nahranit. Splošno sklepa, da živali zehajo, ko pričakujejo, da se bo dogodilo nekaj pomembnega, kar bo zahtevalo pozornost in aktivnost.

Pri ljudeh je videti prav obratno. Zehanje je, kot mislimo, znamenje utrujenosti in dolgočasja. Baenningerjeva skupina raziskovalcev je v eni od študij opazovala ljudi v različnih položajih in pri različnih opravilih. Ugotovili so, da ljudje zelo pogosto zehajo med vožnjo v praznih vozilih. Opazovanja študentov na univerzi Tempel so pokazala, da študentje pogosto zehajo pri posedanjih ob kozarcu piva in pri branju knjig v knjižnici, najhuje pa so zehali študentje med urami matematike.

Osumljeni znak

Znanemu mirovniškemu znaku pripisujejo protikrščanstvo

Sedanje srednje generacije se še dobro spominjajo svetovnega znaka miru, ki so ga vzeli za svojega prvi mirovniki v davnih šestdesetih letih, ko so se kot bitniki ali hipiji borili proti jedrskemu oboroževanju, vojni v Vietnamu, za sožitje med rasami in mir med narodi sveta. Obrnjeni Y v krogu, razdeljenem na dvoje, jim je pomenil le to. Danes, ko je vse skupaj že daleč za vsemi, pa strokovnjaki za okultizem odkrivajo, kako nevaren simbol naj bi to bil.

Na seminarju o okultizmu v Houstonu so poznavalci ugotovili, da gre v bistvu za navzdol obrnjen nalomljen križ in da znak simbolizira propad krščanstva. V nekaterih ameriških šolah zdaj šolski uradniki razmišljajo, da bi uporabo znaka prepovedali. Mladi iz njihovih šol naj bi ne smeli nositi tega znaka.

V resnici pa je tako, da so znak sestavili britanski pacifisti, ko so kombinirali črki N D kot začetnici besed nuclear disarmament (jedrsko razoroževanje). Nikakršnega poloma krščanstva nisc imeli v mislih.

Zgodba je vsekakor poučna. Dogmatskim glavam zadošča že nekaj desetletij, da začno spreminjati dejstva.

svet v številkah

MESTA DRAGA IN POCENI

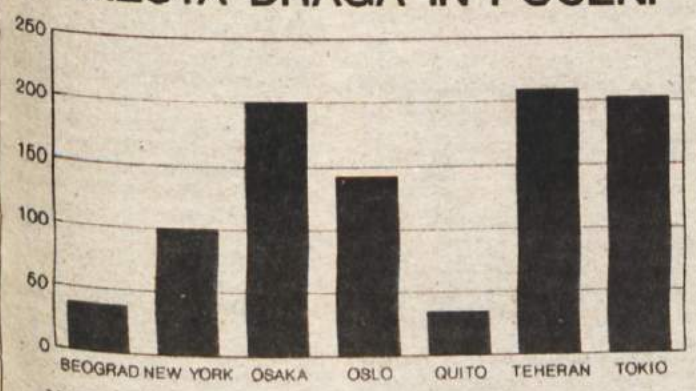

NAJDRAŽJI TEHERAN — Družba Business International je ponovno sestavila lestvico življenjskih stroškov v 105 prestolnicah sveta. Na podlagi cene košarice dobrin od tobaka, prevoza do živil in zabave so newyorško košarico indeksirali s 100, nato pa izračunali indeksne stopnje za ostala mesta. Najdražja prestolnica na svetu je Teheran (209), ki je letos prehitel dolgoletna prvaka Tokio in Osako, slede pa druga mesta. Najdražje evropsko mesto je Oslo.

BORUT KOS: V DEŽELI ISLAMSKE REVOLUCIJE

16

Po petih urah vožnje smo prispeli v Babol, od koder je do Kaspijskega morja le 25 km. Na moje veliko presenečenje je k meni stopila mlada ženska kakih 25 let in mi ponudila pomoč. Bilo je prvič, da mi je pomoč ponudila ženska. Nosila je obvezna črna oblačila in ruto, vendar se je takoj videlo, da je drugačna od ostalih. Povedala mi je, da stanuje v Babolu in je zaposlena kot otroška zdravnica, vendar mi bo pomagala priti v Babolsar na obali Kaspijskega morja. Nič ni pomagalo moje prepričevanje, da se bom že kako znašel. Bal sem se, da bo ženska imela težave zaradi mene. Ni se dala prepričati.

Z minibusom sva se odpeljala v Babolsar in našla mi je dokaj dober in poceni hotel. Še sreča, da je bila z menoj. V hotelu nihče ni govoril angleško. Zvedel sem samo, da se moram najprej javiti na komiteju, predno bom lahko dobil dovoljenje za bivanje v hotelu.

Predno sva vstopila v poslopje komiteja, mi je nova znanka zabičala, naj ne govorim, ker bo vse uredila ona. Ko sva vstopila, naju je neki razcapani vojak odvedel v pisarno, kjer je za mizo sodel oficir.

Poslušal je, kar mu je ženska pripovedovala, nato pa je postavil precej vprašanj. Kaže, da sem bil oficirju sumljiv. Po kakšni uri se mi je posvetilo, da imam v beležki naslov zapora v Tabrizu, in sem to tudi povedal dekletu, kar je nemudoma prevedla oficirju. Vzel je naslov in nekaj telefoniral. Čez nekaj minut je odložil slušalko in dejal dekletu, da lahko ostanem v Babolsarju, ona pa se mora vrniti v Babol.

Ni mi bilo jasno, kako lahko kaj takšnega ukaže. Vendar zanjo to ni bilo nič nenavadnega. Zahvalil sem se ji za pomoč in poslovila sva se. Odšel sem v hotel, odložil prtljago ter se napotil proti morju.

Bil je petek, muslimanski praznik, in vse trgovine so bile zaprte. Ob obali je bil odprt le nekakšen kiosk, kjer sem si kupil cigarete po trikratni ceni. Povsod po svetu ima država monopol nad prodajo cigaret in tudi cene so fiksne, le tukaj je po uradnih cenah mogoče dobiti cigarete le v posebnih državnih trgovinah, medtem ko jih privatniki ponujajo najmanj trikrat dražje. Državne prodajalne je zelo težko najti, zato so ljudje prisiljeni kupovati po cenah, ki jih postavijo sami trgovci. Majhni fantiči prodajajo tudi posamezne cigarete in velikokrat sem videl, da domačini kupujejo le tri ali pet cigaret.

Ob kiosku je bilo nekaj ljudi, ki so zdolgočaseno gledali v sivo umazano vodo, kjer je bilo tudi nekakšno žensko kopališče. Bilo je ograjeno s platnom, da moški ne bi videli žensk med kopanjem. Veter je nekoliko razkril platneno ograjo in tako sem lahko za hip videl dekleta v »kopalkah«. Oblečena so bila od vratu do gležnjev in se razigrano igrala z valovi. Pred ograjo je stal vojak s puško ter odganjal mimoidoče, ki so se preveč približali kopališču. Skrit za drevesom sem naredil nekaj posnetkov tega nenavadnega prizora in se hitro odpravil nazaj v mesto, da si ne nakopljem težav zaradi takšne »nemoralnosti«.

Balbosar je bilo eno poslednjih mest, ki sem jih nameraval obiskati v Iranu. Nazaj v Turčijo sem nameraval potovati z avtobusom po cesti, ki pelje ob Kaspijskem morju, vendar se je izkazalo, da bi moral večkrat menjati avtobuse in da ceste niso dobre, zato sem se znova vrnil v Teheran in od tam v Turčijo.

Na poti iz Irana sem poizkušal strniti vtise o deželi in ljudeh, vendar sem to lahko storil šele doma, ko sem končno lahko razmislil o deželi, ki mi je bila prej tako tuja, po potovanju pa sem jo prav vzljubil. Vzljubil sem namreč njene ljudi, ne diktature, ki v njej vlada. Iranci so najbolj odprti, gostoljubni in prijazni ljude, kar sem jih doslej spoznal na potovanjih. Še trdneje sem verjel v trditev, da bolj kot je dežela siromašna in ljudje revni, bolj so gostoljubni. To, kar sem doživel v Iranu, mi je vrnilo vero v ljudi, vero, ki sem jo že skoraj povsem izgubil v naši zahodni civilizaciji, degenerirani v njenem materializmu in egoizmu.

Zamislil sem se tudi nad usodo teh čudovitih ljudi. Koliko časa bodo morali še trpeti diktaturo? Koliko časa jim bo religija kot v srednjem veku pisala trde zakone in kazni? Kdaj bodo spoznali, da edino oni sami lahko spremenijo svoje življenje, kar so že poizkušali z odstranitvijo šaha, padli pa so v še večjo bedo, iz katere ne vidijo izhoda.

Upam, da bo Iran, ko bo premagal krče vojne, postal bolj dostopen za tujce, obenem pa se bojim, da bodo turisti s svojimi navadami spremenili miselnost Irancev. Nemočno lahko le opazujem dogajanja v tem koncu sveta in le upam, da se bo stanje izboljšalo.

Konec.

POTA IN STRANPOTA

§

dežurni poročajo

OB KOLO Z MOTORJEM — Še neznani storilec je 10. julija izpred zgradbe nogometnega kluba Bela krajina v Črnomlju zmaknil kolo z motorjem znamke Tomos APN 6, last Igorja Klepca. Slednji je po grobih izračunih oškodovan vsaj za 8 milijonov dinarjev. Predrzneža še iščejo.

HOTEL SE JE PRETEPATI — Novomeški miličniki so 16. julija spravili na hladno 26-letnega Rafka Lipovca iz Novega mesta. Mladenič je obiskal dneve piva na kandijskem vrtu, opogumljen z nekaj zaužitimi vrčki grenkobne tekočine pa je pričel goste izzivati k pretepu, nakar se je enega tudi polotil. Zakaj, bo razložil sodniku za prekrške.

ŠE EDEN RAZGRAJAL — Podobno razpoložen je bil na vrtu hotela Kandija v soboto zvečer tudi 24-letni Boba Brajdič iz Bršljina. Na prireditvenem prostoru je razgrajal, precej bolj miren je bil nato na postaji milice. Tudi njega pot k sodniku za prekrške še čaka.

STEKLA LISICA NA DVORIŠČU

BIZELJSKO — 12. julija je bila na dvorišču hiše Angele Gregel na Vinarski cesti 12 na Bizeljskem najdena poginjena lisica, ki je kazala znake stekline. Lisico je pokončal domači pes, ki so ga kasneje ustrelili in skupaj z lisico predali uslužbencem brežiške veterinarske postaje.

ZRUŠILO SF JE OSTREŠJE

TREBEŽ — Minulo sredo, 12. julija ob 12.30 je prišlo do hude delovne nezgode, ko se je med pokrivanjem strehe zrušilo ostrešje 9 krat 4 metre velikega gospodarskega poslopja Vjekoslava Lapuha na Trebežu. Ob nezgodi so bili huje ali lažje ranjeni 15-letni Pavel Planinc iz Pesjega, 47-letna Emilija Molan, 25-letni Roman Molan in 16-letni Borut Molan, vsi iz Arnovega sela, ter 50-letni Franci Medved s Trebeža.

TRČIL V AVTOBUS

VAVPČA VAS — 40-letni Anton Špingler iz Gradca se je 14. julija ob 13.30 peljal z osebnim avtomobilom z Gabra proti Semiču. Zaradi prevelike hitrosti je vozilo v nepreglednem ovinku zaneslo v levo, prav takrat pa je nasproti pripeljal avtobus, za krmilom katerega je sedel 37-letni Drago Jadrič iz Ozlja. Pri trčenju je bil hudo ranjen 12-letni Danijel Špingler, materialne škode pa je bilo za 20 milijonov dinarjev.

Škarje krive dvojne smrti

Hudi prometni nesreči minuli petek na dolenjski magistrali — Neprevidno prehitevanje v škarje

DRAGA, PRILIPE — Po krajšem zatišju se je minuli petek znova povečal krvni davek dolenjske magistrale med Ljubljano in Zagrebom. V razmiku vsega enajstih ur sta se namreč pripetili dve hudi nesreči, ki sta terjali dvoje življenj.

64-letni Miodrag Gligorijević iz Novega Sada se je ob 9.35 peljal z osebnim avtom proti Ljubljani, pri vasi Draga pa v levem preglednem ovinu pričel prehitevati strnjeno kolono vozil pred seboj. V tistem trenutku pa mu je nasproti s tovornjakm pripeljal 41-letni Martin Orlič iz Črnomlja, ki navzlic zaviranju in umikanju ni mogel preprečiti trčenja. Voznik Gligorijević je hudim poškodbam podlegel na kraju trčenja, hudo ranjena pa je bila tudi njegova 56-letna žena Dragica, ki se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je bilo za 110 milijonov dinarjev.

Neprevidno prehitevanje je tega dne zakrivilo še eno hudo trčenje. Ob 20.50 se je 43-letni Rasim Hajdarpašić iz Ljubljane peljal z osebnim avtom proti Zagrebu in pri Prilipah navzlic dobro vidni nepretrgani črti na cestišču pričel prehitevati kolono vozil. Takrat mu je nasproti pravilno po svoji strani ceste s kombijem pripeljal 30-letni Andrej Žankar iz Domžal. Prišlo je do silovitega čelnega trčenja, v katerem je bil voznik Hajdarpašić na mestu mrtev, hudo ranjeni pa so bili še njegova 30-letna žena Fernala ter otroka, šestletna Selma in štiriletna Sehida. Vse se zdravijo v brežiški bolnišnici, medtem ko je bil Žankar le lažje ranjen. Na zviti pločevini je bilo za 100 milijonov dinarjev škode.

IZSILJEVAL JE PREDNOST

MOKRONOG — 16-letni Zoran S. iz Ribjeka pri Trebnjem se je 16. julija ob 22.30 peljal z neosvetljenim motornim kolesom in za nameček še brez čelade po lokalni cesti s Trebelnega proti domu. Ko je pripeljal v križišče s prednostno regionalno cesto, je zapeljal nanjo, ne da bi zmanjšal hitrost. Pri tem je izsilil prednost motoristu Silvu Fišterju iz Dolenjih Laknic, tako da je prišlo do trčenja. Saje je pri tem z glavo udaril ob cesto in se hudo ranil. Zdravi se v novomeški bolnišnici.

OTROK PODLEGEL RANAM

SELCE — V soboto, 15. julija ob 18.30, je prišlo na lokalni cesti med Leskovcem in Senušami v kraju Selce do hude prometne nezgode, v kateri je izgubil življenje vsega 5-letni Miran Hrženjak z Iga pri Ljubljani, ki je bil v Selcah na počitnicah. Miran je namreč nenadoma stekel pred osebni avtomobil, ki ga je v smeri proti Leskovcu pripeljal 21-letni Matjaž Voglar iz Kostanjevice. Deček je ranam podlegel že med prevozom v bolnišnico.

TRIJE RANJENI

GMAJNA — 14. julija ob 22.10 je 52-letni Mihael Uršič iz Kamnika peljal tovornjak po magistralni cesti proti Zagrebu. Pri Gmajni je dohitel kolono vozil, ki je stala na cesti zaradi prometne nezgode. Uršič je stoječa vozila kratkomalo obvozil in vožnjo nadaljeval po levem voznem pasu. Prav takrat je pripeljal nasproti osebni avto 49-letnega Draga Radulovića, tako da je prišlo do čelnega trčenja, pri katerem so bili huje ranjeni voznik Radulović in njegova sopotnika Nikola Knežević in Dragana Radulović. Vsi se zdravijo v novomeški bolnišnici. Materialne škode je za 40 milijonov dinarjev.

ČATITLJIVA OBLETNICA — Gasilsko društvo Podturn je v nedeljo praznovalo 60-letnico svojega obstoja. Ob tej priliki so dopoldne priredili sektorsko tekmovanje in gasilski rally, popoldne pa so na slovesnosti podelili priznanja in pokale najboljšim ekipam in posameznikom pa tudi delovnim organizacijam in posameznikom, zaslužnim za razvoj gasilstva v tem kraju. Največja pridobitev za društvo je vsekakor novi gasilski kombi, katerega ključe je gasilski enoti izročil direktor tozda GG Podturn Slavko Klančičar. Med slavljenci so bili najbolj zapaženi Lojze Markovič, Janez Šenica in Ludvik Markovič (od leve proti desni), ki so postali člani društva že ob njegovi ustanovitvi pred šestdesetimi leti. (Foto: T. Jakše)

PO DOLENJSKI DEZELI

- Pri Marici S. v Novem mestu imajo domači očitno izredno zdrav in trden spanec. Iz globokega sna jih ni uspel prebuditi niti neznanec, ki je v soboto ponoči pridno šaril po hiši. Obisk so registrirali šele zjutraj, med drugim tudi po tem, da je Marici iz torbice izginilo 200 tisočakov.
- Vlomilca so imeli tudi v skladišču Društva vinogradnikov Bele krajine v Semiču, kjer je inventura pokazala manko tristo kovinskih odpiračev za steklenice in sto obeskov za ključe. Vinogradniki so tako ob poltretji milijon dinarjev.
- Precej večja pa je škoda — ocenjujejo kar na 135 milijonov — ki jo je nekdo povzročil v brezcarinski prodajalni reškega Brodokomerca v Šmarjeških Toplicah. Noč na 13. julij je namreč izkoristil za vlom, s katerim je prišel do dveh videorekorderjev, treh videoplayerjev, barvnega televizorja, dveh fotoaparatov, dveh radiokasetofonov, več moških in ženskih ur, da zlatih verižic, prstanov, uhanov, obeskov in zapestnic ne omenjamo. Skoroda dovolj za odprtje nove trgovine.

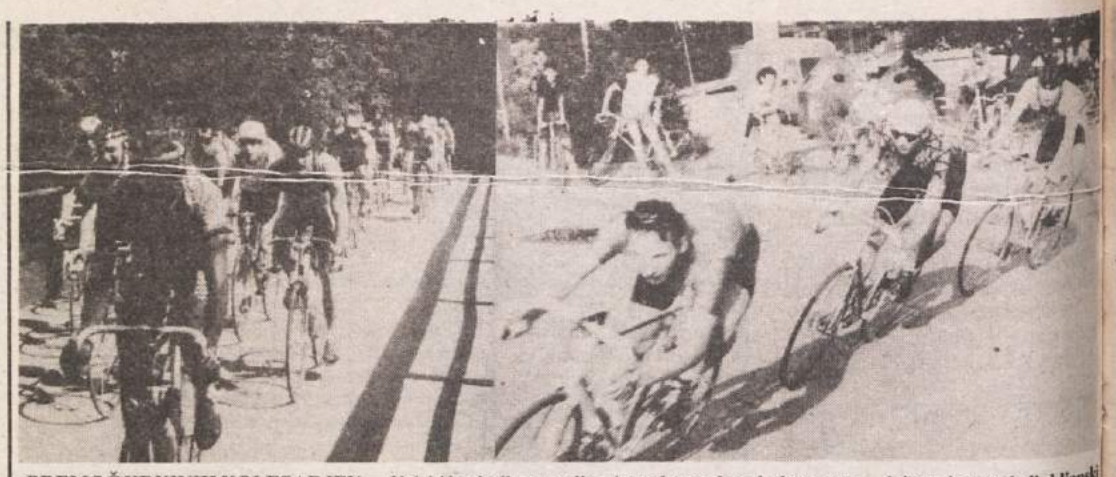

PREMOČ KRKINIH KOLESARJEV — Vsi, ki karkoli pomenijo v jugoslovanskem kolesarstvu — izjema je seveda ljubljanski Rog — ob njih pa še tekmovalci iz zahodnonemškega Langenhagna in Poljske so se minulo soboto in nedeljo zbrali v Novem mestu na tradicionalni Veliki nagradi Krke. Desni posnetek kaže mlajše mladince med sobotnim nočnim kriterijem na Drski, ki ga je dobil Krkaš Mervar (povsem desno), levi posnetek pa je z nedeljske tradicionalne 12. dirke za memorial Milana Novaka. Glavnino kolesarjev je objektiv ujel med vožnjo preko otoškega mostu. Kot je znano, je preizkušnjo z velikim naskokom dobil Sandi Papež. (Foto: B. Budja)

V dveh dneh oddali le eno zmago

Popolna premoč krkašev na Veliki nagradi Krke — Krnčeva, Mervar in Božič zmagovalci nočnega kriterija, Kranjec in Papež pa memorialne dirke

NOVO MESTO — Novomeškim kolesarskim delavcem lahko po sobotni in nedeljski tekmi za Veliko nagrado Krke krepko stisnemo roko. Ne le, ker je tekmovanje minilo ob številnih pohvalah in zasluži po organizacijski plati visoko oceno, pač pa tudi zategadelj, ker so kolesarji Krke pokazali svojo premoč in potrdili, da so danes prvi jugoslovanski kolesarski kolektiv. Med šestimi preizkušnjami v soboto in nedeljo so oddali vsega eno prvo mesto, kar kaže na dobro in strokovno delo v vseh kategorijah.

Že sobotni nočni kriterij je pokazal pravo razmerje v moči v jugoslovanskem kolesarstvu. Zmago so oddali le starejši mladinci, v vseh ostalih kategorijah so na najvišjo stopničko stopili domači tekmovalci. Pričelo se je z zmago Marije Krnc v ženski konkurenci; mlada Novomeščanka je tako potrdila napovedi, da se razvija v res odlično kolesarko. Kar trojna zmaga se je nato nasmihala mlajšim mladincem Krke, na koncu pa so se morali zadovoljiti le s prvim in drugim mestom Mervarja ter Gimplja, medtem ko je bil Štangelj četrti. Pri starejših mladincih je bil razred zase petkratni balkanski prvak Borut Rovšček, ki je potrdil odlično formo in zanesljivo zmagal, še prepričljivejša pa je bila zmaga Janeza Božiča med člani. Božič je tako uvrščenega poleg 3 milijonov dinarjev čakal kanu, poleg tega pa so bili v vsakem krogu še leteči cilji za enako mikavne nagrade. Po prvih krogih je kazalo, da bo o zmagovalcu odločala skupina petih ubežnikov, v kateri so bili tudi Božič, Kruljac in Šebenik iz Krke. Nabrali so si že poldrugo minuto prednosti in jo ohranili vse do predzadnjega kroga, ko jih je ujelo nekaj zasledovalcev, med njimi tudi Sandi Papež. V zadnjem krogu je Papež silovito potegnil — v samo osemnajstih kilometrih, kolikor je bil dolg en krog, si je nabral domala dve minuti prednosti — in tako po treh urah in desetih minutah prednosti — in tako po treh urah in desetih minutah prvi prevozil ciljno črto na Glavnem trgu, kjer ga je navdušeno pozdravila tisočglava množica ljubiteljev kolesarstva. Domače zmagoslavje so nato dopolnili še Roman Judež, ki letos prvič vozi v članski konkurenci, Robi Šebenik in Jure Robič, medtem ko se je na šesto mesto uvrstil Igor Kranjec, kar je seveda pomenilo njegovo zmago v kategoriji starejših mladincev.

REZULTATI — nočni kriterij, ženske: 1. Krnc (Krka) 21 točk, 2. Logander 19, 3. Kovačič (obe JUB Dol) 7, 4. Marjeta Sajevec 4, 6. Martina Sajevec (obe Krka) 2; **mlajši mladinci:** 1. Mervar 22, 2. Gimpelj (oba Krka) 17, 3. Pavlič (Rog) 8, 4. Štangelj (Krka) 7 ... 10. Vergot (Metlika) 1; **starejši mladinci:** 1. Rovšček (Sloga) 28, 2. Sovinec (Sava) 20, 3. Puš (Metlika) 18, 5. Kranjec 5, 6. Fink (oba Krka) 5 itd.; **člani:** 1. Božič (Krka) 46, 2. Scheiter (ZRN) 35, 3. Robič (Krka) 25, 4. Figura (Poljska) 12 ... 10. Roman Judež (Krka).

Memorial Milana Novaka — starejši mladinci: 1. Kranjec (Krka) 3:12,06, 2. Rovšček (Sloga) 3:12,45, 3. Cvetičanin (Sava) 3:13,50, 4. Bizjan (Astra) 3:13, 50 ... 6. Puš (Metlika) 3:13,57; **člani:** 1. Papež 3:10, 47, 2. R. Judež 3:11,56, 3. Šebenik 3:12,06, 4. Robič (vsi Krka) 3:12,06 itd.

B. B.

• Zvezni trener jugoslovanske kolesarske reprezentance je izbral kandidate za nastop na svetovnem prvenstvu konec avgusta v Franciji. Za posamični nastop poleg Glivarja, Bonče in Premužiča, ki bodo zanesljivo vozili, kandidirata še Papež in Pagon, za ekipni kronometer pa so v igri Papež, Šebenik, Robič, Pintarič, Ugrenovič in Čubrić. Zaključne priprave imenovanih bodo od 1. avgusta naprej v Kočevju.

vnovič potrdil, da je specialist za kriterijske dirke, in po tem uspehu se mu letos nasmiha tudi skupna zmaga v točkovanju za kriterij slovenskih mest.

Največ zanimanja pa je seveda veljalo nedeljski memorialni dirki Milana Novaka na progi, kjer je bilo leta 1986 balkansko prvenstvo. Startali so člani in starejši mladinci skupaj, organizatorji pa so 126 kilometrov dolgo dirko naredili izredno zanimivo tudi z nagradami, saj je prvo-

NOVA ZMAGA OREHOVICE

OREHOVICA — V počastitev dneva borca je bilo v Orehovici in pri Miklavžu na Gorjancih tradicionalno srečanje rekreativcev dveh sosednjih krajevnih skupnosti, Orehovice in Šentjerneja. V rokometu, odbojki in vlečenju vrvi je zmagal Šentjernej, v malem nogometu za veterane in člane, streljanju in namiznem tenisu pa gostitelji, ki so tako dosegli skupno zmago s 4:3. Po tretjem srečanju vodijo Orehovčani z 2:1.

OBVESTILO NK ELAN

NOVO MESTO — Nogometni klub vabi k vpisu igralce vseh starosti. Vpis bo vsak torek od 18. do 20. ure. Vabljeni!

REPČEVA ČLANSKA PRVAKINJA SRS!

KRŠKO — Maloštevilna ekipa krškega plavalnega kluba Celulozar se je pred dnevi nadvse uspešno udeležila letošnjega republiškega plavalnega prvenstva v kadetski, mladinski in članski konkurenci. Najbolj je seveda presenetila mlada Natalija Repec, ki si je na 200 metrov prosto priplavala naslov republiške članske prvakinje, kadetska štafeta 4 krat 100 metrov prosto pa je postavila nov republiški kadetski rekord. Ob Repčevi, ki je na prvenstvu osvojila kar pet prvih in tri druga mesta, se je najbolj izkazala še Sergeja Gradišek s tremi zmagami in tremi drugimi mesti.

Šport

IZENAČENA ODBOJKA — Minuli petek je v novomeški športni dvorani gostovala odbojkarska reprezentanca Kuvajta in se v prijateljskem srečanju pomerila z novim prvoligašem, ekipo Pionirja. Tekma je bila negotova in tudi dovolj kvalitetna, kakih 300 gledalcev pa je ob koncu pozdravilo zmago domače vrste, ki je goste iz Kuvajta ugnala po petih setih izenačene igre. (Foto: B. B.)

Po prvem delu vodi Krka

Končan prvi del delavskih športnih iger novomeške občine — Za prvo mesto Krka in Iskra Tenel

NOVO MESTO — Po prvem delu tekmovanj v okviru letošnjih delavskih športnih iger novomeške občine je vrstni red docela pričakovan. V skupnem seštevku je namreč s 360 točkami na vrhu Krka, sledijo pa ji Iskra Tenel (301), Novoles (217), IMV (208), Pionir (175), Komunala (172), Novoteks (140) itd. Podoben je vrstni red v moški in ženski konkurenci, v obeh primerih je na vrhu Krka pred Iskro Tenel.

Sicer pa poglejmo rezultate nekolikanj podrobneje. V streljanju žensk vodi ekipno Pionir pred Novolesom in Krko, posamično pa Kosova pred Gobčevo in Šegovo (vse Pionir), med moškimi je ekipno prvi Novoles pred Iskro Tenel in Krko, posamično pa Manojlović (Novoles), pred Ribičem (Pionir) in Malnarjem (Krka). V ženskem pikadu vodi ekipno Iskra Tenel pred Novolesom in Komunalo, posamično pa Kozanova (Novoles) pred Sičičevo in Grdinovo (obe Iskra Tenel). V ženskem badmintonu vodi Iskra Tenel pred Novoteksom in Krko, v moškem igralci Iskre Tenel zasedajo prvo in drugo mesto, tretji pa je Novoteks. V kegljanju žensk vodi Društvo upokojencev pred Krko in Skupščino občine, pri moških pa Krka pred Novoteksom in Pionirjem. V moškem pikadu je prva Iskra Tenel pred Novolesom in Poklicno gasilsko enoto, posamično vodi Kristan (Novoles) pred Spasovskim (Iskra) in Mirtkom (Krka). V šahu je zmagal IMV pred Krko in Društvom upokojencev, v tenisu med ženskami Skupščina občine pred IMV in Iskro Tenel, pri moških pa Prosveta pred Obrtnim združenjem in IMV. V ženski odbojki je prva Krka pred Pionirjem in SDK, moški pa Krka pred IMV in Novolesom. V igranju malega nogometa je zmagala ekipa PTT pred Pionirjem in Krko, moški košarki je bil prvi IMV-Revoz pred Novolesom in Iskro Hipot, v moškem namiznem tenisu Obrtno združenje pred Dolenjskim informativnim centrom in Krko, v ženskem pa se je prijavila le ekipa Iskre Tenel.

IKAR NA DUNAJU

DUNAJ — Drago Les in njegov žrebec Ikar sta konec minulega tedna nastopila na veliki konjeniški prireditvi v Badnu pri Dunaju. Težave na startu in slabo startno mesto so bili krivi, da Ikar ni dosegel kakih več od še zmeraj dobrega devetega mesta med dvanajstimi kasači. Za zmagovalcem je po kilometrskem času zaostal vsega dobro sekundo.

SAMI UREJAJO IGRIŠČE — Elanovi nogometaši, ki so se letos uvrstili v prvo slovensko ligo, so že pričeli s pripravami, za uvod priprav pa so poprijeli tudi za lopate in grablje. Sklenili so namreč lastnoročno urediti travnato površino igrišča na Stadionu Bratstva in enotnosti, ki je bilo doslej ob vsakem dežju podobno močvirju. (Foto: B. B.)

Zaseda prekinila serijo vlomov

Vlomi v osebne avtomobile pred gostiščem Lipov list na Dobravi dobili še sodni epilog — Vsem obtoženim zaporne kazni — Trhli izgovori

NOVO MESTO — Letošnjega marca smo pisali o uspešni akciji uslužbencev novomeške UNZ, ki jim je uspelo prekiniti serijo vlomov v osebne avtomobile pred gostiščem Lipov list na Dobravi. Vsa zadeva je tokrat dobila še sodni epilog, na zatožno klop novomeškega temeljnega sodišča so morali sesti 34-letni Bruno Kovačič, 20-letni Vinko-Ivica Brajdič, 24-letni Elko-Viran Hrvojić in 27-letni Roman-Brane Brajdič, vsi iz romskega naselja Žabjek pri Novem mestu.

Serija vlomov je bila prekinjena prav na letošnji dan žena, ko so miličniki in kriminalisti v bližini gostišča pripravili zasedo, v katero so padli štirje zgoraj omenjeni. Zaloteni so bili med vlomom v kombi Dušana Podkrižnika, lastnika gostišča, kasnejša preiskava pa je pokazala še, da sta imela Bruno Kovačič in Ivica Brajdič na vesti še štiri vlome, ki sta jih storila med 4. in 20. februarjem letos pred gostiščem. Tako sta 4. februarja vlomila v osebni avto R-4, last Mateje Tisovec, in ji zmaknila 170.000 din gotovine, isti večer pa še v R-18, last Andreja Gerbca, in ga olajšala za moško torbico iz kameljega usnja ter očala, oboje v skupni vrednosti 2,300.000 din. 18. februarja sta nato vlomila v audi 100 Matjaža Bajca, vendar mu nista odnesla ničesar, dva dni kasneje pa sta med 22. in 24. uro vlomila v fiat regato, last Franca Jevnikarja, in iz njega zmaknila žensko torbico z dokumenti in 40.000 din gotovine. Bruno Kovačič se je pred sodniki zagovarjal tudi zategadelj, ker je ob prijetju z nožem napadel miličnika Aleksandra Terzića, vendar ga je ta s pomočjo službenega psa obvladal.

Vinko-Ivica Brajdič in Roman-Brane Brajdič pa sta imela na vesti še vloma v osebna avtomobila na veseliščnem prostoru v Prečni. Rajku Mežnaršiču sta iz vozila pobrala 200 zahodnonemških mark, 100 avstrijskih šilingov, 600 grških drahem in za 250.000 din bencinskih bonov, Dušanu Jančarju pa zmaknila fotoaparat Yashica in 30 tisočakov gotovine.

Na obravnavi so vsi štirje očitana dejanja zanikali, Bruno Kovačič je trdil, da skupaj z Ivico Brajdičem ni bil nikoli na Dobravi, Elko Hrvojić se sploh ni hotel zagovarjati, medtem ko je Ivica Brajdič sodnike prepričeval, kako da je prizadet, ker mora sedeti v priporu, da zaradi tega cele dneve joka in da je dogodek že popolnoma pozabil. No, naj so bili izgovori takšni ali drugačni, dokazov in prič je bilo na voljo dovolj, da je sodišče izreklo sodbo. Bruna Kovačiča je senat obsodil na 1 leto in 8 mesecev zapora, Vinka-Ivico Brajdiča na 1 leto in 6 mesecev, Romana-Braneta Brajdiča na 8 mesecev in Elka-Virana Hrvojića na 2 meseca zapora. Sodba še ni pravnomočna, sodišče pa je vsem štelo v obteževalno okoliščino, da so že bili kaznovani za podobna dejanja.

POPRAVEK

V vesti o prometni nezgodi, ki se je 18. maja pripetila na prehodu za pešce pri pokopališču v Ločni, je prišlo do neljube napake. Tiskarski škrat je namreč zapisal, da je bila v nezgodi hudo ranjena Arhova, v resnici pa je seveda šlo za Vido Tramte z Rateža, ki jo je na prehodu za pešce zbil Martin Arh iz Novega mesta.

KRONIKA NESREČ

OBRAČAL NA CESTI — 10. julija, nekaj čez 15. uro, se je zahodnonemški državljan Andreas Hoffmann z motorjem pripeljal do manjšega parkirnega prostora na nasprotni strani ceste pri Ponikvah. Z motorjem je nameraval preko ceste zaviti na parkirišče, ko je nasproti z osebnim avtom pripeljala 30-letna Milica Grkinić iz Ljubljane. Prišlo je do trčenja, v katerem se je 21-letni Hoffmann huje ranil in se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je za 22 milijonov dinarjev.

PREHITRO PO MOKRI CESTI — 46-letni Grk Demirtsidis Charalampos se je 14. julija ob 9.45 peljal z osebnim avtom po magistralni cesti proti Zagrebu. Pri Mokricah je dohitel kolono vozil in pričel zavirati. Na mokri in spolzki cesti pa ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo v levo v tovornjak s polpriklopnikom, ki ga je nasproti pripeljal 38-letni Žarko Teofilović iz Zemuna. Grk se je v nezgodi huje ranil, materialne škode pa je za 50 milijonov dinarjev.

AVTO JE ZGOREL — 9. julija okoli 22.15 je 23-letni Markus Ola iz Zahodne Nemčije pripeljal osebni avto do Krakovskega gozda, kjer je opazil, da z motorjem ni vse v redu. Vozilo je ustavil, ko je iz motorja švignil plamen. Markusu in sopotniku je uspelo iz vozila pobrati prtljago, nakar je avtomobil zgorel. Pomoč gasilcev je bila prepozna. Materialne škode je za okoli 100 milijonov dinarjev.

Banke nič več, kar so bile

Z novim zakonom o bankah in finančnih organizacijah se bosta položaj bank in njihovo razmerje do gospodarstva bistveno spremenila, drugačna pa bo tudi njihova notranja organiziranost. O tem in o nekaterih drugih aktualnih zadevah v Temeljni dolenjski banki Novo mesto se je s predsednikom njenega poslovodnega odbora Sergejem Thorževskim pogovarjal Tone Jakše.

• Katere so bistvene spremembe, ki jih prinaša novi zakon, in kako se nanje pripravljate v TDB?

Letos v začetku leta je bila sprejeta vrsta zakonov, lahko bi jim rekli reformski paket, ki nekoliko drugače postavljajo ekonomske odnose v Jugoslaviji. Med temi je tudi zakon o bankah in finančnih organizacijah, ki je bil sprejet februarja, pred kratkim pa je bil v ponovni obravnavi in so bile vanj vnešene nekatere nove rešitve. Zakon postavlja banko kot delniško družbo oziroma družbo z omejenim jamstvom. To praktično pomeni, da je banka samostojna finančna organizacija, ki opravlja bančne posle ter ob upoštevanju osnovnih načel bančnega poslovanja, kot so likvidnost, varnost in rentabilnost, ustvarja dobiček. V februarskem zakonu je bil rok za reorganizacijo postavljen na konec prihodnjega leta, po novem pa je postavljen na konec letošnjega, zato smo morali pohiteti. Junija smo sklicali zbor banke, na katerem je bila osrednja točka dnevnega reda obravnava in sprejem predloga za začetek postopka in ekonomske upravičenosti Ljubljanske banke-Temeljne dolenjske banke po določilih zakona in obravnava poročila o postopku dosedanjih razprav glede formiranja sistema odnosno povezav v sistem Ljubljanske banke.

• Kako pa naj bi izpeljali novo bančno organiziranost, tako v banki kot v sistemu?

Na zboru smo o tem precej razpravljali ter glede gradiv oblikovali stališča in pripombe, naročili pa smo tudi delegatom ter strokovnim službam banke, naj se v te razprave aktivno vključijo. Postavljena je bila zahteva, da pred oblikovanjem sistema LB v posameznih bankah, ki že dlje časa poslujejo z izgubami, ugotovijo tako imenovane dubioze, da se tako prepreči vsak poskus njihove socializacije znotraj sistema, smatrali pa smo tudi, da je treba prehod v novo organiziranost v banki in v sistemu LB izpeljati skrbno, umirjeno ter z zagotavljanjem kontinuitete dosedanjih poslov v banki tudi ob spremenjenem sistemu upravljanja in odločanja. To pa ne sme zavlačevati vsebinskega spreminjanja celotnega dela po novi ekonomski zakonodaji.

• Ali se spreminja vloga in pomen ustanoviteljic banke?

Končne opredelitve o bančni organiziranosti in povezanosti so, razumljivo, vezane na opredelitev DO, ki se bodo na osnovi kapitala, ki ga imajo v bankah, v sedanjih skladih banke, povezovale v banke in bančne asociacije. To med drugim pomeni tudi, da se bodo podjetja odgovorno in avtonomno odločala, kako se bodo povezovala v banke in bančne sisteme. Pri tem gre res za veliko odgovornost. Imenovali smo odbor ustanoviteljic banke, ki se po novi zakonodaji zahteva. Ta bo vodil, spremljal in pripravljal vse potrebne aktivnosti za kasnejše odločanje tako glede formiranja banke kot njeno povezavo v združeno LB. Računamo, da bodo ustanoviteljice banke tiste, ki že imajo svoja sredstva v skladih banke, gre za sredstva v skladu osnovnih sredstev, v skladu solidarne odgovornosti novih članic, na tiste, ki bodo, da tako rečem, vplačale delnice. Torej se banka formira kot delničarska družba. Tista podjetja, ki sredstev v delnicah nimajo, ostanejo lahko kot deponenti in na svoja sredstva pač dobivajo obresti v skladu s poslovno politiko banke.

• Ali pa se bo tudi banka pojavljala kot delničar v podjetjih in preko moči kapitala tudi kot soupravljalec?

O banki kot delničarju v podjetjih še ni bilo govora, vendar sem prepričan, da bo v določenem času tudi do tega

Sergej Thorževskij

prišlo. Zlasti tam, kjer se bo videlo, da bo kapital, ki ga bo banka vložila, dejansko prinesel ustrezne rezultate odnosno dobiček. Imamo že danes pojave, da v podjetjih, vsaj v nekaterih oblikah upravnih organov, sodelujejo predstavniki banke, zlasti tam, kjer ima banka naložena svoja sredstva, pa je zato njen interes, kako se sredstva oplajajo in kako se problematika razrešuje. Verjetno ni več daleč dan, ko bomo imeli tudi pri nas predstavnike v upravnih organih nekaterih DO. Kot sedaj kaže, bo to kmalu v Novoteksu. Zaenkrat gre le za primere, ko podjetja poslujejo z motnjami ali imajo sestavljene sanacijske programe. Ne gre pa več za stari način, se pravi povečevanja kreditnih razmerij, ampak kako iz pridobljenega denarja, iz likvidnih sredstev s čim boljšim obračanjem čim hitreje doseči večje učinke. Tega je danes v podjetjih še vse premalo.

• Poslovnost je tudi odnos do stranke, skrb za njeno lagodnost. Je s tem v zvezi pri vas kaj novega?

V Temeljni dolenjski banki že dlje časa poskušamo približati bančno poslovanje tako gospodarstvu kot prebivalstvu, zato delamo tudi določene poteze z izgradnjo novih prostorov. Tako v Črnomlju opuščamo stare prostore in gradimo nove, enako bomo naredili v Metliki, v Šentjerneju smo pred leti kupili prostore predvsem z mislijo na lokacijo, na kateri bomo letos pričeli gradnjo, novo poslovalnico pa bomo odprli tudi na Drski, saj je tam v naselju vse več ljudi, ki so vezani na banko. Prihodnje leto bi moralo biti vse to urejeno, potem nam preostajajo le še manjši posegi tam, kjer bi se širila stanovanjska ali proizvodna naseljenost.

• Pri poslovanju z denarjem prihaja pri nas zadnje čase do vse večjih težav in zastojev. Tudi neprijetnih situacij. Kje vidite rešitev?

Z naglo rastočo inflacijo smo prišli do tega, da denarja kratko in malo ni več. Tudi v fizičnem smislu, saj tiskanje zaostaja. Mi ga dobivamo preko SDK, vse večje težave pa so, kako priti do njega, zlasti do večjih enot. Situacija postaja nemogoča tudi v tem smislu, da naše blagajnške mize ne morejo spreti takšnih količin, pa tudi v tem smislu, da tam, kjer bi to želeli, ne prejmejo zadostnih količin. Mi prevažamo denar z ene poslovne enote na drugo, ko se pokaže potreba, in tako še nekako rešujemo kritične situacije. Težave se bodo s povečanim turističnim prometom še povečale in nastali bodo premiki gotovine v kraje, kjer se prebivalstvo nenadoma poveča tudi po nekajkrat. Zato v bližnji bodočnosti ne vidim rešitve iz težav. Pa saj sami vidite, pred kratkim smo dobili bankovec za sto tisočakov, že sedaj pa bi morali razpolagati s takim z znatno večjo vrednostjo.

• Seveda ostaja občanom še brezgotovinsko poslovanje. Vam naraščanje čekov ne bo povzročalo težav?

Brezgotovinsko poslovanje s čeki smo zadnje čase propagirali in je zelo poraslo, vendar ne more povsem zamenjati denarja. Ljudje se vedno bolj zavedajo prednosti poslovanja s čeki. Pred kratkim smo imeli težave, saj nismo računali s tako hitro rastjo negotovinskega poslovanja, vendar sedaj zmagujemo, zato lahko zagotavljam, da v bodoče s tem ne bo večjih težav. Med drugim nabavljamo tudi večji računalnik, ne sicer nov, tako da bomo podvojili naše kapacitete, za tisti del poslovanja, ki ga imamo z Ljubljano, pa so zmogljivosti tam že sedaj zadostne.

Borci dopolnjujejo statut

Največ predlogov za skrajšanje in poenostavitev statuta — Še naprej po Titovi poti

LJUBLJANA — Konec lanskega leta je komisija za statut pri republiškem odboru ZZB NOV Slovenije pozvala vse občinske odbore ZZB NOV, naj sporočijo predloge za spremembo in dopolnitev njihovega statuta. Odzvalo se je 12 občinskih odborov.

Predsednik statutarne komisije Stane Markič je na nedavni seji republiškega odbora dejal, da se je največ predlogov nanašalo na poenostavitev in skrajšanje statuta in na ukinjanje borčevskih aktivov v delovnih organizacijah, ker je le še nekaj borcev v delovnem razmerju. Nekateri odbori so predlagali celo ukinitev medobčinskih sveto ZZB NOV, češ da niso učinkoviti, kajti v združenju je iz dneva v dan manj borcev. O članarini naj bi odločali občinski odbori ZZB, glede delegatskih razmerij pa so se spraševali, ali je res potrebno delegiranje delegatov v organe SZDL, SIS ipd. Skupnosti borcev, ki imajo domicil v občini, naj ne bi volile svojih delegatov za občinske skupščine ZZB, le-ti bi lahko bili kot delegati združenj borcev. Predlagali so tudi zmanjšanje števila organov v ZZB občin.

Novomeščani pa so šli še dlje, predlagali so občinsko konferenco, ki bi jo sestavljali fleksibilni delegati za vsako programsko in volilno konferenco, ter predsedstvo občinske konfrence, po potrebi pa bi imenovali posamezne organe in komisije za različna področja.

Statutarna komisija je po preučitvi predlogov občinskih odborov sklenila, da predlogi tako po vsebini kot po obliki ne odstopajo tako močno, da bi morali pripraviti nov statut, spremenili in dopolnili bodo le nekatere določbe sedanjega statuta. Komisija je ponudila skrajšan tekst za poglavje »Značaj in cilji organizacije«, ker pa so borci že stari in bolehni, je komisija podprla tudi predlog občinskih odborov ZZB, da bi v prihodnje imeli borci neomejene mandate. Predlagali so črtanje določb v 20. in 42. členu statuta, ki omejuje mandat, in dopolnitev 30. člena, ki dopušča tudi ponovitev mandata za delegate.

Delovanje borčevskih aktivov v delovnih organizacijah naj bi še naprej dopustili, poleg tega so predlagali dopolnitev člena z možnostjo borčevskih aktivov v domovih za ostarele. Članstvo ZZB se iz leta v leto manjša, tako je delo v krajevni skupnosti vse težje, zato so predlagali, naj bi bila v statutu predvidena možnost povezovanja več borčevskih združenj. Podrobnosti o združevanju naj bi določili občinski odbori ZZB NOV s svojimi statutarnimi sklepi. Glede medobčinskih svetov ZZB NOV, njihovih organov v občini in članarine pa je komisija predlagala, naj bi se obdržale dosedanje določbe.

Borci na seji niso imeli pripomb na uvodno formulacijo v statutu, da bodo delovali z Zvezo komunistov na čelu, kar kaže, da vztrajajo na poti, ki jo je začrtal že tovariš Tito.

Osnutek sprememb in dopolnitev statuta ZZB NOV Slovenije bodo poslali v razpravo občinskim borčevskim organizacijam, dokončno pa bo potrjen drugo leto junija. Sklenili so tudi, da bo letna skupščina ZZB NOV Slovenije novembra letos, medtem ko bo kongres ZZB NOV Jugoslavije drugo leto spomladi.

S. NIKOLIČ

»APOENI« PO SLOVENSKO

Vsi, ki se gnetejo v vrstah pred okni Ljubljanske banke v Brežicah, si imajo čas prebrati tudi naslednje obvestilo: »Vljudno prosimo vse varčevalce za razumevanje, ker pri izplačilih ne razpolagamo z ustreznimi apoeni bankovcev. Ustrezne institucije nam žal ne morejo zagotoviti ustrezne apoenske sestave bankovcev.« Ker nam besede »apoeni« ni uspelo najti niti v pravopisu niti v slovarju tujk, menimo, da je najbolje razpisati natečaj za najbolj pravilno razlago, ali še bolje — besedo izpustili, saj bi šlo v sporočilu tudi brez nje.

PLAVALNI TEČAJ ZA PREDŠOLSKE OTROKE

KRŠKO — Plavalni klub Celulozar je razpisal tečaje učenja plavanja za predšolske otroke, stare od 6 do 7 let (letnik 1982). Julijski uspešno poteka, avgustovski pa se bo pričel 1. in bo trajal vsak dan, razen ob sobotah in nedeljah, do 25. avgusta. Prijave sprejema PK Cellozar, ali osebno Andrej Škafar na bazenu, vsak delavnik od 18. do 20. ure.

Tobak za zdravje

Zelo uporaben je za „živo tovarno" kemikalij oz. zdravil

Genetiki ameriške družbe Biosours Genetics Corp. nameravajo vključiti tobačno rastlino v boj proti raku, torej v nasprotje tega, kar tobaku in kajenju sicer pripisujemo. To bodo skušali doseči s pomočjo genetskega inženiringa, nove tehnologije, ki omogoča neslutene možnosti. Dosedanji poskusi so obetavni, saj se je s pomočjo celic tobačne rastline raziskovlcem že posredčilo izdelati encim, ki je potreben za nastanek melamina v koži, to je snovi, ki kot učinkovit filter varuje kožo predškodljivimi ultravijoličnimi žarki, povzročitelji kožnega raka.

Raziskave imajo za cilj, da bi tobačno rastlino spremenili tako rekoč v „živo tovarno" z ceneno velikoserijsko proizvodnjo industrijskih kemikalij, živil in kozmetičnih izdelkov. To bi bil nov razlog za pridelovanje tobaka, ki je ob znanih ugotovitvah zdravnikov, da kajenje povzroča pljučnega raka, vse bolj ogroženo. Če bo nov postopek tudi komercialno izvedljiv, kar raziskovalci verjamejo, bodo imeli gojitelji tobaka spet polne roke dela, ta kulturna rastlina, ki je k nam prišla iz Amerike, pa se utegne znebiti svojega dvomljivega slovesa. (Tehnične in tehnološke informacije).

TELEVIZIJSKI SPORED

TELEVIZIJA SI PRIDRŽUJE VSE PRAVICE DO MOREBITNIH SPREMEMB PROGRAMA

PETEK, 21. VII.

16.10 — 1.50 TELETEKST
16.25 VIDEO STRANI
16.35 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NAŠE AKCIJE
20.15 SVET NENAVADNIH SIL ARTHURJA CLARKA, angl. dok. serija, 2/12
21.00 KRIMILANA ZGODBA, ameriška nanizanka, 6/20
21.45 DNEVNIK 3
22.10 POLETNA NOČ
MAMILO JE SMRT, ameriška nadaljevanka, 1/4
0.00 PISMA NEZNANEMU LJUBIMCU, angl.-franc. film
1.40 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.00 Ansambel Braneta Klavžerja — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Skupščinska kronika — 20.55 Furmanski praznik Postojna 89 (ponovitev) — 22.30 DP v plavanju — 23.10 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Ljubo doma, kdor ga ima — 9.00 Nedotakljivi (nanizanka) — 9.50 Risanka — 10.00 Športnik Billy — 10.30 Mozaiki in freske rimskega cesarstva — 11.00 Šanson iz Zagreba — 11.30 Risanka — 11.35 Vojaki (dok. serija, 7/11) — 12.30 Zgodbe iz starih mest: Travnik (glasbena oddaja) — 13.20 Glasbeni večeri v Donatu — 14.25 Ljubo doma, kdor ga ima — 14.55 Odkritje starega portreta — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Vrnitev Sherlocka Holmesa (zadnji del nanizanke) — 20.55 Večer v klubu (zabavno-glasbena oddaja) — 21.40 Dnevnik 2 - 22.00 Evropski kulturni magazin — 22.50 Program plus — 1.20 Poročila

SOBOTA, 22. VII.

9.35 — 11.50 in 15.30 — 1.40 TELETEKST
9.50 VIDEO STRANI
10.00 TINE IN NEJC V ETNOGRAFSKEM MUZEJU
10.40 MLADINSKI PEVSKI FESTIVAL CELJE, 89
11.40 VIDEO STRANI
11.15 KAKO ZELENA JE BILA MOJA DOLINA, ameriški film (ČB)
16.10 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
17.10 TEDNIK, ponovitev
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE, ponovitev
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 X 3
20.30 ŽIVELA SVOBODA, slovenski film
22.10 DNEVNIK 3
22.30 POLETNA NOČ
MAMILO JE SMRT, ameriška nadaljevanka, 2/4
SAMO BEDAKI IN KONJI, ameriška nanizanka, 7/13
1.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.00 Kako biti skupaj — 19.30 Dnevnik — 20.00 Operni večer — 21.30 Poročila — 21.35 Oddaja o kulturi — 22.05 Športna sobota — 22.25 Kronika dubrovniških poletnih prireditev — 23.10 DP v plavanju

TV ZAGREB

7.55 TV koledar — 8.05 Vrnitev Sherlocka Holmesa (ponovitev zadnjega dela nanizanke) — 9.00 Ešalon prihodnosti — 10.30 Ferdi (risanka) — 10.55 Program plus (ponovitev) — 12.55 Risanka — 13.15 Beg brez konca (zadnji del nadaljevanke) — 14.15 TV razstava — 14.25 Zdravoteka — 14.30 Zlati rogovi (sovjetski mladinski film) — 16.05 Sedem TV dni — 16.50 Dnevnik 1 — 17.05 Ko zagrabi, ne popusti (ponovitev TV drame) — 18.30 Švenk — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Ešalon prihodnosti — 20.45 Tarča (ameriški film) — 22.50 Dnevnik 3 — 23.05 Zabava vas Mišo Kovač — 23.55 Program plus — 2.25 Poročila

NEDELJA, 23. VII.

9.05 — 13.55 in 15.35 — 23.10 TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 OTROŠKA MATINEJA
10.45 BOLJŠE ŽIVLJENJE, 7. del nadaljevanke
11.30 ALPSKI VEČER 89, 5. oddaja
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 SAN REMMO 89
13.45 VIDEO STRANI
16.00 ZAPISANI ŠOLI, 7. del nadaljevanke
17.00 DNEVNIK 1
17.05 POSLOVNE INFORMACIJE
17.10 NOR NA OROŽJE, ameriški film (ČB)
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 DJEKNA ŠE NI UMRLA, KDAJ BO, PA NE VEMO, nadaljevanka, 5/10
21.25 ZDRAVO
23.00 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Danes za jutri in Odpisani (nadaljevanka) — 15.00 Športno popoldne — 19.00 Da ne bi bolelo: Posvetovalnica za starše — 19.30 Dnevnik — 20.05 Bellamy na vrhu sveta (3. del dok. serije) — 20.35 Ex libris z Jerco Mrzel — 21.30 Športni pregled — 22.25 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Nedeljsko dopoldne za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Izobraževalni program — 13.00 Quo vadis (1. del nadaljevanke) — 13.50 Nedeljsko popoldne — 16.30 Potopis — 17.00 Balkanski špijon (jugosl. film) — 18.45 Risana serija — 19.08 TV sreča — 19.30 Dnevnik — 20.00 Proka (1. del nadaljevanke) — 21.00 Igrani film — 22.30 Dnevnik — 22.55 Program plus — 0.55 Poročila

PONEDELJEK, 24. VII.

15.50 — 1.15 TELETEKST
16.05 VIDEO STRANI
16.10 POLETNA NOČ, ponovitev
17.40 MOZAIK: ZRCALO TEDNA
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK: UTRIP
18.25 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 PREPOLOVLJENI, drama TV NS
21.00 OSMI DAN
21.40 DNEVNIK 3
22.05 POLETNA NOČ
1.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.10 Po brezkončnosti sveta: Azija — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Po sledeh napredka — 21.05 Obramba pred točo, da ali ne — 21.30 Jutri? (dok. oddaja) — 22.10 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Miti in legende — 8.45 Najlepše antične pripovedke — 9.00 Poletni program — 15.00 Izobraževalna oddaja — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Dokumentarna oddaja — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Dramski program — 21.05 Resna glasba — 21.50 Dnevnik 3 — 22.15 Program plus — 0.15 Poročila

TOREK, 25. VII.

16.10 — 1.25 TELETEKST
16.25 VIDEO STRANI
16.35 POLETNA NOČ, ponovitev
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK: DA NE BI BOLELO
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 KLAN, 5. del nadaljevanke
21.05 MEDNARODNA OBZORJA
21.50 DNEVNIK 3
22.15 POLETNA NOČ
MAMILO JE SMRT, 4., zadnji del nadaljevanke
NENAVADNE ZGODBE, 8. del. nanizanke
1.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

18.30 Beograjski TV program — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Žrebanje lota — 20.50 Zabavni torek — 22.20 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Mali svet — 9.00 Poletni program — 15.00 Izobraževalni program — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Svetovni izziv — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Loto — 20.05 Giordano Bruno (italijanski film) — 21.40 Dnevnik 3 — 22.00 Kontaktni magazin — 23.05 Program plus — 1.05 Poročila

SREDA, 26. VII.

16.10 — 1.25 TELETEKST
16.25 VIDEO STRANI
16.35 POLETNA NOČ, ponovitev
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK: ALPE-JADRAN
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: ČAKAJOČ NA KOČIJO, argentinski film
21.35 MALI KONCERT
21.50 DNEVNIK 3
22.15 POLETNA NOČ
TEŽKO BREME, avstralska nadaljevanka, 1/4
HOOPERMAN, nanizanka, 8/13
1.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Koncert slovenske baročne glasbe — 21.20 Svet poroča — 22.20 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Otroški program — 9.00 Poletni program — 15.00 Izobraževalna oddaja — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Dokumetarni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Znak nesreče (sovjetski film) — 22.35 Dnevnik 3 — 23.00 Program plus — 1.00 Poročila

studio
100,6 MHz • STUDIO tel.: 917 • 21-505 tel.: ČESTITKE • OGLASI

ČETRTEK:
8.00 Marketing program Studia D. 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D včeraj, danes, jutri, 12.00 Predstavitev Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse manj je dobrih gostiln, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

PETEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Želeli ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 17.30 Želeli ste, poslušajte! 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Izbor pesmi tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončni in senčni strani Gorjancev, 11.00 Lestvica novosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30 Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Strižemo zastonj, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:
8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika, obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

PONEDELJEK:
8.00 Marketing program Studia D. 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Strižemo zastonj — ponovitev oddaje, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Lestvica narodno-zabavne glasbe, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 12.30 Novice. 13.30 Pogovarjamo se z... 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SREDA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Prispevki iz gospodarstva, 12.30 Novice, 13.30 Glasbena ura, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Čestitke in želje naših poslušalcev, 17.00 Strokovnjak v studiu.

Slovenija
Moja dežela.

Ples osvaja krško občino

Dušan Vodlan je ustanovil plesni studio Videm

KRŠKO — Po dveh letih negotovosti je Dušanu Vodlanu uspelo, da je letos februarja končno le ustanovil svoj plesni studio Videm, nad katerim je pokroviteljstvo prevzela TCP Videm. Čeprav se Vodlan že dolgo ukvarja s plesom in je pri tem dosegel tudi precejšnje uspehe, je njegovo delovanje dobilo pravi zamah in okvir šele z ustanovitvijo studia.

Seveda se je to takoj poznalo tako po številu tečajnikov, ki so šli skozi plesne tečaje, kot po številu prireditev. »V tej plesni sezoni smo imeli na plesnih tečajih preko 400 tečajnikov, od najmlajših štiriletnikov do odraslih, na zaključni prireditvi ob občinskem prazniku pa je sodelovalo 150 otrok. Zdaj imamo svojo plesno skupino 19 plesalk in enega plesalca, ki je imela doslej že 10 nastopov. Plesalci so se udeležili tudi regijskega tekmovanja, imeli smo dva para v polfinalu ter šest v četrtfinalu. Plesno sezono pa smo zaključili z dvema velikima nastopoma: Mladi Krške občine v plesu in pesmi ter z elitno plesno prireditvijo Plesni coctail, na kateri so se predstavile plesne skupine iz Slovenije, naša domača plesna skupina pa je odplesala 14-minutno plesno parado Bolero s kostumi, ki sta jih izdelala Lučka Rojec iz Brestanice in Jože Florjanc s Senovega.«

Ples je osvojil Krčane, ki so tako dobili priložnost, da so popestrili svoje družabno življenje, kdaj kasneje pa bo ples lahko postal tudi prava tekmovalna disciplina, čeprav v studiu za sedaj ne težijo k temu. »Mi negujemo predvsem družabni ples, čeprav se lahko pohvalimo, da je naš plesni par Katarina Ulčnik in Silvo Krošelj z Rake na regijskem tekmovanju prišel v polfinale. Zato bi radi dobili priložnost za organizacijo čisto družabnih plesnih večerov vsaj enkrat na teden. Toda za to bomo morali dobiti stalne prostore; sedaj rešujemo prostorske zagate tako, da gostujemo na šolah in v dvoranah, kjer pa razmere za delo niso najboljše.« Seveda Dušan Vodlan vsega dela ne bi zmogel sam, zato mu pri vodenju tečajev pomagajo Tatjana Avsec, Barbara Požun in Renata Umek, ki vodi začetni tečaj plesa v jazz tehniki. Odločilna pa je tudi pomoč pokrovitelja ter občinske Zveze prijateljev mladine, izobraževalne skupnosti, občine, delovnih organizacij, kot so JE Krško, Lisca s Senovega, Inplet z Blance in drugi, ki imajo vsi veliko razumevanja za plesno dejavnost. Vodlan ima za jesen še precej načrtov, zdaj poleti pa se skupaj s skupino 8 plesalcev nahaja v Ljubljani, kjer so se udeležili poletne plesne šole.

J. SIMČIČ

Dušan Vodlan

Vojaški orkester slavi

Pred 45 leti so se v Črnomlju zbrali borci — glasbeniki in ustanovili svoj orkester

LJUBLJANA — Ob 45-letnici obstoja in delovanja vojaškega orkestra so v Cankarjevem domu priredili 19. junija letos svečan koncert, Bojanu Adamiču pa so za prispevek k razvoju vojaške glasbe podelili plaketo JLA.

Poleti 1944 so borbene enote po Sloveniji prejele telegram, ki je pozival vse borce glasbenike v Črnomelj. V enotah, kot pravi tedanji referent za glasbo pri Glavnemu štabu Bojan Adamič, niso bili navdušeni nad tem pozivom, ker so menili, da so jim borci bolj potrebni za boj kot pa za glasbo. Zbral se je vendarle dobršen del glasbenikov, toda borci so bili brez instrumentov, dobili so jih pri Belokranjcih, ki so jih bili poskrili pred sovražnikom.

Tako je bil 18. junija 1944. leta v Črnomlju ustanovljen centralni orkester pri Glavnem štabu NOV in POS pod vodstvom dirigenta in organizatorja Bojana Adamiča. Iz Črnomlja, kjer je bil formiran, ga je vodila pot prek Ajdovščine, Nove Gorice do Trsta, kjer je pričakal konec vojne. Istočasno so tudi glasbeniki IV. armade formirali svoj orkester pod vodstvom Draga Larbeka.

Po osvoboditvi so v svoj repertoar vključili zelo veliko novih in aktualnih del, s katerimi so nastopali na raznih proslavah, jubilejih, mitingih in delovnih akcijah, imeli so prek 200 koncertov na leto širom po Sloveniji. Igrali so dela iz naše revolucionarne preteklosti, poznana dela jugoslovanskih in svetovnih komponistov in tudi izvirno slovensko glasbo. Za uspeh ljubljanskega vojaškega orkestra gre nedvomno zahvala njegovim dirigentom: Bojanu Adamiču, Stjepanu Dlesku, Jožetu Brunu, Pavletu Brzulju, Ivanu Knaficu, Ladislavu Lešku in Robertu Ivanoviću.

S. NIKOLIČ

Kamere tečejo

Mali jubilej slovenskega filma — Proizvodnja teče

Letos mineva 40 let od nastanka prvega povojnega slovenskega celovečernega filma Na svoji zemlji. In čeprav je okoli slovenske filmske proizvodnje ta čas spletena mreža krize, za nekatere prosojna in pajčevinasta, za nekatere pa čvrsta, se proizvodnja ni zaustavila.

V dokončni dodelavi je film Filipa Robarja Veter v mreži in dokončuje se tonska obdelava filma Coprnica Zofka, stekle pa so tudi priprave za nov celovečerec Umetni raj, ki ga pripravljata režiser Karpo Godina in scenarist Branko Vučičević. Film se v svoji sicer povsem svobodno oblikovani fiktivni zgodbi naslanja na resnične zgodovinske osnove, na srečanje in znanstvo pionirja slovenskega filma Karla Grossmana in kasnejšega svetovno znanega filmskega režiserja Fritza Langa.

V Vibi pa se pripravljajo tudi za realizacijo dragega in nacionalno pomembnega projekta: pripravljajo snemanje prve slovenske celovečerne risanke, ki pa naj bi prišla na platna leta 1991.

IZPITI ZA NARAVOSLOVNO SMER

BREŽICE — Srednja šola Brežice je razpisala vpis v devet oddelkov prvega letnika, tri za matematično-naravoslovno, in po enega v družboslovno in pedagoško usmeritev; za poslovnofinančno in trgovinsko dejavnost sta bila razpisana dva oddelka za smer ekonomski tehnik in dva oddelka za smer prodajalec. V naravoslovno matematično smer so bili sprejeti vsi kandidati. Bilo jih je 97. Za družboslovno usmeritev so organizirali sprejemne izpite. Prijav je bilo 47, sprejetih 36 učencev. V pedagoško smer so bili sprejeti vsi učenci (36), za smer ekonomski tehnik pa so od 76 prijavljencev štiri odklonili. S starši in učenci so se dogovorili na svetu šole, da bo merilo uspeh v osmem razredu. Prodajalci so bili vsi sprejeti; prijavilo se jih je 68. Letos je v prvih letnikih en oddelek več kot lani, zato pa bo v tretjem letniku eden manj.

REZULTAT ZA GUINESSOVO KNJIGO

KOČEVJE — Kočevska košarka se počasi vendarle znova postavlja na noge, nemara je k temu pripomoglo tudi svojevrstno odkritje, za katero mnogi zatrjujejo, da bo svoje mesto našlo tudi v sloviti Guinessovi knjigi rekordov. Ne tako davnega 1968. leta so mladinci Kočevja v prvenstveni tekmi premagali ekipo KK Mosie z neverjetnim rezultatom 111:0. Tekma je bila odigrana v Ljubljani, kar daje rezultatu še dodatno težo, zato je nemara prav tudi, če naštejemo kočevske igralce: Papež, Štemberger, Dekleva, Strle, Pongračič, Bižal, Vukelja, Zamida, Dejak in Simšič. Ob tem naj zapišemo, da so bili tistega leta prvaki igralci Olimpije, ki pa so imeli bojda s košarkarji iz Most težavno delo. Nič čudnega potemtakem, da kočevski košarkarski delavci sedaj mrzlično iščejo zapisnik srečanja, s katerim želijo rezultat prijaviti v Guinessovo knjigo rekordov.

M. G-č.

OPOREČNA PITNA VODA

KOSTANJEVICA — V Kostanjevici vodstvo krajevne skupnosti dobro pozna pereče probleme vaščanov pri preskrbi z zdravo pitno vodo. Najbolj bi bili potrebni pomoči pri gradnji oziroma obnovi vodovodnega omrežja krajani v vaseh Černeča vas, Avguštine in Oštrc, kjer je voda oporečna. Sami vaščani in krajevna skupnost ne bodo kos naložbi, zato pričakujejo pomoč občinske komunalne skupnosti.

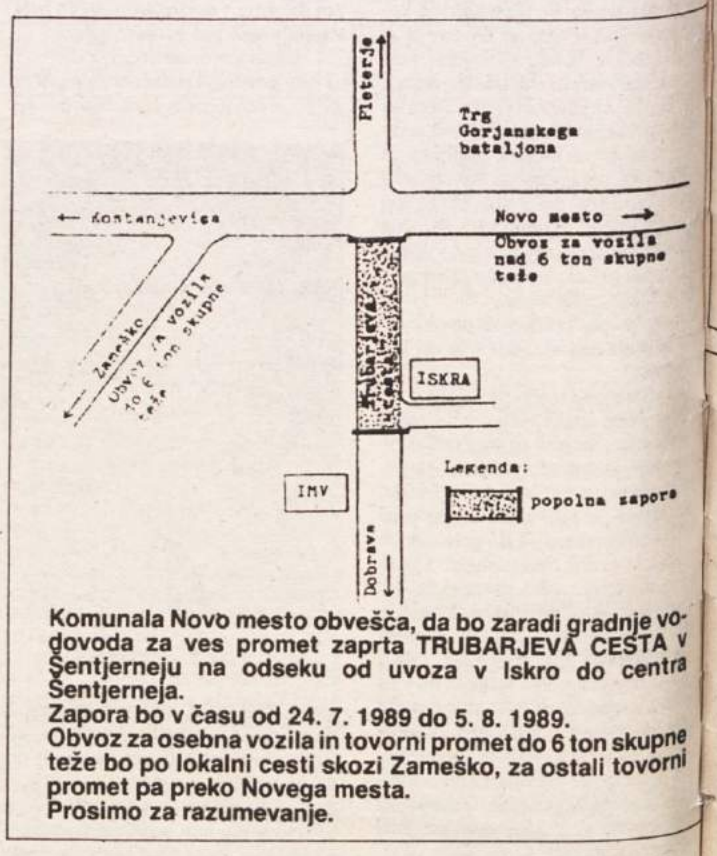

Komunala Novo mesto obvešča, da bo zaradi gradnje vodovoda za ves promet zaprta TRUBARJEVA CESTA v Šentjerneju na odseku od uvoza v Iskro do centra Šentjerneja.
Zapora bo v času od 24. 7. 1989 do 5. 8. 1989.
Obvoz za osebna vozila in tovorni promet do 6 ton skupne teže bo po lokalni cesti skozi Zameško, za ostali tovorni promet pa preko Novega mesta.
Prosimo za razumevanje.

DENARNE ZAGATE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

KRŠKO — V krajevnih skupnostih Senovo in Veliki Trn menijo, da bi kazalo spremeniti financiranje krajevnih skupnosti, ker zdaj manjše krajevne skupnosti, ki nimajo na svojem območju nobene tovarne, nimajo prav velikih možnosti, da bi dobile kak dinar za delo. Zato morajo krajevne skupnosti denar, ki ga dobijo iz občinskega proračuna za delegatski sistem, uporabiti za najnujnejše vzdrževanje cest. Pri vsem tem je zanimivo in lepo, da se tudi sorazmerno močna KS Senovo pridružuje zahtevam manjših krajevnih skupnosti.

UČBENIKI ZOPET V ŠOLI?

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini le še v semiški celodnevni osnovni šoli otroci dobijo knjige v šoli, povsod drugod si jih morajo sami nabaviti. To pa je v tej draginji za marsikatere starše tako velik strošek, da ga bodo s težavo zmogli. Zato so člani izvršnega sveta na nedavni seji zahtevali, naj tudi ostale šole nabavijo šolske knjige, kakor je bilo ponekod že dolgo let v navadi. Prav tako so zahtevali, naj bi vsebino učbenikov ne menjavali vsaki dve šolski leti. S to zahtevo pa se bodo morali najbrž obrniti nekoliko dlje kot le na občinski izvršni svet.

Slomškov spomenik

Javni natečaj za spomenik narodnemu prosvetitelju

Od letošnjega septembra naprej bosta slovenska kulturna javnost in Cerkev z več prireditvami počastili spomin na škofa Antona M. Slomška, narodnega prosvetitelja, pesnika in pisatelja. Letos mineva 130 let, odkar je prenesel sedež lavantinske škofije v Maribor in s tem zakoličil našo severozahodno mejo, hkrati pa z ustanovitvijo semenišča zastavil visoko šolstvo v Mariboru.

Zaradi vsenarodnega pomena, ki ga ima Slomšek v naši zgodovini, mariborska kulturna skupnost in škofijski ordinariat vabita slovenske umetnike, da se udeležijo natečaja za spomenik, ki ga nameravajo postaviti prihodnje leto v Mariboru.

Osnutek spomenika, ki naj bo izdelan v merilu 1:5 in zamišljen tako, da bo upodobljenec prepoznaven po svojem človeškem liku in zgodovinskem pomenu, naj umetniki pošljejo pod šifro do 30. novembra letos. Žirija bo podelila tri denarne nagrade (50, 30 in 20 mio din), prvonagrajeni osnutek ima pravico do izvedbe, vsi natečajniki, katerih osnutki bodo izpolnili pogoje razpisa, pa bodo dobili odškodnino.

REKORDNA PROIZVODNJA CELULOZE

KRŠKO — V TCP Videm je vse od leta 1983 veljal rekord v polletni proizvodji kvalitetnih celuloznih vlaken. Tedaj so jih v prvem polletju delavci naredili za 67.179 ton. V letošnjem prvem polletju pa so delavci v tozdu Celuloza dosegli nov rekord — 68.797 ton kvalitetnih vlaken celuloze.

BREZ LEPOREČJA V AKCIJO

KRŠKO — Občinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v Krškem skuša v okviru nacionalnega programa akcije »minus 10« prispevati svoj delček v mozaiku, ki mu lahko rečemo tudi skrb za večjo prometno varnost vseh udeležencev v cestnem prometu. Zato upamo, da bo poslej manj leporečja in podeljevanja raznih priznanj, več ofenzivnosti pri uresničevanju že sprejetega. Dokler bodo gradili ceste »na črno«, mimo veljavnih predpisov, pozabljali na že davno obljubljene pločnike, kot je denimo tisti ob regionalki skozi Staro vas, Libno, Dolenjo vas itd., bodo naše ceste le še bolj krvave. In ve se, koliko lahko k temu prispeva nek svet, koliko pa neprimerno bolj odgovorni neodgovorneži.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek je bilo moč dobiti krompir po 7 tisočakov, endivijo po 10, čebulo po 6, česen po 12, paradižnik po 8, hruške po 5, marelice po 10, breskve po 8 do 10, ringlo po 4, jabolka 6 do 8, kumarice pa po 18 tisočakov kilogram. Glava cvetače je stala 5 tisočakov, pušelj korenja ali pese tudi pet tisočakov, jajce 2 tisočaka, lonček skute 30 tisočakov, lonček smetane pa 50 tisoč dinarjev. Jurčkov v ponedeljek na trgu ni bilo moč dobiti, lisičke pa so stale 5 tisočakov kilogram, vendar so šle slabo v prodajo.

Rokovo cerkev bodo zaščitili

Brežice: Vlaga načenja pomemben kulturni spomenik

BREŽICE — Cerkev sv. Roka v Brežicah sodi med dvajset zaščitenih slovenskih baročnih cerkva. V začetku 18. stoletja jo je kot zahvalno cerkev zgradila Marija Wurmbrandt, žena prvega lastnika brežiškega gradu Ignaca Marije Attemsa. Za ta kulturni spomenik je značilna čista baročna arhitektura z zanimivo baročno fresko v notranjosti.

Dragoceni hram načenja talna vlaga, zato so ga klenili zavarovati pred njo. Denar za zaščitna dela so zbrali občinska kulturna skupnost, kulturna skupnost Slovenije in župnijski urad v Brežicah. Zaščitna dela strokovno vodi Zavod za varstvo kulturne in naravne dediščine Novo mesto v dogovoru z odborom za spomeniško varstvo pri občinski kulturni skupnosti, ki mu predseduje prof. Marjan Gregorič. Delavci odkopavajo temelje in jih odpirajo, da bi meteorna voda lahko odtekala v kanalizacijo. Če zunanja kineta ne bo zadoščala, bodo napravili še notranjo.

J. T.

KOLESARSKI MARATON FRANJA

LJUBLJANA — 22. julija letos bo 8. kolesarski maraton Franja. Udeleženci bodo startali tega dne ob 8. uri v Tacnu pod Šmarno goro, vozili skozi Ljubljano, Vrhniko, Logatec, Idrijo, Cerkno in Škofjo Loko ter po približno 8 urah prispeli nazaj v Tacen.

Priznavalnine za inflacijo

Število upravičencev do teh prejemkov upada

Uresničevanje politike dodeljevanja občinskih priznavalnin je bilo tema razprave na seji republiškega komiteja za borce in VVI. Na seji, ki jo je vodil Stane Kotnik, je v poročilu nanizala Stanka Tutta nekaj podatkov glede priznavalnin. V primerjavi z letom 1987 se je lani število upravičencev do teh prejemkov zmanjšalo za 220 oz. za odstotek od skupnega števila. Pričakovati je, da se bo zaradi naravnega procesa upadanje števila upravičencev nadaljevalo tudi v letošnjem letu.

Med prejemniki priznavalnin je več kot polovica kmečkih upravičencev. Povprečna priznavalnina v Sloveniji je v decembru 1988 znašala 105.615 din ali 28 odst. najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo v tem času. Podatki o lanskem uresničevanju dogovora gibanja priznavalnin kažejo, da so občine dosledno izvajale sklepe DD o medletnih uskladitvah priznavalnin. Prva uskladitev v višini do 60 odst. je bila v tretjini občin opravljena do konca septembra. V vseh ostalih občinah so to storili v oktobru, razen v občini Novo mesto, kjer so jih prvič uskladili šele v decembru.

Uresničevanje družbenega dogovora o priznavalninah kaže, da je sistem priznavalnin ustrezen temelj za zagotavljanje socialne varnosti udeležencev NOV z nizkimi prejemki ali brez prejemkov, seveda pa ob predpostavki, da se sprejeti sistem tudi dejansko izvaja. Pri tem je potrebno omeniti, da je indeks rasti priznavalnin vse od 1985. leta nekoliko nad indeksom povečevanja življenjskih stroškov v Sloveniji.

Zagotavljanje zadostnih sredstev bo zato naloga odbora udeležencev družbenega dogovora in strokovne službe republiškega komiteja za borce in VVI tudi v bodoče. Na omenjeni seji so v zvezi s tem sklenili, da je potrebno spričo rastoče inflacije in zaradi naglega povečevanja življenjskih stroškov občinske priznavalnine med letom večkrat valorizirati.

Na predlog republiškega komiteja za borce in VVI je odbor družbenega dogovora sprejel sklep o prvi medletni uskladitvi stalnih občinskih priznavalnin. Razliko, izhajajočo iz uskladitve, naj bi upravičencem izplačali za čas od 1. maja naprej.

S. NIKOLIČ

OPEKARNA — RUDNIK BREŽICE
INDUSTRIJSKA PRODAJALNA

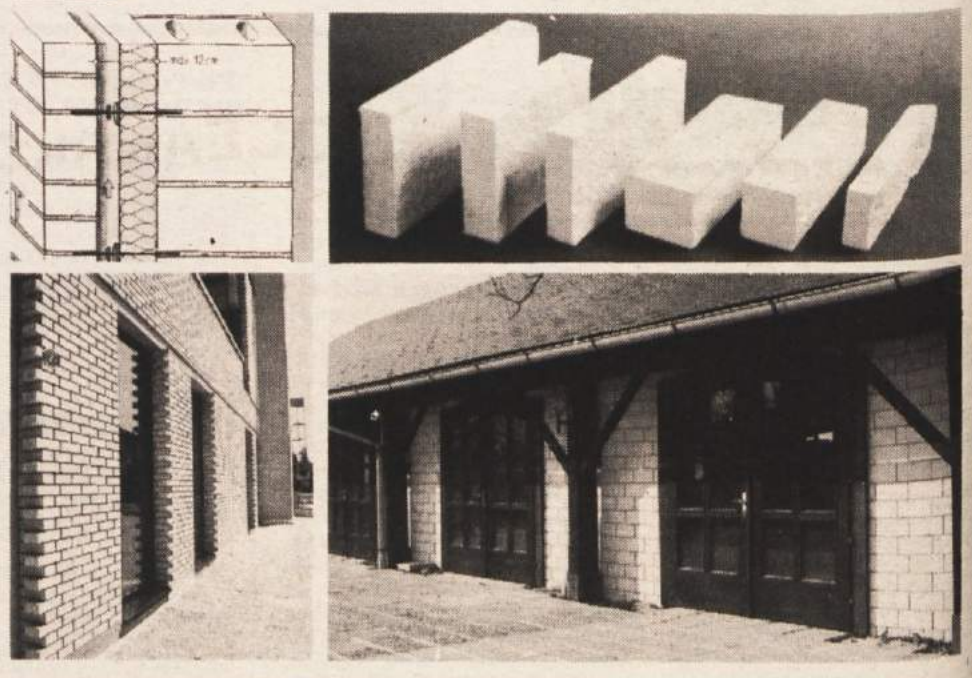

	CENA DIN/KOS BREZ PROMETNEGA DAVKA
SILIKATNI FASADNI BLOK 4/1	17.771
SILIKATNI FASADNI ZIDAK 1/1	4.825
BARVNI FASADNI ZIDAK 1/1	6.755
CEPLJEN ZIDAK V PLOŠČICE DOLŽINA — ŠIRINA — DEBELINA	CENA DIN/m²
250 x 65 x 20 mm	95.079
250 x 65 x 30 mm	98.193
250 x 65 x 40 mm	127.336
250 x 65 x 60 mm	187.435
250 x 65 x 80 mm	254.644
250 x 120 x 33 mm	157.200
290 x 140 x 40 mm	189.566
190 x 140 x 36 mm	198.560

V ceni je zaračunana inštruktaža in dostava na dom do 150 km za minimalno naročilo 10 palet.
Vse izdelke nudimo tudi v barvah!

Za gotovinsko in avansno plačilo odobravamo kupcem **25% popusta**. Za **virmanska plačila** pa **20% popusta**.

Zahtevajte informacije in prospekte v industrijski prodajalni tovarne po telefonu 0608/61-798, 61-222.

VIO OSNOVNA ŠOLA NOVO MESTO
Delovna skupnost skupnih služb

RAZPISUJE DELA IN NALOGE

RAČUNOVODJE DO OŠ NOVO MESTO

za nedoločen čas

Pogoji:
— visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri
— 5 let delovnih izkušenj pri računovodskih delih in nalogah
— sposobnost organiziranja in vodenja
— znanje uporabe računalnika v praksi.

Kandidati morajo poslati prošnjo z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov:
VIO OŠ NOVO MESTO, DSSS, Valantičevo 2.
O izbiri bomo kandidate obvestili v zakonitem roku.

414/29

MERCATOR-KZ KRKA n.sub.o.
TOZD OSKRBA n.sub.o. Novo mesto
CKS 10, Novo mesto

VABILO K SODELOVANJU
STARŠI, UČENCI!

Če se še niste odločili o nadaljnjem šolanju, vas vabimo, da se oglasite v naši organizaciji, ki razpisuje štipendije za poklic mesarja.
Nudimo štipendijo za deficitarne poklice, plačilo stroškov bivanja v internatu ter stroškov prevoza in šolskih potrebščin.
Po končanem šolanju, ki traja tri leta, zagotavljamo zaposlitev in možnosti nadaljnjega izobraževanja.
Natančnejše informacije dobite na sedežu TOZD v Novem mestu, na Cesti komandanta Staneta 10 ali po telefonu 21-256, 26-059, 22-542.

Gozdno gospodarstvo Novo mesto, n.sub.o.
TOZD Gozdarstvo Straža, n.sub.o.
komisija za medsebojna razmerja delavcev

objavlja prosta dela in naloge

— vodenje blagovnega knjigovodstva in odpreme

Pogoji:
— strokovna izobrazba ekonomskega tehnika;
— eno leto delovnih izkušenj
Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas in sicer, do vrnitve delavke s porodniškega dopusta.
Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v roku 8 dni po objavi na naslov Gozdno gospodarstvo Novo mesto, TOZD Gozdarstvo Straža, 68351 Straža, Pod Srobotnikom 21.
Kandidate bomo pisno obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

419/29

Gozdno gospodarstvo Novo mesto
skupščini
TOK Gozdarstvo Črnomelj
TOK Gozdarstvo Trebnje
razpisujeta
prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

1. Vodje TOK Gozdarstvo Črnomelj
2. Vodje TOK Gozdarstvo Trebnje

Poleg splošnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja, določenih z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovski politiki, morajo kandidati pod tč. 1. in tč. 2. izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
— da imajo strokovno izobrazbo diplomiranega gozdarskega inženirja in najmanj 5 let delovnih izkušenj v gozdarstvu ali strokovno izobrazbo gozdarskega tehnika in 10 let delovnih izkušenj v gozdarstvu;
— da imajo strokovne in organizacijske sposobnosti;
— da imajo sposobnost za razvijanje samoupravnih socialističnih odnosov.

Izbrana kandidata bosta imenovana za štiri leta.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa na naslov:
Pod tč. 1:
Temeljna organizacija kooperantov Gozdarstvo Črnomelj, 68340 Črnomelj, Pod smreko 10 — s pripisom: za razpisno komisijo
Pod tč. 2:
Temeljna organizacija kooperantov Gozdarstvo Trebnje, 68210 Trebnje, Baragov trg 2, s pripisom: za razpisno komisijo
Kandidate bomo o izidu obvestili v 8 dneh po sklepu o izbiri.

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM NOVO MESTO

razpisuje po sklepu sveta

JAVNO LICITACIJO
za odprodajo osnovega sredstva

stanovanjska hiša, Breg 10

— stavbišče	**61 m²**
— dvorišče	**55 m²**
— vrt (njiva)	**24 m²**

Hiša stoji v historičnem delu mesta, neposredno poleg restavracije Breg, in je primerna za drobno tiho obrt ali stanovanje.
Licitacija bo 12. 8. 1989 ob 9. uri.
Izklicna cena 146,000.000 din.
Varščina znaša 10% od izklicne cene in jo interesenti nakažejo 5 dni pred pričetkom dražbe na žiro račun št. 52100-603-30297.
Varščina se vračuna v kupnino najugodnejšemu ponudniku, ostalim ponudnikom pa se vrne v 8 dneh po opravljeni javni dražbi.
Kupnino plača najugodnejši ponudnik najkasneje ob podpisu pogodbe.
Prometni davek in ostale stroške plača kupec.
Predkupno pravico ima najemnik oziroma stanovalec.
Objekt spada pod spomeniško varstvo.
Vse podatke o nepremičnini dobe interesenti na tel. št. 21-527, 24-287, 24-603 ali na upravi šole.

V skladu z 11. členom odloka o priznanjih občine Brežice (Uradni list SRS št. 22/80) in 2. členom odloka o spremembi odloka o priznanjih občine Brežice (Uradni list SRS št. 31/83)

KOMISIJA ZA ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA SKUPŠČINE OBČINE BREŽICE

RAZPISUJE
OKTOBRSKE NAGRADE, PRIZNANJA IN PLAKETE OBČINE BREŽICE ZA LETO 1989

1. Oktobrske nagrade se podeljujejo posameznikom in pravnim osebam za posebne dosežke na družbenoekonomskem, političnem, znanstvenem, tehničnem, kulturnem in drugih področjih dela, ki imajo poseben pomen za razvoj in napredek občine Brežice.
2. Priznanja se podeljujejo posameznikom in pravnim osebam za izredno uspešno delovanje na vseh področjih družbenega dela (na področju gospodarstva, družbenih dejavnosti in družbenopolitičnega dela).
3. Plakete občine Brežice se podeljujejo kot spominsko darilo posameznikom ali pravnim osebam ob praznikih, jubilejih in drugih posebnih priložnostih kot priznanje za zasluge na kateremkoli področju družbenega dela.
4. Predloge lahko posredujejo organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva, izvršni svet SO Brežice ter posamezniki.
5. Predloge je treba podati v pisni obliki komisiji za odlikovanja in priznanja skupščine občine Brežice na naslov: Skupščina občine Brežice, Cesta prvih borcev 18, 68250 Brežice, najkasneje do 31. avgusta 1989.
   Predlogov, ki bodo prispeli po tem roku, komisija ne bo upoštevala.
6. Podelitev oktobrskih nagrad, priznanj in plaket občine Brežice za leto 1989 bo 28. oktobra 1989 ob prazniku občine na svečani seji zborov skupščine občine Brežice.

Komisija za odlikovanja in priznanja
skupščine občine Brežice

DOLENJSKI LIST

NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov

Priimek in ime: _____

Ulica in hišna št.: _____

Poštna številka in kraj.: _____

Št. osebne izkaznice: _____

DENARNO BLAGOVNA LOTERIJA

TRANSOCEANSKO REGATNO DRUŠTVO

ŠTIRI MILIJARDE
(400 STARIH MILIJARD)

PRVI DOBITEK

- 1 dobitek 3.000.000.000.—
- 18 dobitkov po 500.000.000.—
- 30 dobitkov po 300.000.000.—
- 8 dobitkov, avtomobil CBX 16 RS
- 2 dobitka, potovanje s turist. agenc.
- 100 dobitkov, barvni televizor
- 100 dobitkov, videorekorder
- 100 dobitkov, jadralna deska
- 60 dobitkov, pralni stroj
- 60 dobitkov, pomivalni stroj
- 60 dobitkov, hladilna omara
- 60 dobitkov, štedilnik
- 500 dobitkov, multipractic

1100 DOBITKOV

ČENA SREČKE : 50.000 din
ŽREBANJE 26. AVGUSTA 1989 V PORTOROŽU

SPONZORJI:
gorenje CIMOS KOPER IMPRAD

YACOMa

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR — KINO — SLUŽBO IŠČE — SLUŽBO DOBI — STANOVANJA — MOTORNA VOZILA — KMETIJSKI STROJI — PRODAM — KUPIM — POSEST — ŽENITNE PONUDBE — RAZNO — OBVESTILA — PREKLICI — ČESTITKE — ZAHVALE

tedenski koledar

Četrtek, 20. julija — Marjeta
Petek, 21. julija — Danijel
Sobota, 22. julija — Dan vstaje
Nedelja, 23. julija — Brigita
Ponedeljek, 24. julija — Kristina
Torek, 25. julija — Jakob
Sreda, 26. julija — Ana

LUNINE MENE
25. julija ob 14.31 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 21. in 22. 7. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Železna roka pravice. 22. in 23. (ob 22. uri) nemški erotični film Pohotna Marilyn. 23. (ob 18. in 20. uri) in 24. 7. (ob 20. uri) ameriški film Policaj Manijak. 25. 7. (ob 20. uri) ameriška drama Noč in dan Makroja.

ČRNOMELJ: 20. 7. (ob 20. uri) italijanski erotični film Ljubezen in strast. 21. 7. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Smrtonosni plen. 21. 7. (ob 22. uri) in 23. 7. (ob 20. uri) ameriški erotični film Poper iz Miamija — II. del. 23. 7. (ob 18.) ameriška komedija Moja priljubljena leta. 25. 7. (ob 20. uri) ameriški erotični film Vragolije šolskih dni.

KRŠKO: 21. 7. (ob 22. uri) ameriški erotični film Voyeur. 23. 7. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Profesija komandos.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 20. 7. (ob 20. in 22. uri) ameriški film Ciklon. 21. 7. (ob 20. in 22. uri) ameriški film Ljubezen, seks in ostalo. 22. in 23. 7. (ob 20. in 22. uri) ameriški grozljivi film Demoni — II. del. 24. 7. (ob 20. in 22. uri) ameriška komedija Transilvania. 25. 7. (ob 20. in 22. uri) in 26. 7. (ob 22. uri) ameriški kriminalni film Domiselni ubijalec. 26. 7. (ob 20. uri) ameriški risani film Ameriška pravljica.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 21. do 23. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Nevaren posel. Od 24. do 26. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriški film Striptiz smrti.

službo dobi

IZKUŠENIM AKVIZITERJEM nudim delo. Tel. (068) 26-330. (2833-SL-29)

ZA GOSTINSKA OPRAVILA v tujini iščem dekle, po možnosti s pasivnim znanjem francoščine. Tel. (0608) 69-213. (P29-64MO)

DEKLE za samostojno delo v bifeju zaposlim. Stanovanje in hrana preskrbljena. Tel. (0608) 69-138, po 18. uri (P29-43MO)

službo išče

POTREBUJETE POMOČ v gospodinjstvu? Pokličite na tel. 85-498. (5063-RA-29)

Živi kje kdo v svoji hiši sam, brez potomcev, ostarel, osamljen ali potreben pomoči? Vzamemo za streho nad glavo; zanj bi lepo skrbela mati s parom otrok in lastnim prevozom. Naslov v upravi lista. (P29-2 MO)

FANT iz okolice Novega mesta išče kakršnokoli honorarno zaposlitev. Prednost ima avtomehanična stroka (diesel). Naslov v upravi lista. (2774-SI-29)

stanovanja

MLADA ŠTUDENTSKA DRUŽINA išče primerno stanovanje. Tel. dopoldne (068) 22-212, družina Valerij. (2561-ST-29)

motorna vozila

PRODAM JUGO 45, letnik 88. Šlajkovec Zdenka, Krka 44, tel.: 27-412. (P28-74MO)

GOLF DIESEL, letnik 1979, prodam ali zamenjam za mlajši letnik. Tel. 47-188. (2769-MV-29)

FIČO, letnik 1971, vozen, registriran do 1990. leta, naprodaj za 400 SM. Mačkovec 4 pri Dvoru. (2766-MV-29)

JUGO 45 A, star dve leti in pol, prodam. Tel. (068) 84-238, Rado Gliha, Žužemberk 50. (2563-MV-29)

126 P, letnik 1980, in avtomatik, letnik 1986, prodam. Tel. 25-344. (2754-V-29)

BAGGY, registriran do julija 1990, prodam. Tel. 22-798. (2758-MV-29)

126 P, letnik 1976, prodam. Kum Marjeta, Družinska vas 91, pri Šmarjeških Toplicah. (2807-MV-29)

RENAULT 4 GTL, star 14 mesecev, prodam. Telefon 22-395 (dopoldne).

126 P, star 15 mesecev, prodam po ugodni ceni. Tel. 26-314, (popoldne).

R 4 GTL, letnik 1985, prodam. Tel. 22-813 in 22-967. (P29-61MO)

JAWO 350, letnik 1987, neregistrirano, odlično ohranjeno, dodatno opremljeno, prodam. Janez Gačnik, Šutna 16, Podbočje. (P29-63MO)

GOLF JX, letnik 1986, prodam. Viktor Simčič, Majde Šilc 18, Novo mesto. (ček-MV-29)

Z 101, letnik 1984, in JUGO 45 AX, letnik 1987, prodam ali zamenjam za GOLF diesel. Tel. 40-211. (P29-66MO)

MOTOR TOMOS 15 SLC, letnik 1981, obnovljen, ugodno prodam. Kajs, Ragovska 22, Novo mesto. (2836-MV-29)

ZASTAVO 101 mediteran, letnik 1980, s plinsko napeljavo, prodam. Tel. 27-943. (2835-MV-29)

126 P, letnik 1978, prodam. Jože Kebelj, Dol. Karteljevo 11 a, Novo mesto. (2829-MV-29)

Z 750 LE, letnik 1983, prodam. Jože Robek, Dule 17, Bučka. (2828-MV-29)

Z 750, december 1984, prodam. Tel. 27-930. (P29-33 MO)

Z 128 rdeče barve, november 1986, dobro ohranjeno, garažirano, prodam. Tel. (0608) 67-115 ali Peter Močan, Mladinska 3, Dobova. (P29-60MO)

Z 101, letnik 1986, prodam. Milan Turk, Gor. Maharovec 6, Šentjernej. (2809-MV-29)

Z 750, obnovljeno, letnik 1976, prodam. Tel. 27-694. (P29-35MO)

NOV BT 50 S prodam. Tel. 42-411. (P29-36MO)

126 P, letnik 1986, prodam. Tel. 25-580. (P29-37MO)

OPEL KADETT, letnik 1977, in VESPO PX 200 E, letnik 1987, prodam. Tel. (0608) 31-596. (P29-39MO)

ZASTAVO 126 PE, letnik 1985, prevoženih 40.000 km, prodam. Tel. (068) 40-273. (P29-40MO)

MERCEDES 220 D, letnik 1970, obnovljen, prodam. V račun vzamem cenejši avto. Tel. (068) 47-744. (P29-44MO)

FIAT 126, letnik 1986, prodam. Tel. 22-465. (2790-MV-29)

126 P, letnik 1982, in GOLF JGL, letnik 1981, prodam. Milena Radkovič, Drča 7, Šentjernej. (ček-MV-29)

JUGO 45 A, letnik 1987, ohranjen, prodam. Tel. (068) 84-650. (2814-MV-29)

ZASTAVO 101, letnik 1983, prodam. Tel. (0608) 75-781. (2813-MV-29)

BMW R 65, letnik 1979, prodam. Tel. (0608) 81-827. (PR-MV-29)

ZASTAVO 750 LE, letnik 1981, prodam. Tel. 84-343. (2817-MV-29)

TOVORNO VOZILO ZASTAVA 650 ugodno prodam. Prodam tudi Zastavo 650-konfekcijski kontejner z zagotovljenim delom. Tel. 22-798 zjutraj od 7. do 7,30. (2818-MV-29)

Z 128, letnik 1987, prodam. Tel. 23-965. (2820-MV-29)

Z 128, letnik 1987, prodam. Tel. 23-965. (2820-MV-29)

CITROEN AX prodam ali zamenjam za cenejši avto. Tel. 65-501. (2822-MV-29)

JUGO 45 A, letnik 1987, zelo ohranjen, registriran do maja 1990, ugodno prodam. Vuica, Pod vinogradi 36, Straža. (2823-MV-29)

Z 750 lux, letnik 1978, in R 4 TL, letnik december 1982, prodam. Silvo Bele, Potov Vrh 17 a, Novo mesto. (ček-MV-29)

LADO KARAVAN, letnik 1979, in GOLF diesel, letnik 1985, prodam. Tel.(068) 73-075. (2840-MV-29)

GOLF DIESEL, letnik 1979, ugodno prodam. Tel. (0608) 70-415. (P29-50MO)

ZASTAVO 850 SC, letnik 1979, prodam za 1200 DEM. Jože Retel, Občice 6, Dolenjske Toplice. (2827-MV-29)

KARAMBOLIRANO Z 101, letnik 1985, ugodno prodam. Ogled od 17. ure dalje. Malinovič, Pot na Gorjance 44, Novo mesto. (P29-67MO)

JUGO 45 E, letnik 6/87, 22.500 km, prodam. Tel. (068) 51-492. (P29-54MO)

OPEL KADET C 1200 KARAVAN 77 rdeče barve, pravkar registriran, prodam. Tel. (068) 22-669. (P29-55MO)

LADO RIVO 1300, staro 14 mesecev, prodam. Okorn, Blato 22, Trebnje, tel. popoldne (068) 44-859, dopoldne (068) 44-211. (P29-15MO)

BMW R-50/50, letnik 1972, v odličnem stanju, prodam. Tel. (068) 25-912, popoldne. Cena 350 DEM. (P29-17MO)

JUGO 45, star dve leti, 15000 km, prodam, Ravbar, Dol. Toplice, tel. 65-247. (P29-18MO)

126 PGL, letnik 1987, prodam. Kermc, Nad mlini 41/20, Novo mesto. (P29-22MO)

GOLF JX, letnik 1987, in mercedes 200 D, letnik 1970, prodam. Tel. (068) 49-107, 49-137. (2803-MV-29)

126 P, letnik 1986, prodam. Tel. 28-794. (2788-MV-29)

GOLF DIESEL, 8/1983, in audi 90 super prodam. Tel. 21-912. (P29-28MO)

JAWO 350, športno opremljeno, registrirano do 1. 4. 1990, prodam. Tel. (068) 47-488. (P29-27MO)

LADO caravan 1200, letnik 1981, ter 3 mm³ suhega smrekovega ostrešja (že obdelanega) prodam. Cena po dogovoru. Ciril Beretič, Šmarjeta 32. (P29-26MO)

126 P, letnik 1984, registriran do maja 1990, prodam. Tel. (068) 43-571, popoldne. (P29-25MO)

126 PGL, letnik 1987, prodam. Roman Košale, Potočna vas 23 a, Novo mesto. (2783-MV-29)

LADO 1300 S, letnik 1983, prodam. Tel. 86-210. (2782-MV-29)

R 4 GTL, letnik 1987, rdeče barve zelo ugodno prodam. Tel. 26-741. (2785-MV-29)

GOLF DIESEL, letnik 1985, prodam. Tel. 27-029, dopoldne, 84-407, popoldne. (P29-29MO)

Z 101 GTL 55, letnik 1987, in tovorni avto Mercedes 11-13, letnik 1976, ugodno prodam. Informacije na tel. (068) 52-282. (2784-MV-29)

UNO 45, prva registracija april 1984, prevoženih 67000 km, prodam. Telefon (0608) 60-094. (P29-24MO)

R 4, letnik 1978, dobro ohranjen, ugodno prodam. Tel. (0608) 61-437. (2786-MV-29)

GOLF diesel, letnik 1983, zelene barve, prodam. Franc Bevc, Dol. Kronovo 33, Šmarješke Toplice. (P29-12MO)

R 18 prodam. Tel. 22-648. (P29-14MO)

PRODAM JUGO 45 A, letnik 86. Inf. na tel.: 28-022.

GOLF DIESEL, letnik 1986, prodam za 17 mil., šotor ter dve splani vreči, novi, pa za 3,5 M. Priselac, Drska 50, Novo mesto. (P29-49 MO)

ZASTAVO 750, november 1984, dobro ohranjeno, prodam. Anton Štamcar, Gorenja vas 38, Šmarješke Toplice. (2807-MV-29)

OSEBNI AVTO JUGO 45 rdeče barve, letnik 1987, prodam. Tel. 58-254 od 13. do 19. ure. (2806-MV-29)

Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. Tel. 20-411. (ček-MV-29)

ZASTAVO 126, oktober 1986, 27.000 km, prodam. Tel. 28-343. (28P5-MV-29)

TOMOS APN 6 S, v garanciji, prodam za 1,1 M. Trščinar, Jurna vas 30, Novo mesto. (2804-MV-29)

RENAULT 4 GTL, letnik izdelave 1984, registriran do 1990, prodam. Slavko Habinc, Kremen 20, Krško. (2799-MV-29)

ZASTAVO 101 GT, letnik 1983, prodam. Tel. (068) 21-675. (2778-MV-29)

126 P, letnik 1980, registriran do aprila 1990, prodam za 1200 DEM. Tel. 24-567. (2781-MV-29)

126 P, letnik 1983, prodam. Milan Pergar, Nad mlini 17, Novo mesto, tel. (068) 22-780. (2780-MV-29)

PRODAM tovorni avto TAM 5000 za prevoz kontejnerjev, letnik 1973, z novim motorjem, in kontejner. Vrtačič, Otočec, Nad Krko 12. (2777-MV-29)

Z 750, letnik 1982, registrirano do januarja 1990, prodam. Golobič, Dolž 7, Novo mesto. (2773-MV-29)

FIAT 126 PK, letnik 12/1983, prevoženih 48.000 km, odlično ohranjen, prodam. Tel. 42-346, Robert Lampe, Vrh 22, Šentjernej. (2789-MV-29)

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1984, registrirano do decembra, in traktorsko škropilnico (2001), še v garanciji, prodam. Tel. (068) 24-226. (2791-MV-29)

KARAMBOLIRANO ZASTAVO 101 1-1 GX, letnik 1988, prodam. Tel. 49-673. (P29-65 MO)

PEUGEOT 305 SR za vrednost 7.400 DEM prodam. Tel. 27-782. (4935-MV-29)

KADETT D, model 80 (uvoz in ZRN), prodam. Tel. (0608) 70-039, popoldne. (P29-57 MO)

SAMARO, maj 1988, prodam. Trebnje, tel. 44-948. (P29-58 MO)

Z JUGO 1,1 GX, letnik 1987, in R 18, letnik 1984, prodam. Tel. 40-009 po 15. uri. (P29-59 MO)

126 P, letnik 1987, odlično ohranjen, prodam. Tel. 42-466. (2826-MV-29)

GOLF JXD, letnik 1985, in 126 P, letnik 1977, obnovljen, registriran, ugodno prodam. Gor. Kamence 23, Novo mesto. (P29-69 MO)

prodam

PRODAM rabljeno peč za centralno na olje, 2 kom. hrastovih vhodnih vrat in strešno okno. Vprašajte popoldne na tel. 21-292, Kuhar, Kettejev drevored 33, Novo mesto. (ček-PR-29)

STREŠNIK, grafitno siv, Dobruška vas, 2000 kom., poceni prodam. Tel. (0608) 61-846. (P29-11MO)

GLOBOK otroški voziček (uvožen), stajico in hojico prodam. Tel. 65-478. (P29-13MO)

STROJ za izdelavo betonskih zidakov, star 4 leta (štirje modeli), prodam. Tel. (0608) 33-887. (P29-19MO)

KOMPLETNO rabljeno ostrešje z letvami in opeko, velikost 5 x 6, prodam. Martin Brodarič, Rosalnice 14, Metlika. (P29-20MO)

KRAVO, staro 7 let, 8 mesecev brejo, prodam. Tel. 85-919. (2793-PR-29)

BARVNI TELEVIZOR Gorenje in črno-beli prenosni televizor Iskra prodam. Informacije popoldne na tel. 25-511. (2796-PR-29)

5 čebeljih družin na 10 AŽ satju prodam. Telefon 52-372. (2774-PR-29)

DVA VINSKA SODA (800 in 600 l), rabljena, prodam. Longar, Češnjevek, Trebnje. (2775-PR-29)

PO UGODNI CENI prodam dekliško posteljo z jogijem ter garderobni omari. Tel. 65-494. (2560-PR-29)

STROJ za izdelovanje lesenih žlic prodam za 2500 DEM. Tel. (061) 871-140. (P29-5 MO)

MIZO s stoli in jedilnim kotom ter otroški voziček prodam. Tel. 26-805. (ček-PR-29)

POROČNO OBLEKO št. 42 za noseče, rožnate barve, prodam. Cena po dogovoru. Tel. 23-494, Cesar. (ček-PR-29)

MAESTRAL 9 S in jamaho 3,5 prodam. Drska 11, Novo mesto, tel. 22-935. (P29-3 MO)

PRODAM 3 m³ suhih smrekovih plohov (8 cm), gašeno apno, vrtno kosilnico Panonija, novo, 1000 komadov rabljene strešne opeke ter ovce z mladiči. Tel. 26-883, popoldne, ali 24-480, dopoldne, Nagelj. (2771-PR-29)

SKORAJ NOVO SPALNICO zaradi selitve ugodno prodam. Tel. 65-645 v soboto in nedeljo. (P29-34MO)

MAESTRAL ČOLN 18 in tomos 4 prodam. Tel. 62-973. (P29-38MO)

BRAKO PRIKOLICO, staro 10 let, ugodno prodam. Tel. (068) 23-742. (2810-PR-29)

BARVNI TELEVIZOR Grundig prodam. Tel. 51-288 ali na naslov: Dušan Panjan, Vojna vas 27, Črnomelj. (P29-45MO)

ŠTEDILNIK Gorenje (2 plin, 2 elektrika), zelo dobro ohranjen, prodam. Tel. 20-345. (P29-48MO)

KOMPRESOR TRUDBENIK, tri glave, 1100 l/min, prodam. Tel. 40-070. (2802-PR-29)

TELEVIZOR GORENJE, barvni, ugodno prodam. Tel. 24-449. (P29-30MO)

OTROŠKI VOZIČEK PEG in stolček za hranjenje prodam. Tel. 23-342. (2912-PR-29)

DIGITAL SYNTHESIZER FARFISA z ritmi, midi sistemom, 32 zvokov, pet oktav, in pedalo ter kovček prodam na dva obroka. Tel. (068) 21-229 Marjan. (2815-PR-29)

BREZHIBNI BARVNI TV Iskra prodam. Tel. (068) 25-625 po 15. uri. (P29-51MO)

OTROŠKO KOLO in posteljico prodam. Tel. 40-048. (P29-53MO)

JARČKE NESNICE, stare tri mesece in pol, prodam. Groblje 7, Novo mesto. (2824-PR-29)

ŠOTOR, nov, za 5 oseb, s predprostorom, novo vetrobransko steklo za Z 101 in zadnji pokrov za Z 128 ter plohe ugodno prodam. Belokranjska 54 (Gotna vas), Novo mesto. (2825-PR-29)

ELEKTROMOTORJA 4 KW in 5,5 KW ter traktorski plug PTO-2 prodam. Staniša, Vinja vas 34, Novo mesto. (2834-PR-29)

posest

V BLIŽINI Semiča v vasi Osojnik prodam staro hišo s sadnim vrtom. Pokličite tel. (061) 218-624. Cena po dogovoru. (P29-16MO)

ZAZIDLJIVO PARCELO pri Šentjerneju prodam. Tel. (068) 28-750. (P29-23MO)

TRAVNIK na Golem pri Čadražah, k.o. Gradišče (28 a 66 m²), prodam. Stanko Kušljan, Na gmajno 3, Šentjernej. (2774-PO-29)

NOVO MESTO — HIŠO, vseljivo (147 m²), prodam. Juvanc, Mala Cikava 9. (2772-PO-29)

V Podturnu pri Dolenjskih Toplicah prodam dve gozdni parceli velikosti 2723 m² in 989 m². Tel. (068) 65-227. (P20-62MO)

PRODAM začeto individualno gradnjo na Gačah. Tel. zvečer 22-783. (ček-PO-29)

HIŠO v Stranjah 7, pošta Vliki Gaber, prodam. Tel. (068) 46-564. (P20-47MO)

V NAJEM vzamem hišo ali stanovanje. Informacije na tel.: 28-022.

V lepem sončnem kraju, oddaljeno 5 km od Brežic, prodam takoj vseljivo visokopritlično hišo (7,5 x 12,5), staro 5 let, z manjšim gospodarskim poslopjem in 2 ha obdelovalne zemlje ali brez nje. Informacije dobite v Sloveniji po 19. uri na tel. (0608) 69-457 ali v ZRN 02173-54718. (P28-7 MO)

V centru Krškega prodam stanovanjsko hišo, primerno za manjšo obrt. Tel. (0601) 81-749, zvečer. (P29-4 MO)

STARO HIŠO v Novem mestu prodam. Tel. (068) 21-145. (2770-PO-29)

kmetijski stroji

TRAKTOR TV, 30 KS, star 7 let, dobro ohranjen, prodam. Tel. 33-941, popoldne. (P29-7 MO)

TRAKTORSKI OBRAČALNIK za seno Sonce prodam. Andrej Jenžur, Drnovo 59, Leskovec pri Krškem, tel. (0608) 34-958. (P29-1 MO)

TRAKTOR Ferguson (35 KW) prodam. Martin Lenart, Smolenja vas 21 b. (2797-KS-29)

KULTIVATOR HONDA 600, rabljen 15 ur, z vsemi priključki, tudi originalno prikolico, prodam. Tel. 24-249. (2808-KS-29)

TRAKTORSKO PRIKOLICO-kiper Ljutomer, letnik 1985, prodam. Alojz Vizler, Pod goro 4 D, Krško. (P29-32 MO)

TRAKTORSKO prikolico, novo (ni kiper), prodam. Tel. (0608) 69-126. (P29-41 MO)

TRAKTOR IMT 533, 1800 delovnih ur, prodam. Tel. (0608) 82-361. (2830-KS-29)

IMT 540 in dva vozova (14, 15 col) prodam. Božnar, Slančji Vrh, Tržišče. (2832-KS-29)

KOSILNICO BCS 127 ugodno prodam. Žibert, Blanca, tel. 88-307. (2831-KS-29)

KOSILNICO BCS, telička simentalca in gumi voz 20 col železa, prodam. Žitnik, Babnogoriška 31, Lavrica, p. Škofljica, tel. (061) 666-420. (P29-65 MO)

TRAKTOR IMT 533 in smrekove plohe prodam. Vidmar, Dolenja vas 2, Otočec. (ček-KS-29)

IZKOPAČ KROMPIRJA INEKS LIFAM in motorno nahrbtno škropilnico Panonija prodam. Mohorčič, Zagorica 18, 68211 Dobrnič. (P29-46 MO)

TRAKTOR UNIVERZAL 45 prodam. Stanislav Udovč, Črmošnjice 55, Stopiče. (2811-KS-29)

TRAKTOR URSUS 35, star 10 let, 2000 delovnih ur, prodam. Cveto Zorat, Šmarješke Toplice 14. (2801-KS-29)

TRAKTORSKO PRIKOLICO prodam. Edo Urekar, tel. (068) 67-233. (P29-52 MO)

Ljubil si naravo, dom in zemljo,
trta jokala bo, ko tebe v vinograd
več ne bo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, strica in svaka

PAVLA GREGORIČA

iz Črnomlja

se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem ter sosedom z Dobličke Gore, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, pokojniku darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi HP Kolinski-TOZD BELSAD, Gorenju Črnomelj, Tonosi Adlešiči in ZB Črnomelj. Zahvala tudi govornikoma za poslovilne besede, pevskemu zboru in godbi ter g. kaplanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Za vedno nas je zapustila draga mama, babica in prababica

MARIJA MAKOVEC

Podturn 46

Hvala vsem, ki ste ji v težkih trenutkih pomagali in jo pospremili na zadnji poti.

VSI NJENI

Ljubila si polje, ljubila si dom,
v tihem jutru odšla si v večni dom.

ZAHVALA

V 73. letu nas je zapustila draga mama, stara mama, tašča in sestra

JOŽEFA KALIN

roj. Ovniček

z Malega Slatnika 17

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in sosedom za pomoč, podarjene vence in cvetje ter izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se tudi OOS LABOD-TOZD Ločna, sodelavcem iz OOS, IMV REVOZ-proizvodnja III, preme R 4, in SCP, OOS OPEKARNA Zalog ter KUMPOVIM. Lepa hvala tov. AVSCU za poslovilne besede in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

Dolga leta si garal v tujini,
v domovini srčno ljubil domek svoj,
trte, cvetje okoli si nasadil,
da uživale bi s teboj.
Sedaj nam lepše bilo bi živeti,
ali ti prerano moral si umreti.

VSPOMIN

24. julija mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dobri mož in oče

LOJZE ŠRIBAR

iz Podulc pri Raki

Žalujoča žena Zofi, sinova Slavko in Jože z družinama

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.
SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar.
ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovo in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.
TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 6.000 din, naročnina za 2. polletje 150.000 din; za delovne in družbene organizacije 320.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 120.000 din, na prvi ali zadnji strani 240.000 din; za razpise, licitacije ipd. 130.000 din. Mali oglasi do deset besed 90.000 din, vsaka nadaljnja beseda 9.000 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200 in 23-610, naročniška služba in mali oglasi 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje SR Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

IZOLACIJE, SERVIS ZAMRZOVALNIKOV
Viktor Pajek
Ptujska cesta 89, Maribor
telefon 062-305-150 ali 413-606
nonstop

Generalno popravljamo in obnavljamo ohišja zamrzovalnih aparatov. Če se je pri vašem zamrzovalniku pojavilo rosenje, če pozimi od zunaj ledeni, poleti pri čepu toči, mu bomo z obnovo izolacije povrnili izolacijske sposobnosti. Tudi če se pri vašem aparatu življenjska doba že izteka, ga bomo usposobili, da bo deloval kakor nov. Prihranite 50% elektrike!

Za storjeno delo dobite garancijo.

CENIK GORENJE — LTH:

345 l	990.000
300 l	990.000
220 l	890.000
410 l	890.000
310 l	830.000
210 l	720.000
50 l	790.000
345 l z dodatno steno	1.250.000
220 l z dodatno steno	1.115.000

Turistična agencija EVROPA
Brežice, Cesta prvih borcev 39

vas vabi na izlet v

BUDIMPEŠTO
27. do 30. julija

Ogled znamenitosti madžarske prestolnice, panoramski ogled Budimpešte
Cena: 1,440.000 din

in v

MEDJUGORJE

Odhod v petek ob 22. uri, povratek v nedeljo zjutraj.
Cena: 470.000 din.
Vse informacije dobite na telefonski številki (0608) 61-006 od 10. do 16. ure.

razno

HIŠO s telefonom v Novem mestu vzamem v najem za več let. Rozman, Vnanje Gorice 200, 61357 Notranje Gorice. (P29-10MO)

TRAKTOR Pasquali, obnovljen, menjam za frezo Diesel. Prodam mizarski rezkar, manjšo frezo in moped na 4 prestave. Lado Lavrič, Stare Žage, Dol. Toplice. (2792-RA-29)

preklici

FANI GAZVODA, Smolenja vas 50, Novo mesto, opozarjam vse, ki me žalijo in obrekujejo, naj s tem prenehajo, sicer jih bom sodno preganjala. (2759-PK-29)

čestitke

DRAGEMU očetu, staremu očetu in dedku JOŽETU GAZVODI iz Šentjošta vse najboljše za njegov visok življenjski jubilej — 90-letnico, sinu JOŽETU pa srečno vrnitev iz Kanade v rojstni kraj žele vsi domači, sinovi in hčere z družinami. (2821-ČS-29)

obvestila

GOSTILNA ROGELJ, Rdeči Kal, vabi 22. julija ob 20. uri na vrtno veselico. Igra ansambel BRODNIKI. (2793-OB-29)

GOSTILNA ŽOLNIR v Kostanjevici obvešča svoje goste, da bo zaradi letnega dopusta lokal od 23. julija do 11. avgusta zaprt. Se priporočamo! (P29-42MO)

ZAVOD ZA DRUŽBENO PLANIRANJE IN URBANISTIČNO NAČRTOVANJE OBČINE NOVO MESTO

RAZPISUJE

prosta dela in naloge

POMOČNIKA DIREKTORJA IN VODJE ODSEKA ZA GOSPODARSKI IN SOCIALNI RAZVOJ

Poleg splošnih pogojev, ki jih določa Zakon o sistemu državne uprave in o Izvršnem svetu skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih, se zahteva še izpolnjevanje pogojev, in sicer:
- visoka izobrazba ekonomske smeri
- 5 let delovnih izkušenj
- opravljen strokovni izpit
- aktivno znanje slovenskega jezika

in pogojev, določenih v Družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji predvsem: moralno-etične vrline, zavzetost in družbena aktivnost pri uveljavljanju in razvijanju socialističnega samoupravnega sistema, sposobnost usklajevanja širših interesov na podlagi meril in pooblastil.
Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polno delovno obveznostjo.
Pomočnik direktorja in vodja odseka za gospodarski in socialni razvoj je vodilni delavec. Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 let in bo po preteku te dobe lahko ponovno imenovan ali pa razporejen k drugim delom in nalogam, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom sprejema 8 dni po objavi Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2.
Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

417/29

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

VEKOSLAVA FABJANA

iz Črnomlja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste bili z njim in z nami v času njegove bolezni in smrti.

Žalujoči: vsi njegovi

Skrb, tema, trpljenje — tvoje je bilo življenje.
Bolečino in trpljenje si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 59. letu starosti zapustila draga žena, mama, sestra

ELIZABETA GRACAR

roj. KOLENC

iz Praprotnice 7

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebno se zahvaljujemo dr. Elgi Majdič in dr. Stanislavi Vilfan za nesebično pomoč, IMV Mirna in Dani Mirna za podarjene vence in izrečeno sožalje. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

Ni več trpljenja, ni bolečine,
življenje je trudno končalo
svoj boj.

(Gregorčič)

ZAHVALA

V 84. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

JANEZ STARC

iz Predgrada 15

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prijateljem in vaščanom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo družini Rade za nesebično pomoč, GD Predgrad, sodelavcem DO Unior Stari trg, STOJNA Kočevje, ZD Kočevje, Obrtno združenje Kočevje, Pevskemu zboru za lepo zapete žalostinke, dr. Odorčiču in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat najlepša hvala!

Žalujoči: žena Marija, sinovi Ivan, Stanislav, Lojze z družinami in hčerki Anica in Mimica z družinama

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in tast

JOŽE HOČEVAR

iz Regerče vasi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sodelavcem za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje ter tako številno spremstvo na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom za nesebično pomoč ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je zapustila draga sestra in teta

PEPCA PAVLIČ

z Ragovske 10

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iz Orehovice, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih in nam izrazili sožalje, podarili vence in cvetje. Hvala ZB NOVO MESTO za govor in podarjeno cvetje. Še posebej se zahvaljujemo pevskemu zboru Orehovica, Alešu za prelepo zaigrano žalostinko in gospodu župniku iz Šentjerneja za opravljeni obred. Hvala družini Luzar za pomoč.

Žalujoči: nečak Lojze z družino

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je za vedno zapustila naša mama, babica in prababica

TEREZIJA KNEZ

Pod Trško goro 96

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in VVO enota Drska-Kandija za podarjeno cvetje in izraze sožalja, govorniku za poslovilne besede, Društvu upokojencev Novo mesto in gospodu proštu za lepo opravljeni obred.

Vsi njeni

Skrb, delo in trpljenje —
tvoje je bilo življenje.
Bolečine in trpljenje si prestala,
zdaj boš v preranem grobu spala.

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 65. letu starosti zapustila draga mama, stara mama in babica

JUSTINA ŠPILER

roj. Pleterski

iz Zdol 13 pri Krškem

Najlepše se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje in pokojno v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala dr. Šprajcu in dr. Sunčiču in patronažnima sestrama Nevenki Žiberna ter Milki, gospodu župniku za lepo opravljeni obred in govor, Branku Šobi za lep govor in zdolskim pevcem ter vsem, ki ste pokojno v času njene bolezni obiskovali in ji lajšali bolečine. Še enkrat vsem prisrčna hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dobrega in skrbnega očeta, starega očeta, tasta in svaka

ANTONA DRŽAJA

iz Bršljina 4

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za vso pomoč, ustno ali pisno izraženo sožalje ter podarjene vence in cvetje. Posebno zahvalo izrekamo zdravnikom, sestram in strežnemu osebju nevrološkega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za vso skrb in nego. Hvala delavcem Železniške postaje Novo mesto za podarjeni venec in poslovilni govor, predsedniku KS Bršljin za besede slovesa, pevcem in p. Felicijanu za opravljen obred. Vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovo zadnjo pot, naša iskrena hvala!

Vsi njegovi

Novo mesto, 18. 7. 1989

Življenje Tvoje je bilo
trpljenje, skrb in delo,
skrbi svoje si prestala,
zdaj mirno boš v grobu spala.

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, prababica in teta

BARBARA BARTOLJ

roj. Mravinc
iz Irče vasi 17, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, posebej še družini Gričar, Vovkovi teti, znancem in prijateljem, ki so nam izrazili sožalje, podarili toliko cvetja in našo mamo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Hvala tudi osebju nevrološkega oddelka novomeške bolnice za pomoč, gospodu kaplanu za lepo opravljeni obred, vaščanu Tonetu Hrovatu za poslovilne besede in godbi za izrečeno sožalje ter zaigrane žalostinke. Hvala vsem!

Žalujoči: sinovi Jože, Tone, Janez ter hčerki Cvetka in Elka z družinami

Sredi dela si se ustavil,
trpljenje si prestal,
v grobu zdaj boš mirno spal.
Nikdar te ne bomo pozabili,
ker smo te zares ljubili.

ZAHVALA

V 58. letu je kruta smrt iztrgala iz naše srede dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA GRADIŠARJA

iz Dol. Sušic 8

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnjo pot. Posebno se zahvaljujemo vsem vaščanom za nesebično pomoč, Francetu za poslovilne besede, cerkvenemu pevskemu zboru, gospodu župniku, kaplanu in nečaku dr. Janezu Grilu za lepo opravljeni obred, DO Cestno podjetje, delavcem kuhinje in strežbe zdravilišča Dolenjske Toplice, DO Pionir-TOZD MKI-SI ter DO Mercator-TOZD Standard.

Žalujoči: žena Milena, sin Jože, hčerka Helenca z družino in ostalo sorodstvo

Portret tega tedna

SREČKO GLIVAR

Moti se, kdor misli, da je Srečko Glivar z naslovom najboljšega jugoslovanskega kolesarja, ki ga je osvojil pred dnevi v Kobaridu, zacelil vse rane. Ena je, ki ga peče še danes. Vsi, ki jim kolesarstvo karkoli pomeni, se bodo spomnili Glivarjevega imenitnega dosežka iz leta 1986, ko je na eni najtežjih amaterskih dirk, Giro di Regioni v Italiji, zasedel za jugoslovanske kolesarje doslej še neprekosljivo sedmo mesto v skupnem seštevku, hkrati pa pobral majico zmagovalca gorskih ciljev. Prek noči je Srečko postal medijska zvezda, v svoje vrste so ga vabili najznamenitejši profesionalni klubi. In najmanj, kar je Srečko po takšni dirki pričakoval, je bilo, da mu bo zagotovljen tudi dres z državnim grbom za nastop na lanski olimpiadi v Seulu. Potem pa je prišlo razočaranje, ki ga še danes ne more razumeti; namesto letalske vozovnice za Seul ga je doma čakal poziv k vojakom.

»Kot da bi se podrl svet. Dve leti sem služenje vojaškega roka odlagal na račun olimpijskih iger, ko bi moral nanje odpotovati, sem moral v JLA. Težko je preboleti takšne udarce, še posebej, ker te potem v sivo zeleni uniformi vsi pozabijo. Spet sem bil Srečko Glivar, tisti, ki je leta 1980 kot štirinajstleten fant prvič sedel na dirkalno kolo. Nihče me ni poznal, moral sem začeti znova.«

Srečko je pričel kasnu, štirinajst let je bil star, hodil je v 8. razred osnovne šole, ko se je prvič udeležil šolskega prvenstva v Vavti vasi. Bil je tretji. To mu je dalo volje, nanj je postal pozoren tudi Brane Dular, ki je bil takrat med ustanovitelji kolesarske sekcije v Straži. Po nekaj rekreativnih maratonih je Glivar oblekel dres mlajših mladincev novomeške Krke. Prva prava dirka zanj je bila na dirkališču v Kranju. »Takrat še nisem znal voziti, učil sem se. Toda imel sem se od koga, z menoj sta takrat v kolesarski svet vstopala Papež in Smole. Spomnim se, da smo bili ekipno tretji v državi, kakšnih posameznih rezultatov ni bilo.«

Zato pa je Srečko nase opozoril že naslednje leto med strejšimi mladinci. Bil je sedmi na izredno težki etapni dirki v ČSSR, enako sedmi na Dushica Jugend Touru v Avstriji, z ekipo je osvojil svoj prvi naslov državnih prvakov. Prehod v člansko konkurenco je bil nekoliko težji. Ker Novomeščani niso imeli članske vrste, saj sta bila Papež in Smole v JLA, je na dirki Alpe Adria vozil za kranjsko Savo, bil na tekmah po Italiji in Avstriji, a ga je prav tukaj ustavil grd padec. Toda Glivar se je hitro pobral, že leto kasneje si je s tretjimi mesti na dirki Alpe Adria, dirki po Jugoslaviji in na državnem prvenstvu priboril reprezentančni dres, z ekipo je bil na svetovnem prvenstvu v ameriškem Coloradu enajsti, prav tako je leto kasneje nastopil tudi na svetovnem prvenstvu v Avstriji.

»Če ne kakšne čudne igre, so me doslej ustavljali padci, kot je bil tisti letos v Italiji, ko sem izgubil mesec treninga in dirk. Naslov državnega prvaka mi je zato še tolikanj dragocenejši, čeprav to še zdaleč ni moj končni cilj. Sebi želim pokazati, koliko v resnici zmorem, najmanj, kar to pomeni, je prevoziti celo sezono v enaki formi, imeti rezultate, ki nekaj pomenijo ne le v jugoslovanskem, tudi v svetovnem kolesarstvu. Potem se bo lažje odločiti. Na profesionalne ponudbe še nisem pozabil, toda vem, da tam uspejo resnično le dobri. Ne maram biti med tistimi — in takih ni malo — ki med profesionalci vozijo zastonj. Meni profesionalne dirke ustrezajo, so težke in tam pridejo do besede specialisti.«

Srečko je eden od njih, njegova »specialiteta« so gorske, težke etape. Približno takšne, kot je proga na letošnjem svetovnem prvenstvu v Franciji. Glivarju, ki ima mesto v reprezentanci že zagotovljeno, je ta nastop pravzaprav prvi in edini letošnji cilj. 26. avgusta, prav na dan, ko bo dopolnil 23 let, želi sebi in klubu podariti največji uspeh: svoje ime zapisati vsaj med dvajseterico najboljših kolesarjev sveta.

BOJAN BUDJA

Spet je zacvetelo morje

Nevšečnosti ne povzročajo kremenčaste alge, ampak sluz, ki jo izločajo — Ne »na mokro«

Morje spet cvete, Italijani so prepričani, da jim bodo alge uničile letošnjo turistično sezono, pri nas pa smo po stari navadi (bo že kako) manj pesimistični. Na alge smo se že tako navadili, da vsak otrok ve, da so vzrok težav kremenčaste alge; gre predvsem za dve vrsti kremenčastih alg Nitzschia closterium in Nitzschia delicatula.

Te alge živijo na morskem dnu, kjer se intenzivno razmnožujejo v zimskih in pomladanskih mesecih, torej veliko pred cvetenjem morja. Če je v morju veliko anorganskih spojin dušika in fosforja, vitaminov in antibiotikov, se kremenčaste alge razmnožujejo še bolj veselo in pride do prave populacijske eksplozije. Med razmnoževanjem izločajo veliko sluzi.

Z nastopom poletja oziroma z več svetlobe in povišano temperaturo vode nastanejo v morju pogoji, ki za svatovanje alg niso primerni. Nasprotno. Orjaške kolonije kremenčastih alg, ki so zrasle s pomočjo dušika, fosforja in drugih snovi, ki jih je v morje spustil človek, začno odmirati. Kot smo že rekli, izločajo kremenčaste alge veliko sluzi. Alge odmerjo, sluz ostane, v morju je veliko bakterij, ki razgrade vsako organsko snov. To se zgodi tudi s sluzjo; med razgradnjo (gnitjem) se v tkivu sluzi sproščajo plini, vidimo jih kot majhne mehurčke. Plini narede sluz specifično lažjo od morske vode, sluz se dvigne na površje, pravimo, da morje zacvete, čeprav je morje že odcvetlo, ko so zaradi preveč svetlobe in toplote odmrle kremenčaste alge.

Na svoji poti proti površini morja sluz kot nekakšna orjaška mreža lovi drobcene morske organizme. Ko sluz doseže gladino morja, je že zelo obogatena. Pod mikroskopom lahko poleg brezlične sluzaste mase opazimo številne vrste kremenčastih alg in druge vrste planktona, rakce, bičkarje, enocelične alge nekremenčastega porekla, bakterije itd.

Sluz z omenjenimi in neomenjenimi dodatki se oklene obal in plaž, na pomolu je turistična katastrofa, da o škodi, ki jo sluz naredi med morskim življem niti ne govorimo. Med trohnenjem sluzi se namreč porabi veliko kisika, manj kisika pogubno vpliva na v morju milijone let vzpostavljeno biološko ravnotežje. Pretrgajo se nekateri členi v prehranjevalni verigi, končna posledica je še bolj mrtvo morje.

Kremenčaste alge oziroma njihova sluz pa so nadloga tudi za kopalce. Čeprav uradni razlagalci pojava zaradi strahu pred praznimi hoteli in blagajnami poudarjajo, da so kremenčaste alge za človeka sicer neprijetne, vendar nenevarne, to ni vsa resnica. Sluz se na kopalca nalepi. Najbolje je počakati, da se posuši, nato jo odstranimo s previdnim drgnjenjem. Če se sluzi lotimo »na mokro«, lahko poškodujemo kožo; v sluzi je namreč veliko mikroskopskih hišic odmrlih kremenčastih alg, ostri robovi hišic lahko ranijo kožo in pripravijo pot za kakšno infekcijo. Ob obilnejšem cvetenju morja se zaradi sprememb na koži zateče k zdravniku precej več ljudi kot v sezonah ko alg ni.

Kremenčaste alge oziroma njihova sluz torej niso samo običajen naraven pojav, kot bi radi dokazali hotelirji in vodstvo Turistične zveze Jugoslavije. Smešen je tudi članek v Delu; uslužni novinar je zapisal, da so alge sicer nevšečne, vendar še zdaleč ne tako nevarne kot meduze, ki smo jih v velikih količinah »gostili« pred nekaj leti. Kaj bo novinar zapisal, če se bodo pojavile tudi meduze? Morda takole: meduze so res pekoče, vendar še zdaleč ne tako nevarne kot morski psi-ljudožerci.

M. B.

PREDGRAJSKI TAMBURAŠI — Tamburaši iz Predgrada ne spremljajo folkloristov, pač pa radi zaigrajo tudi za ples. Na fotografiji z leve proti desni: Jože Kapš, Jože Štefanc, Pavel Žagar, Silvo Kastelic, Emil Šmalcelj in Slavko Majerle. (Foto: M. B.-J.)

Violinist med tamburaši

Emil Šmalcelj iz Predgrada že 43 let igra v tamburaški skupini violino, bas ali boharijo

PREDGRAD — Tukajšnja tamburaška skupina šteje danes 6 članov, po stažu pa je najstarejši med njimi Emil Šmalcelj. Tamburaš je že 43 let. Sicer pa gre pri Šmalcljevih sodelovanje v folklorni skupini že iz roda v rod. Že Emilov oče, sicer kapelnik godbe na pihala, je rad poprijel tudi za tamburico, sin Alojz pa danes celo vodi predgrajsko folklorno skupino.

Na nastopih, ki jih v Sloveniji in po Hrvaški ni manjkalo, zbujajo tukajšnji tamburaši pozornost predvsem z violino, ki je tudi za te kraje nekaj posebnega. Igra pa jo prav Emil. »Ta instrument je pri hiši že najmanj poldrugo stoletje, nanj pa sem se sam naučil igrati, oče mi je pokazal le osnovne prijeme,« pove Šmalcelj, ki, če je potrebno, igra tudi bas ali boharijo. »Poleg tega, da spremljamo folkloriste, zaigramo tudi za ples, pa najsi bo valčke ali polke. Žal tudi glavnih godbenikov, ki so znali v starih dobrih časih razvedriti ljudi, ni več. S kančkom nostalgije pove Emil, hkrati pa doda, da se ni bati za prihodnost tamburašev, saj imajo v Predgradu kar lepo volj podmladka.

M. B.

SVOJEVRSTNA OSLOVSKA NOČ

MOZELJ — Srečanje vseh oslov in oslic od Kolpe do Ljubljane bo v Mozlju na sam slovenski praznik, 22. julija, s pričetkom ob 20. uri. Letošnjo oslovsko noč želijo organizatorji Kulturno-športnega društva Ciril Dekval iz Mozlja razvedrilno obogatiti, zato so nanjo poklicali kar dva ansambla, Srebrna krila in domačo Fiesto. Za oslovsko vzdušje bo poskrbel tudi popularni Alč s svojo čudotvorno harmoniko. Poleg polnočnega žrebanja živega osla, bogatega srečelova, oslovske pojedine in brezplačnega prevoza iz Kočevja v Mozelj in nazaj želijo organizatorji prijetno presenetiti svoje goste tudi z nenavadnim pevskim duetom iz Ljubljane, katerega ime naj ostane zaenkrat še skrivnost. Priznana in tradicionalna oslovska veselica v Mozlju bo zanimiva toliko časa, dokler bo imela bogat program, raznovrstno hrano in pijačo ter brezhibno postrežbo. Tega se organizatorji dobro zavedajo.

I. STANIČ

SKRBITA ZA LAČNE ŽELODCE — Čeprav sta se za svoj konjiček odločila bolj za šalo, sta Jože Pezdirc (na levi) in Bojan Valenčič, oba tajnika metliških sisov, dobrodošla povsod tam, kjer je potrebno poskrbeti za lačne želodce. Svojo izposojeno »kuhinjo« priključita kar na avto in jo pripeljeta na različna srečanja, ki jih poleti v Beli krajini ne manjka. V treh kotlih lahko hkrati skuhata golaž ali podobne jedi kar za 250 ljudi. Na fotografiji: takole sta se, zadovoljna po opravljenem delu, postavila pred potujoči štedilnik na nedavnem srečanju invalidov na Grabrovcu. (foto: M. B.-J.)

ZBOR VOZNIKOV IN AVTOMEHANIKOV

ČRNOMELJ — Preteklo soboto je bilo v Črnomlju regijsko srečanje članov združenj šoferjev in avtomehanikov (ZŠAM), ki ga je pripravilo ZŠAM Metlika-Črnomelj. Pozdravni govor je imel predsednik prireditelјev Anton Kramarič, slavnostni govornik pa je bil podpredsednik republiške zveze ŠAM Franc Rebec.

Udeleženci srečanja so se pomerili tudi v odstranjevanju napak na vozilih. Med avtomehaniki je bil najboljši Stanko Cvejič iz črnomaljskega Integrala, med avtoelektrikarji pa njegov sodelavec Marjan Mrzljak. V spretnostni vožnji je med vozniki tovornjakov zmagal Mirko Saje iz Novega mesta, med šoferji avtobusa pa sta si 1. mesto delila Marjan Štukelj iz Novega mesta in Viljem Kambič iz črnomaljskega Integrala. V streljanju z zračno puško je bil najuspešnejši Franc Črnugelj iz Trebnjega. Uvrstitev najboljših: 1. ZŠAM Črnomelj-Metlika, 2. Novo mesto, 3. tretje Trebnje.

ROPARSKI NAPAD

KOČEVJE — Do roparskega napada je prišlo 14. julija ob 23.20 na Trgu zbora odposlancev v Kočevju. 61-letni Jože Szarvaš iz Kočevja je povedal miličnikom, da ga je napadel neznan moški in ga zbil po tleh. Med ruvanjem mu je vzel iz kavbojk denarnico s 300.000 din. Na podlagi opisa napadalca so miličniki prijeli na stanovanju v Kolodvorski ulici 22-letnega Roma Ž. Š.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. **Pokličete nas lahko vsak četrtek popoldan, med 19. in 20. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.**

Poletna šola naravoslovja

Zadovoljni učenci iz Dolenjske in Posavja

NOVO MESTO — »Naša šola je po krivici deležna premalo priznanj, več pa je kritik, da ne omogoča mladim možganom svežega, ustvarjalnega znanja. Resnica je namreč, da se v poslednjih letih le trudi, da ne bi zanemarjala sposobnejših učencev. Če ne bi bilo to res, potem tudi do tega srečanja ne bi prišlo,« je med drugim dejal v zanimivem pozdravnem nagovoru mladim udeležencem poletne šole naravoslovja iz Dolenjske in Posavja in njihovim mentorjem vodja organizacijske enote Zavoda za šolstvo Slovenije prof. Jože Škufca.

Ko sta se pred meseci pedagoška svetovalca novomeške enote omenjenega zavoda, Vlado Čurin, kemik in biolog, ter Jože Antolovič, matematik in fizik, odločala za organiziranje šole in za program, ki v strokovnem smislu izpostavlja in hkrati povezuje biologijo, kemijo, fiziko, ekologijo, geologijo, pedologijo, matematiko in računalništvo z delom v naravi in opazovanjem tehnoloških procesov, so ugotovili, da nimajo na voljo niti enega dinarja. Zato so za pomoč zaprosili in jo tudi dobili od občinskih raziskovalnih skupnosti Brežic, Črnomlja, Krškega, Metlike, Novega mesta, Sevnice in Trebnjega ter od zavarovalne skupnosti Triglav v Novem mestu. Naravoslovno šolo, ki sta jo vodila Vlado Čurin in Jože Antolovič, so omogočili še ZS Triglav Krško, Komunala Novo mesto (laboratorij in reagenti za eksperimentalno delo pri čistilnih napravah), SŠTZU Novo mesto (laboratorij in reagenti), Celuloza Videm-Krško in SKŠ Grm Novo mesto, ki je dala na voljo specializirane učilnice in dom učencev, ter prostore za rekreacijo.

Povedati je treba, da je bil delovni dan 31 učencev 8. razredov iz vseh sedmih občin na poletni šoli od 26. do 30. junija zelo razgiban, pričenjal se je ob 7., končal pa ob 22. uri. Najboljši učenci iz Bele krajine, Dolenjske in Posavja, ki so svoje znanje že dokazovali na tekmovanjih za Vegovo priznanje, v tekmovanju Znanost mladini, »Mladi kemiki« in na fizikalnih tekmovanjih, so na poletni šoli naravoslovja delali v treh skupinah (pedološke vaje, biološka raziskava potoka, ekologija travnika in gozda), opravljali so fizikalna merjenja na terenu, analizirali so delovanje mehansko-biološke čistilne naprave v Ločni, v Šmarjeti opravili paleontološke raziskave, delali z računalnikom in si ogledali IMV.

Posneli so videokaseto, ki je najboljši dokument o uspešni poletni šoli naravoslovja. Ob virih in pomoči mentorjev so se učenci še bolj navadili na samostojno raziskovalno delo, kar bodo lahko s pridom uporabili pri nadaljnjem študiju. Mini anketa med udeleženci poletne šole naravoslovja je postregla z nekaterimi zanimivimi odgovori. Učenci so pohvalili profesorje, da so bili zelo zainteresirani za delo z njimi in so jim pomagali.

P. P.

POLETNI ŠOV NA OTOČCU

OTOČEC — Tukajšnji grajski hotel bo skupaj z Nedeljskim dnevnikom in ljubljanskim radiom jutri v motelski restavraciji pripravil izjemno zanimivo prireditev: poletni šov, ki z domislicami navdušuje poslušalce širom Slovenije, za izhodišče pa ima odkrivanje novih talentov. Če ste pevec, humorist, maneken, plesalec, imitator ipd., se lahko še vedno prijavite, nastopili boste v družbi Moped šova in ob spremljavi ljubljanskega ansambla Planja, ki bo na Otočcu igral še do konca julija.

Napada na vojaka ni bilo

Ali: komu v cerkeljski garniziji je bilo do tega, da je na zatožno klop spravil štiri nedolžne mladeniče? — Kakšna je bila vloga KOS-a?

BREŽICE — 28. julija bo poteklo leto dni, kar je Dolenjski list v 30. številki objavil prispevek pod naslovom »Skupina mladih na cesti napadla vojaka«. V njem je bilo dobesedno zapisano tole:

»Že pred časom, točneje 4. julija, je prišlo v križišču Ulice 21. maja in Vodnikove ceste v Brežicah do neljubega dogodka, ko je skupina mladeničev napadla in fizično obračunala z vojakom garnizije iz Cerkelj Perico Jelićem. Uslužbencem krške UNZ je uspelo izslediti mlade nasilneže; gre za 21-letnega Božidarja Bogolina iz Brežic, enako starega Marka Levaka iz Brezine ter mladoletna M. G. iz Šentlenarta in E. V. iz Brežic. Mladeniči so se okoli 20. ure pod vplivom alkohola z diano peljali s Čateža proti centru Brežic, med vožnjo pa so na prehodu za pešce zagledali Jelića. Bogolin je iz avtomobila zalučal vanj pivsko steklenico, vendar se Jelić za to ni zmenil, zato so fantje avtomobil ustavili in se spravili nad vojaka. Mladoletnik ga je celo skušal zabosti z nožem, vendar je Jeliću, ki je pri tem skupil nekaj lažjih poškodb, le uspelo pobegniti. Zoper vročekrvne mlade glave, ki so že predtem na Čatežu izzivali skupino vojakov, bo podana kazenska ovadba.«

Postopek je resda stekel svojo pot, primer pa je našel še kako vidno mesto v tistih lanskih oseminsedemdesetih primerih napadov na JLA, v SR Sloveniji, kolikor jih je naštel in jugoslovanski javnosti posredoval Stane Brovet, namestnik zveznega sekretarja za ljudsko obrambo.

Vprašanje pa je, ali bo Brovet jugoslovanski javnosti sedaj povedal tudi to, kar je pokazalo majsko sojenje omenjenim štirim mladeničem. Da je bil napad docela izmišljen in da je na videz prepričljiva zgodba nastajala pod skrbnim nadzorom oficirjev KOS-a (KOS: kontraobveščevalna služba) v cerkeljski garniziji. Kako si drugače razlagati dejstvo, da je bil sprejem kazenske ovadbe na zapisnik izpolnjen v srbohrvaščini, čeprav je obrazec kazal, kot da bi bila sprejeta na postaji milice. Brez veljave za prejšnjo trditev ni tudi dejstvo, da so morali Jelićevo izjavo miličniki pisati v garnizonu, in to ob prisotnosti treh oficirjev KOS-a.

In kje iskati vzroke izmišljenega napada? Odgovora na to, žal, nimamo, pričakovali smo, da ga bomo našli v oprostilni sodbi štirim mladeničem. Predsednik brežiške enote temeljnega sodišča Novo mesto nam je v telefoničnem razgovoru prijazno obljubil vpogled v sodbo, ki da je že napisana (kar bi bilo seveda ob dejstvu, da je bila obravnava že 23. maja, tudi edino logično), vendar nas je ob prihodu v Brežice čakal hladen tuš, v obliki resda še zmeraj prijaznega pojasnila, da je spis spravljen pri sodnici, ki je obravnavo vodila, vendar je ta službeno odsotna, da pa tudi sodba še ni napisana. Tako na prenekatero vprašanje nismo dobili odgovora, vendar pa ostajajo nekatera dejstva, mimo katerih sodba — ta seveda še ni pravnomočna — zanesljivo ne bo mogla.

Vsaj šest razlogov je, da sodišče ni moglo verjeti navedbam obtožnice, pač pa je mladeniče oprostilo. Prvi je v očitnem protislovju izjav vojaka Perice Jelića, ki je zatrjeval, kako je bil po napadu preplašen, vendar se ni oglasil in dogodka prijavil niti v le nekaj metrov oddaljenem domu JLA ali na bližnji postaji milice, pač pa je odšel na železniško postajo, se odpeljal domov in šele tam po dveh dneh domnevni napad nanj prijavil pri občinskem vojaškem oddelku. Drugi je v napačnem opisu oseb, ki osumljencem nikakor niso ustrezali; tretji, da v postopku prepoznave domnevnih napadalcev ni z gotovostjo pokazal na nobeno od prisotnih osmih oseb; četrti je v dejstvu, da je Jelić kraj napada pokazal šele v tretjem poskusu; peti v neverjetni okoliščini, da čeprav naj bi se dogodek odvijal ob belem dnevu, ni bilo nobnega očividca; šesti v najdeni pivski steklenici, ki pa jo je ob rekonstrukciji dogodka vojaški oficir potegnil iz nekega grmovja kar 30 metrov stran od kraja dogodka, za nameček pa še na nasprotni strani ulice, kjer naj bi prišlo do napada. Očitno je, da si je napad izmislil Perica Jelić sam z namenom, da opraviči obisk doma, njegova zgodba pa je prišla dokaj prav tudi nekaterim v cerkljanski garniziji. Na zatožno klop so namreč spravili štiri mladeniče, ki tistega dne niso počenjali ničesar drugega, kot da so se po Brežicah in okolici vozili v odprti diani, tu in tam pa kakšnemu novopečenemu vojaku — tistega dne je bila namreč v Cerkljah svečana zaprisega — vzklikali »gušter«. Kot da je bilo nekomu zgolj do tega, da svetu pokaže, kako Slovenci pretepamo vojake, in tako s praktičnim primerom podpre tezo o številnih napadih na pripadnike JLA v Sloveniji! Resnica ga pri tem ni zanimala.

BOJAN BUDJA

Slovenija Moja dežela

TOP LESTVICA DOLENJSKEGA LISTA

Top lestvico sestavljajo v uredništvu radia Glas Ljubljane in teleteksta ljubljanske televizije. Po valovih Studia D jo lahko slišite vsako soboto ob 11. uri, preberete pa vsak četrtek v Dolenjskem listu.

1 (2) Heart of steel — SANDMEN
2 (3) Cult of personality — LIVING COLOUR
3 (5) Too soon to tell — BONNIE RAITT
4 (6) Martha say — J. COUGAR MELLENCAMP
5 (1) Batdance — PRINCE
6 (8) Yellow moon — NEVILLE BROTHERS
7 (10) Geared and primed — ROYAL COURT OF CHINA
8 (4) Heigher Group — FEELIES
9 (9) V ritmu lipovega lista — SOKOLI
10 (—) Death of me — MARY Y HOPE

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je nagrado Studia D ta teden dodelil ANI FORŠEK iz Ledeče vasi pri Šentjerneju. Lestvica pa je ta teden takšna:

1 (1) Sestavljena polka — KARLI GRADIŠNIK
2 (6) Premlada za ljubezen — NAGELJ
3 (2) Avtošola — RŽ
4 (7) Če ženska krega te — SLOVENIJA
5 (4) Za ljubi mir — FANTJE Z VSEH VETROV
6 (3) Bodi z menoj do jutra — ANSAMBEL J. BURNIKA
7 (10) Več ne bom čakala — HENČEK
8 (5) Pri nas Belokranjcih — ANSAMBEL T. VERDERBEKJA
9 (—) Piši mi — SLOVENSKI MUZIKANTJE
10 (8) Sanjam spet — ANSAMBEL B. KOVAČIČA

Predlog za prihodnji teden: Kadar si sam — TOPLAR

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošiljajte na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto